Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3806

[illegible]

~~№ 23~~ 2381

ՆԱԽԱԿՐԹԱՆՔ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՅԵՕԹՆԵԱԿՍ ՔԱՌԱՍՈՒՆ,

ՅՕՐԻՆԵԱԼ

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑԱՑ

ՄԱՍՆ Ա.

2066
3806

ԹԷՈԴՈՍԻԱ.

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԽԱԼԻԹԵԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ՀԱՅՈՑ.

1860.

ՀՐԱՄԱՅԵՑԱՔ ՏՊԱԳՐԵԼ

Գաբրիէլ Վ. Այվազեան.

ԹԷՈԴՈՍԻԱ,
29 Յուլիսի, 1859:

Ն Ա Խ Ա Կ Ր Թ Ա Ն Ք

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆ

Նախակրթանքս այսօրիկ յօրինեցան ի դիւրել ուսուցչաց հայերէն լեզուիս զդաստիարակութիւն նոցա, եւ մանաւանդ դեռահասակ աշակերտաց զուսումն հայրենի բարբառոյն. քանզի յայտ իսկ են դժուարութիւնքն աննմանիք զորս կրեն աշակերտք առհասարակ՝ յորժամ մինչեւ ընդելացեալք հայկական բարբառոյս թարգմանութեամբ եւ այլովք պէսպէս կրթութեամբք, սկսանին անդէն յանկարծակի յիմաստասիրական վերլուծութիւնս նորին պարապել: Եւ ո՞վ ոք ոչ գիտիցէ զի քերականութեանն առաւել արդարեւ իմաստասիրութիւն է՝ իբրեւ հետազօտութիւն կազմութեան եւ օրինաց լեզուի, զոր օրինակ եւ տրամաբանութիւնն է իմաստասիրութիւն հետազօտիչ օրինաց խորհրդածութեան եւ դատման:

Ի քառասուն եօթնեակս բաժանեալ զՆախակրթանս զայսոսիկ, եւ զմէն մի յեօթնեկաց ի դասս հինգ բաշխեալ, համարիմք թէ հարկ է զամ մի ողջոյն պարապեցուցանել զմանկտին յուսումն դասուցս այսոցիկ, եւ ապա յամին երկրորդի եւեթ սկիզբն առնել ուսուցանելոյ զառաջին մասն Քերականութեան, որպէս եւ զերկրորդ մասնն յերրորդումն ամի:

Իսկ յեղանակն օգտակարագոյն գործելոյ աշակերտաց զՆախակրթանս զայսոսիկ այսպիսի ինչ է.

Ա. Ուսուցիչն ընթեռնու ի լուր աշակերտաց ի ձայն բարձր եւ յստակ նախ *զբնագիրն* եւ ապա *զթարգմանութիւն* նորին: Յետ այնորիկ հրամայէ աշակերտաց ընթեռնուլ զնոյին կարգաւ՝ նոյնպէս բարձրաձայն եւ ճշգրիտ առոգանութեամբ: Ապա պատուիրէ նոցա ստէպ ի բերան ուսանել զբնագիրն եւ զթարգմանութիւն նորին միանգամայն: — Ի վաղիւ անդր պահանջէ ի միոյ միոյ յաշակերտաց ասել ի բերան զբնագիրն եւ զթարգմանութիւն նորին. եւ ապա տայ նոցա գրել զուսեալսն ի սեաւ տախտակի՝ ի հրահանգս կանոնաց Ուղղագրութեան, եւ զվրիպակսն զոր գործիցեն ուղղէ լու ի լու ամենեցուն՝ հանդերձ պատճառօք:

Բ. Դասն երկրորդ է *ստուգութիւն բառից* եղելոց ի բնագրին. բայց ուսուցիչն պարտի եւ յիւրմէն յաւելուլ ի գրեալսդ զածանցս եւ զպէսպէս փոփոխմունս բառիցն, եւ եթէ հարկ լինիցի՝ այլովք

եւս ռամկական բառիւք պարզաբանել զհայկականսն։ Զայս կրթութիւն յերկարագոյնս պարտի առնել յորժամ զդասն պահանջիցէ։

Գ. Երրորդ դասն է *կրթութիւն թարգմանութեան* ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն. զոր եւ այնպէս սերտ ուսանել պարտին աշակերտք՝ զի համառօտ տայցեն պատասխանի, եթէ ի գրոցն լեզու հարցանիցին՝ ռամկօրէն, եւ եթէ ի ռամկականն՝ ի գրոց բարբառ։ Իսկ ի տեղիս յորս տաճկականն լեզու ընտելագոյն իցէ աշակերտաց, բարւոք լիցի զթարգմանութիւն հայերէնին պահանջել ի տաճիկ բարբառ, եւ զտաճկերէնին ի հայ։

Դ. Զդասն չորրորդ մարթի մասն համարել երրորդին, վասն որոյ եւ զդասախօսութիւն եւ զկրթութիւնս նորին պարտ է ըստ այնմ առնել։ Ի հմտութիւն եւ ի ջանասիրութիւն ուսուցչին է ապաստան՝ յաւելուլ յօրինակսն եւ այլս եւս, եւ կամ զեդեալսն ի սմին յեղափոխել զանազան ձեւովք եւ դարձուածովք՝ առանց խառնելոյ ի նոսին բառս օտարոտիս անծանօթս տակաւին յիշողութեան աշակերտաց։

Ե. Իսկ դասն հինգերորդ, որ է *կրթութիւն զրուցատրութեան*, կարգեալ է յընդելակրթել զմանկտին ոչ միայն ի թարգմանութիւն, այլ եւ ի շարագրածս հայկազեան լեզուիս։ Բայց զսա եւս պարտի ուսուցիչն ընդարձակել յինքենէ՝ իմաստս զանազանս քաղելով ի բնագրէն եւ ի պէսպէս դարձուածս յեղաշրջելով զնոսին։

Ցայսմ ամենայնէ տեսանեն հմուտքն եւրոպական լեզուագիտութեանց՝ զի եւ մեք զՌոպէրթսընի անգղիացւոյ ընտրեալ կալաք ըստ կարեւոր մասանցն զոճ ուսուցանելոյ մանկտւոյն զլեզու, խորշելով միայն ի թերութեանց ոճոյ նորա, եւ մանաւանդ ի քերականական վերլուծութեանց։ Չիք ինչ երկմտութիւն, զի սովին ոճով, որպէս եւ յիրացն փորձոյ տեսաք, մինչեւ իսկ լրացեալ տարեկան շրջանին՝ այնպէս ընդելանայ մանկտւոյն ուսումն եւ իմացողութիւն գրոցն բարբառոյ, զի եւ քան զպարապեալսն եռամեայ եւ քառամեայ ժամանակաւ ի վարժս քերականութեան՝ ըստ տաժանական հնացեալ սովորութեանն, յստակագոյնս ընթեռնուն եւ առոգանեն սոսա զհայերէնն, եւ իմանան, եւ թարգմանեն, եւ ուղղագրեն եւ շարագրեն եւս. որով եւ պատրաստագոյնք յարդարին ի միտս առնուլ այնուհետեւ զկանոնս քերականութեան իբրու զպատճառս կանխածանօթ ինչ իրաց։ Ակն ունիմք զի եւ Հայկազեան Քերականութիւնն համառօտ պատրաստեալ առ ի մենջ ի լոյս ընծայեսցի յետ սակաւուց, եւ սոյնպէս պիտանի եղիցի ուսումնասիրաց Ազգիս։

Գ. Վ. Ս.

ՆԱԽԱԿՐԹԱՆՔ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ԵՕԹՆԵԱԿ ԱՌԱՋԻՆ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Ծառ բարի պտուղ բարի առնէ, եւ ծառ չար պտուղ չար առնէ:

2. Ոչ կարէ ծառ բարի՛ պտուղ չար առնել, եւ ոչ ծառ չար՛ պտուղ բարի առնել:

3. Ի պտղոյ անտի ծառն ճանաչի:

4. Աւասիկ տապար առ արմին ծառոց դնի:

5. Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ զպտուղ բարի՛ հատանի եւ ի հուր արկանի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Աղէկ ծառը աղէկ պտուղ կբերէ, գէշ ծառն ալ գէշ պտուղ կբերէ:

2. Աղէկ ծառը չկրնար գէշ պտուղ բերել, գէշ ծառն ալ չկրնար աղէկ պտուղ բերել:

3. Ծառը իւր պտղէն կճանչցուի:

4. Ահա կացինը ծառերուն արմատին քով կեցած է:

5. Ո՛ր ծառն որ աղէկ պտուղ չբերեր՛ կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի:

*

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Ծառ բարի . աղէկ ծառ :
Ծառ չար . գէշ ծառ :
Պտուղ . բերք, *մահսուլ, մէյվէ:*
Առնէ . կանէ, կուտայ, կբերէ:
— Առնել . անել, տալ, բե-
րել :
— Առնուլ . առնել, *ալմագ:*
Ոչ կարէ . չկրնար, կարող չէ:
— Կարել . կարող լինել, կըր-
նալ :
Ի պտղոյ . պտուղէն, բերքէն:
Անտի . անկից, անկէ, *օնտան:*
— Աստի . ասկից, *պունտան:*
— Այտի . ատկից, *շունտան:*
Ճանաչի . կճանչցուի:
— Ճանաչել . ճանչնալ:
— Ծանեայ . ճանչցայ:
— Ծանօթ . ճանչուոր:
Աւասիկ . ահա, ահա այս
տեղ :

— Աւադիկ . ահա, ահա այդ
տեղ :
— Աւանիկ . ահա, ահա այն
տեղ :
Առ արմին . արմատին քովը :
— Արմ . արմատ, *քէօք:*
Դնի . կը դրուի, կկենայ, կե-
ցած է :
— Դնել . դնել, *գօյմագ:*
Ամենայն . ամէն, *հէր, հէփ:*
Հատանի . կը կտրուի, *քէսիլիր:*
— Հատանել . կտրել :
Ի հուր . կրակը, կրակին մէջ,
աթէշէ:
— Հուր . կրակ :
— Կրակ . խոռ կրակ, *աթէշ,*
քէօզ:
Արկանի . կը ձգուի, *աթըլըր:*
— Արկանել . ձգել, նետել :
— Անկանիլ . ընկնիլ, իյնալ :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմանութիւն ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Ծառ բարի.	Աղէկ ծառ:
Պտուղ բարի առնէ.	Աղէկ պտուղ կբերէ:
Ծառ չար.	Գէշ ծառ:
Պտուղ չար առնէ.	Գէշ պտուղ կբերէ:
Ոչ կարէ.	Չկրնար, կարող չէ:

Ծառ բարի.
Պտուղ չար առնել.
Եւ ոչ ծառ չար (կարէ).
Պտուղ բարի առնել.
Ի պտղոյ անտի.
Ծառն ճանաչի.
Աւասիկ տապար.
Առ արմին ծառոց դնի.

Ամենայն ծառ.
Որ ոչ առնէ զպտուղ բարի.
Հատանի.
Ի հուր արկանի.

Աղէկ ծառը:
Գէշ պտուղ բերել:
Գէշ ծառն ալ չկրնար:
Աղէկ պտուղ բերել:
Իւր պտղէն:
Ծառը կճանչցուի:
Ահա կացինը:
Ծառերուն արմատին քովը կը դրուի:
Ամեն ծառ:
Որ աղէկ պտուղ չբերեր:
Կը կտրուի:
Կրակը կը ձգուի:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Աղէկ ծառը իւր պտղէն կըճանչցուի.
Գէշ ծառը կրակը կըձգուի.
Ամեն ծառ կամ աղէկ է կամ գէշ.
Վա՜յ այն ծառին որ աղէկ պըտուղ չբերեր.
Երանի՜ այն ծառին որ աղէկ պտուղ կբերէ.
Ահա տապարը ծառին քովն է.
Ծառը արմատէն կը կտրուի.

Ծառ բարի ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի:
Ծառ չար ի հուր արկանի:
Ամենայն ծառ կամ բարի է եւ կամ չար:
Վա՜յ ծառոյ որ ոչ առնէ պտուղ բարի:
Երանի՜ ծառոյ որ առնիցէ պտուղ բարի:
Աւասիկ տապար առ ծառոյն դնի:
Ծառն յարմենէ հատանի:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞ է որ առնէ պտուղ բարի.
Ո՞ է որ առնէ պտուղ չար.

Ծառ բարի:
Ծառ չար:

Բարի ծառն որպիսի՞ պտուղ առնէ.
Չար ծառն որպիսի՞ պտուղ առնէ.
Ծառ բարի կարէ՞ պտուղ չար առնել.
Ծառ չար կարէ՞ պտուղ բարի առնել.
Ծառն ուստի՞ ճանաչի.
Զի՞նչ դնի առ արմին ծառոց.
Ո՞ւր դնի տապարն.
Ո՞ հատանի եւ ի հուր արկանի.

Ո՞ւր արկանի ծառն հատեալ:
Ընդէ՞ր հատանի ծառն.

Պտուղ բարի:

Պտուղ չար:
Ոչ կարէ:

Ոչ:

Ի պտղոյ անտի:
Տապար:
Առ արմին ծառոց:
Ամենայն ծառ որ ոչ առնէ պտուղ բարի:
Ի հուր:
Զի ոչ առնէ զպտուղ բարի:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

1. Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ աղն անհամի՝ ի՞ւ յաղիցի: — Ոչ իմիք ազդիցէ այնուհետեւ, բայց եթէ ընկենուլ արտաքս եւ կոխան լինել ի մարդկանէ:

2. Դուք էք լոյս աշխարհի: Ոչ կարէ քաղաք թաքչել որ ի վերայ լերին կայցէ: Եւ ոչ լուցանեն ճրագ եւ դնեն ընդ գրուանաւ, այլ ի վերայ աշտանակի, եւ լոյս տայ ամենեցուն որ ի տանն իցեն:

3. Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան՝ որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս, եւ փառաւորեսցեն զհայր ձեր որ յերկինս է:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Դուք աշխարհիս աղն էք. իսկ թէ որ աղը իւր համը կորսնցընէ՝ ինչո՞վ պիտի աղուի: — Անկից ետքը ամենեւին բանի մը չիգար. հապա դուրս կը ձգուի ու անցող դարձողէն ոտնակոխ կըլլայ:

2. Դուք աշխարհիս լոյսն էք: Լեռան վրայ կեցած քաղաքը պահուըտիլ չկրնար: Ճրագն ալ չեն վառեր ու ամանի տակ դներ, հապա մոմակալի վրայ (կը դնեն) որ լոյս տայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն:

3. Այնպէս լուսաւոր ըլլայ ձեր լոյսը մարդկանց առջեւն որ ձեր բարի գործերը տեսնեն ու փառք տան ձեր հօրը՝ որ երկինքն է:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Երկրի . երկրիս, աշխարհիս :
— Երկիր . երկիր, աշխարհ :
Անհամի . անհամնայ :
— Անհամիլ . համը կորսնել, անհամնալ :
Ի՞ւ . ինչո՞վ :
Ցաղիցի . պիտի աղուի, պիտի համովնայ :
— Ցաղել . աղել, համ տալ :
Ոչ ինչ . եւ ոչ մէկ բանի մը:
— Ոչինչ . եւ ոչ մէկ բան մը:
Ազդիցէ . ոյժ կունենայ, բանի կուգայ :
— Ազդել . ոյժ ունենալ, բանի գալ :
Այնուհետեւ . անկից ետեւ, անկէց ետքը :
— Այսուհետեւ . ասկէց ետքը :
Ընկենուլ . ձգուիլ, ձգել :
Արտաքս . դուրս, *տըշարը:*
— Արտաքոյ . դուրսը, *տըշարտա:*
Կոխան լինել . կոխուիլ, ոտքի տակ երթալ :
Ի մարդկանէ . մարդոցմէ, մարդիկներէն :
Թաքչել . ծածկուիլ, պահուըտիլ:

— Թաքչիմ . կպահուըտիմ :
Ի վերայ . վրան :
Լերին . լեռան :
— Լեառն . լեռ, *տաղ:*
— Լերինք . լեռներ :
Կայցէ . կեցած ըլլայ, կենայ :
— Կալ . կենալ :
— Կեալ . ապրիլ :
Լուցանեն . կվառեն, կըբռընկ-ցընեն :
— Լուցանել . վառել, բռընկ-ցընել :
Ճրագ . ճրագ, *չըրաղ, մում:*
Գրուան . աման, չափ :
Այլ . հապա :
Աշտանակ . մոմակալ, *շամտան.*
Ամենեցուն . ամենուն :
— Ամենեքեան . ամէնքը :

Ի տան . տանը մէջ, *էվտէ:*
— Ի տանէ . տնէն, *էվտէն:*
Իցեն . ըլլան, գտնուին, լինին:
Լուսաւորեսցէ . լոյս տայ, լու-սաւորէ :
— Լուսաւորել . լոյս տալ :
Առաջի . առջեւը, *էօնիւնտէ:*
— Առաջին . առջինը, *իլք:*
Տեսցեն . տեսնեն :
— Տեսանել . տեսնել :
Զգործս . գործերը :
Փառաւորեսցեն . փառաւորեն, փառք տան :
— Փառաւորել . փառք տալ :
Զհայր . հայրը :
— Ի հօրէ . հօրմէն :
Յերկինս . երկինքը :
— Երկին . երկինք :

ԴԱՍ Գ.

Թարգ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն :

Դուք էք աղ երկրի.
Ապա թէ աղն անհամի.
Ի՞ւ յաղիցի.
Ոչ խմիք ազդիցէ այնուհետեւ.

Բայց եթէ ընկենուլ արտաքս.
Կոխան լինել ի մարդկանէ.
Դուք էք լոյս աշխարհի.
Ոչ կարէ թաքչել.
Քաղաք որ ի վերայ լերին կայցէ:
Ոչ լուցանեն ճրագ.

Դուք աշխարհի աղն էք:
Հապա թէ որ աղը անհամնայ:
Ինչո՞վ պիտի աղուի:
Ամենեւին բանի մը չիգար ան-կէց ետքը:
Բայց եթէ դուրս ձգուիլ:
Մարդկանց ոտքին տակը երթալ :
Դուք աշխարհիս լոյսն էք:
Չկրնար ծածկուիլ:
Լեռան վրայ կեցած քաղաքը :
Ճրագ չեն վառեր :

Ոչ դնեն ընդ գրուանաւ․
Այլ ի վերայ աշտանակի․
Լոյս տայ ամենեցուն․
Որ ի տանն իցեն․
Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր։
Առաջի մարդկան․
Որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր
բարիս․
Փառաւորեսցեն զհայր ձեր․
Որ յերկինս է․

Չեն դներ ամանի տակ։
Հապա մոմակալի վրայ։
Լոյս կուտայ ամենուն։
Որ տանը մէջ են։
Այնպէս թող փայլի ձեր լոյսը։
Մարդկանց առջեւը։
Որ տեսնեն ձեր բարի գործերը։

Փառք տան ձեր հօրը։
Որ երկինքն է։

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց լեզու։

Այդը կանհամնայ, ու բանի չի-
գար․
Այդը դուրս ձգուեցաւ ու ոտքի
տակ գնաց․
Ճրագը ինչո՞վ կվառեն․
Աշտանակի վրայ կեցած ճրագը
լոյս կուտայ ամենուն․
Ամանին տակը պահուըտիլ․
Տանը մէջ եղող մարդկանց առ-
ջեւը․
Աղէկ ծառը ամենքը կրփառա-
ւորեն․
Ծառը չկրնար ամանի տակ
ծածկուիլ․
Ահա ճրագը մոմակալին վրայ
է։
Ձեր հայրը երկինքն է․

Աղն անհամի եւ ոչ խմիք աղ-
դէ։
Աղն ընկեցաւ արտաքս եւ կո-
խան եղեւ։
Իւ լուցանեն ճրագ։
Ճրագ որ ի վերայ աշտանակի
կայցէ՛ լոյս տայ ամենեցուն։
Ընդ գրուանաւ թաքչել։
Առաջի մարդկան որ ի տանն
իցեն։
Ամենեքեան փառաւորեն զծառ
բարի։
Ոչ կարէ ծառն թաքչել ընդ
գրուանաւ։
Աւասիկ ճրագն ի վերայ աշտա-
նակի դնի։
Հայրն ձեր յերկինս է։

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Զի՞նչ էք դուք.
Զի՞նչ լինի աղն.
Անհամեալ աղն զի՞նչ լինի.
Ո՞ւր ընկենու աղն անհամեալ.
Զի՞նչ լինի այնուհետեւ.
Ո՞ր քաղաք ոչ կարէ թաքչել.
Զի՞նչ լուցանեն ի տան.
Ո՞ւր դնի ճրագն.

Զի՞նչ առնէ ճրագն որ ի վերայ աշտանակին կայցէ.
Ո՞յր առաջի պարտի լուսաւորել լոյս մեր.
Ո՞րպէս պարտի լուսաւորել.

Զո՞ պարտին փառաւորել մարդիկ:
Ո՞ւր է հայրն մեր:

Աղ երկրի: — Լոյս աշխարհի:
Անհամի:
Ոչ իմիք ազդէ:
Արտաքս:
Կոխան լինի ի մարդկանէ:
Որ ի վերայ լերին կայցէ:
Զճրագ:
Ոչ ընդ գրուանաւ, այլ ի վերայ աշտանակի:
Լոյս տայ ամենեցուն որ ի տանն իցեն:
Առաջի մարդկան:

Որպէս զի տեսցեն մարդիկ ըզգործս մեր բարիս:
Զհայր մեր:

Յերկինս է:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՐՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Յորժամ առնիցես ողորմութիւն՝ մի հարկաներ փող առաջի քո, որպէս կեղծաւորքն առնեն ի ժողովուրդս եւ ի հրապարակս, որպէս զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ: Ամէն ասեմ ձեզ, այն իսկ են վարձք նոցա:

2. Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես, մի գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո. որպէս զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ. եւ հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Ողորմութիւն տուած ատենդ՝ առջեւէդ փող զարնել մի տար, ինչպէս որ կեղծաւորները կընեն ժողովարաններու եւ հրապարակներու մէջ որ մարդկանցմէ փառաւորուին: Իրաւ կըսեմ ձեզի որ անոնց վարձքն ալ այն է:

2. Իսկ դուն երբոր ողորմութիւն տաս, այն կերպով տուր որ աջ ձեռքիդ ինչ ըրածը ձախ ձեռքդ չիմանայ. այնպէս որ ողորմութիւնդ ծածուկ ըլլայ, եւ քու հայրդ որ ծածուկը կտեսնէ՝ անոր հատուցումը յայտնապէս կընէ քեզի:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Յորժամ . երբոր:
— Յայնժամ . այն ատեն:

Մի հարկաներ . մի զարներ:
— Հարկանել . զարնել:

— Եհար . զարկաւ :
— Հա՛ր . զա՛րկ :
Փող . փող, *պօռու* :
— Դրամ . փող, ստակ, *ահ-ճէ* :
Որպէս . ինչպէս, ինչպէս որ :
— Ո՞րպէս . ի՞նչպէս, ի՞նչ կեր-պով :
Կեղծաւորքն . կեղծաւորները :
— Կեղծաւոր . խաբեբայ, եր-կու երեսէն :
— Կեղծ . շինծու, սուտ :
Ի ժողովուրդս . ժողովարաննե-րու մէջ :
— Ժողովուրդ . ժողված մար-դիկ, ժողովարան :
Ի հրապարակս . հրապարակ-ներու մէջ :
— Հրապարակ . *մէյտան* :
— Հրապարակել . դուրս հա-նել :
Փառաւորեսցին . փառաւո-րուին :
— Փառաւորիլ . փառաւորուիլ, փառք վաստըկիլ :

Ամէն . յիրաւի, իրաւ, այնպէս ըլլայ :
Մի գիտասցէ . թող չգիտնայ, չիմանայ :
— Գիտել . գիտնալ, իմանալ :
— Գիտասջի՛ր . գիտցի՛ր :
Ձախ . *սօլ*, *սօլ ձեռք* :
— Ձախակողմեան . ձախ կող-մինը :
Գործէ . կընէ :
— Գործել . ընել :
Աջ . *սաղ*, *սաղ ձեռք* :
— Աջակողմեան . աջ կողմինը :
Ի ծածուկ . գաղտուկ :
— Ծածուկ . ծածկուած, ան-յայտ :
— Ծածկել . ծածկել, պահել :
Հատուսցէ . կը վճարէ, կուտայ :
— Հատուցանել . վճարել :
— Հատո՛ւ . վճարէ՛ :
Յայտնապէս . յայտնի կերպով :
— Յայտնի . բաց, որ ծածուկ չէ :
— Յայտնել . բանալ, դուրս հանել, իմացընել :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն :

Յորժամ առնիցես ողորմութիւն.
Մի հարկաներ փող.
Առաջի քո.
Որպէս կեղծաւորքն առնեն.

Երբոր ողորմութիւն ընես :
Փող մի զարներ :
Քու առջեւդ, առջեւէդ :
Ինչպէս որ կեղծաւորները կանեն:

Ի ժողովուրդս եւ ի հրապարակս.

Որպէս զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ.

Ամէն ասեմ ձեզ.

Այն իսկ են վարձք նոցա.

Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես.

Մի՛ գիտասցէ ձախ քո.

Զինչ գործէ աջ քո.

Որպէս զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ.

Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ.

Հատուսցէ քեզ յայտնապէս.

Ժողովարաններու ու հրապարակներու մէջ:

Որպէս զի փառաւորուին մարդկանց առջեւը:

Իրաւ կըսեմ ձեզի:

Նոցա վարձքն ալ այն է:

Հապա դուն երբոր ողորմութիւն ընես:

Չիմանայ ձախ ձեռքդ:

Ինչ որ կանէ աջ ձեռքդ:

Որպէս զի քու ողորմութիւնդ ծածուկ ըլլայ:

Քու հայրդ որ կըտեսնէ ծածուկ:

Կըվճարէ քեզի յայտնի կերպով:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց լեզու:

Ողորմութիւն տուած ատենդ.

Առջեւդ փող զարնել մի՛ տար.

Ինչպէս որ կեղծաւորները կընեն.

Ժողովարաններու մէջ.

Հրապարակներու մէջ.

Մարդկանցմէ փառաւորուելու մտքով.

Իրաւ կըսեմ ձեզի.

Նոցա վարձքը այն է.

Իսկ դուն որ ողորմութիւն տաս.

Աջ ձեռքիդ ըրածը ձախդ չիմանայ.

Այնպէս որ ողորմութիւն տուածդ ծածուկ ըլլայ.

Յորժամ առնիցես ողորմութիւն:

Մի՛ հարկանէր փող առաջի քո:

Որպէս կեղծաւորքն առնեն:

Ի ժողովուրդս:

Ի հրապարակս:

Որպէս զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ:

Ամէն ասեմ ձեզ:

Այն իսկ են վարձք նոցա:

Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես:

Մի՛ գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո:

Որպէս զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ:

Ծածուկը տեսնող հայրդ.

Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ:

Հատուցումը յայտնի կերպով անէ քեզի.

Հատուցէ քեզ յայտնապէս:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ե՞րբ չիցէ ինձ պարտ փող հարկանել առաջի իմ.

Յորժամ ողորմութիւն առնիցես:

Զի՞նչ ոչ պարտիմ հարկանել.

Փող:

Ո՞յք իցեն որք փող հարկանեն առաջի իւրեանց.

Կեղծաւորքն:

Ո՞ւր հարկանեն զփողն.

Ի ժողովուրդս եւ ի հրապարակըս:

Ընդէ՞ր փող հարկանիցեն.

Որպէս զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ:

Ուստի՞ կամին փառաւորիլ.

Ի մարդկանէ:

Զի՞նչ իցեն վարձք այնպիսեացն.

Այն իսկ են վարձք նոցա՝ զի փառաւորին ի մարդկանէ:

Ո՞րպէս պարտ իցէ լինել ողորմութեանն.

Ի ծածուկ:

Ո՞րչափ ի ծածուկ պարտ իցէ առնել զողորմութիւն:

Այնպէս զի ոչ գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո:

Ո՞վ հատուցէ ինձ ընդ ողորմութեանն զոր առնեմ.

Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ:

Ո՞րպէս հատուցէ հայրն իմ երկնաւոր.

Յայտնապէս:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

1. Հայր մեր որ յերկինս, սուրբ եղիցի անուն քո. եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի: Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր. եւ թող մեզ զպարտիս մեր որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց: Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ ի չարէ: Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Ո՛վ հայր մեր՝ որ երկինքն ես, օրհնեալ ըլլայ քո անունդ. քո կամքդ ըլլայ երկրիս վրայ ալ՝ ինչպէս որ կըլլայ երկինքը: Մեր ամէն օրուան հացը տուր մեզի այսօր, եւ թող մեզի մեր պարտքերը՝ ինչպէս որ մենք ալ մեզի պարտք ունեցողներուն պարտքերը կթողունք: Փորձանքի մէջ ալ մի՛ ձգեր զմեզ, հապա ամէն չար բանէ փրկէ ըզմեզ: Վասն զի թագաւորութիւն, ոյժ, փառք, ամէնն ալ քուկդ են յաւիտեան. ամէն:

ԴԱՍ Բ.

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

Յերկինս . երկինքը, երկնքին մէջ:
— Յերկնից . երկնքէն:

Սուրբ . մաքուր, ազնիւ, օրհնուած:
Եղիցի . ըլլայ:

— Եղեւ . եղաւ :
— Եղեալ . եղած :
Եկեսցէ . թող գայ :
— Եկ . եկուր, արի :
— Եկն . եկաւ :
— Եկին . եկան :
— Եկից . գամ, պիտի գամ :
Արքայութիւն . թագաւորութիւն, տէրութիւն :
— Արքայ . թագաւոր :
— Արքունի . թագաւորական :
Հանապազորդ . ամէն օրուան, ամէն ատենի :
— Հանապազ . միշտ, ամէն ատեն :
Պարտիք . պարտք :
— Ընդ պարտեօք . պարտքի տակ :
Պարտապան . պարտքի տէր, պարտք ունեցող :
Փորձութիւն . փորձանք, փորձուելու առիթ :
— Փորձել . փորձ ընել, փորձութեան կամ փորձանքի մէջ ձգել :
Փրկել . ազատել :
— Փրկիչ . ազատող :
— Փրկութիւն . ազատութիւն :
Զօրութիւն . ոյժ :
— Զօրել . ոյժը հասնիլ :
— Զօրեղ . զօրաւոր :
Փառք . փառաւորութիւն, մեծութիւն :
Յաւիտեանս . անվախճան ժամանակով :
Ամէն . յիրաւի, այնպէս է, այնպէս ըլլայ :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն :

Հայր մեր.	Մեր հայրը:
Որ յերկինս.	Որ երկինքն ես:
Սուրբ եղիցի.	Սուրբ ըլլայ:
Անուն քո.	Քու անունդ:
Եկեսցէ արքայութիւն քո.	Թող գայ քու թագաւորութիւնդ:
Եղիցին կամք քո.	Թող ըլլայ քու կամքդ:
Որպէս յերկինս.	Ինչպէս որ երկինքը:
Եւ յերկրի.	Երկրիս վրան եւս:
Զհաց մեր հանապազորդ.	Մեր ամէն օրուան հացը:
Տուր մեզ այսօր.	Տուր մեզի այսօր:
Եւ թող մեզ.	Ու թող մեզի:

Զպարտիս մեր.	Մեր պարտքերը։
Որպէս եւ մեք թողումք.	Ինչպէս մենք ալ կթողունք։
Մերոց պարտապանաց.	Մեզի պարտք ունեցողներուն։
Մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն.	Մի ձգեր զմեզ փորձութեան մէջ։
Այլ փրկեա զմեզ ի չարէ.	Հապա ազատէ զմեզ չարէն։
Զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս. ամէն.	Վասն զի քուկդ է թագաւորութիւնը, ոյժը, փառքը յաւիտեան. ամէն։

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ։

3806

Մեր հայրը երկինքն է.	Հայր մեր յերկինս է։
Անոր անունը սուրբ է.	Անուն նորա սուրբ է։
Անոր կամքը կըլլայ երկինքն ու երկրիս վրայ.	Կամք նորա լինին յերկինս եւ յերկրի։
Նա կուտայ մեզի մեր ամէն օրուան հացը.	Նա տայ մեզ զհաց մեր հանապազորդ։
Մեր պարտքերը մեզի կթողու.	Թողու մեզ զպարտիս մեր։
Մենք ալ մեզի պարտք ունեցողներուն պարտքերը պիտի թողունք.	Եւ մեք պարտիմք թողուլ մերոց պարտապանաց։
Աստուած զմեզ փորձանքի մէջ չձգէ.	Մի տարցի զմեզ Աստուած ի փորձութիւն։
Աստուած է մեզ չարէն ազատողը.	Աստուած է որ փրկէ զմեզ ի չարէ։
Վասն զի ամէն ոյժ եւ փառք իրենն է յաւիտեան.	Վասն զի նորա է զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան։

Ո՞ւր է հայրն մեր.	Յերկինս է։
Զիա՞րդ կոչեմք մեք զԱստուած.	Հայր մեր։

Զինչ խնդրեմք ի նմանէ.

Վասն արքայութեան նորա զինչ ասեմք.

Ո՞յր կամք պարտին լինել յերկրի.

Ո՞րպէս.

Զո՞ր նիւթական հայցուած առնեմք յԱստուծոյ.

Զո՞ր հաց.

Ե՞րբ կամ վասն ո՞րքան ժամանակի հայցեմք զհացն.

Զինչ խնդրեմք յԱստուծոյ թողուլ մեզ:

Ո՞րպէս խնդրեմք թողուլ.

Յինչ խնդրեմք չտանել զմեզ.

Եւ ուստի փրկել.

Զայս ամենայն որպիսի՞ յուսով եւ հաւատով հայցեմք.

Զի սուրբ եղիցի անուն նորա:

Զի եկեսցէ ի վերայ մեր:

Հօրն մերոյ որ յերկինս է:

Որպէս լինին յերկինս:

Հայցեմք զհաց մեր:

Զհանապազորդ:

Տուր մեզ, ասեմք, այսօր:

Զպարտիս մեր:

Որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց:

Ի փորձութիւն:

Ի չարէ:

Զի հաւատամք թէ նորա է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Զի՞ տեսանես զշիւղ յական եղբօր քո, եւ ի քում ականդ զգերանդ ոչ նշմարես. կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո, թող հանից զշիւղդ յականէ քումմէ. եւ ահաւադիկ ի քում ականդ գերան կայ:

2. Մի տայք զսրբութիւն շանց, եւ մի արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց. զի մի առ ոտն կոխեսցեն զնոսա, եւ դարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ:

3. Մտէք ընդ նեղ դուռն. քանզի ընդարձակ է դուռնն եւ համարձակ ճանապարհն որ տանի ի կորուստ, եւ բազումք են որ մտանեն ընդ նա: Քանի՜ անձուկ է դուռնն եւ նեղ ճանապարհն որ տանի ի կեանս, եւ սակաւք են որ գտանեն զնա:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Ինչու համար եղբօրդ աչքին մէջ շիւղը կտեսնես, ու քու աչքիդ մէջ եղած գերանին չես նայիր. կամ թէ ի՞նչպէս կըսես եղբօրդ թէ թող աչքիդ մէջի շիւղը հանեմ, մինչդեռ քու աչքիդ մէջ գերան կայ:

2. Սուրբ բանը շներուն մի՛ տաք, ու ձեր մարգրիտներերը խոզերուն առջեւը մի՛ ձգէք, որպէս զի ոտքի տակ չկոխկրտեն զանոնք ու չդառնան չպատռեն զձեզ:

3. Նեղ դռնէն մտէք. վասն զի դէպ ի կորուստ տանող դուռը լայն ու արձակ, ճամբան ալ բաց է, եւ անկէց մտնողները խիստ շատ են: Ո՛րքան նեղ է դէպ ի կեանքը տանող դուռն ու ճամբան, եւ զայն գտնողները խիստ քիչ են:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Զի՞ . ի՞նշ, ինշո՞ւ:
— Զի՞ է զի . ինշէ՞ն է nr:
— Զի . վասն զի, fանqի, *qk-rk*:
Շիւղ . ծիղ, *çkoփ*:
Ակն . աշf:
— Յականդ . աշfիդ մէջ:
— Յականէ . աշfէ:
Գերան . մարդակ, *sփrkf*:
Ոշ նըմarես . շես sեսնէr:
— Նըմarել . sեսնել:
Զիա՞րդ . ի՞նշպէս:
Ասես . կըսես:
Յեղբայր fn . եղբօrդ:

*

— Եղբայր . եղբայր, աղբար:
Հանից . հանեմ:
— Հանել . հանել, դուրս ընել:
Զճիւղդ . այդ ճիւղը:
Սրբութիւն . սուրբ բան:
Մի՛ արկանէք . մի՛ ձգէք:
Զմարգարիտս . մարգրիտները:
— Մարգարիտ . մարգրիտ:
Խոզաց . խոզերու:
— Խոզ . *տօմուզ*:
Առ ոտն . ոտքի տակ:
— Ոտն . ոտք:
Կոխեսցեն . կոխեն:
— Կոխել . կոխել, *պասմագ*:
Դարձեալ . ետ դառնալով:

Երգիծուցանիցեն . պատռեն, պատռտեն:
— Երգիծուցանել . պատռել:
Քանզի . վասն զի, ինչու որ:
Ընդարձակ . լայն ու արձակ:
Համարձակ . ազատ, բաց:
Ճանապարհ . ճամբայ:
Տանի . կտանի:
Ի կորուստ . կորսուելու:
— Կորուստ . կորսուիլը:
Բազումք . շատ մարդիկ:
Քանի՛ . ո՛րքան, ի՛նչպէս:
Անձուկ . նեղ:
Ի կեանս . դէպ ի կեանքը:
Սակաւք . քիչ մարդիկ:
Գտանեն . կը գտնեն:
— Գտանել . գտնել:

ԴԱՍ Գ.

Թարգ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Զի՛ տեսանես զճիւղ .	Ինչո՞ւ կտեսնես ճիւղը :
Ցական եղբօր քո .	Քու եղբօրդ աչքին մէջ :
Ի քում ականդ .	Քու աչքիդ մէջ :
Զգերանդ ոչ նշմարես .	Այդ գերանը չես տեսներ :
Կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո .	Կամ թէ ի՛նչպէս կըսես եղբօրդ :
Թող հանից զճիւղդ .	Թող հանեմ այդ ճիւղը :
Ցականէ քումմէ .	Քու աչքէդ :
Ահաւադիկ ի քում ականդ գերան կայ .	Ահա քու աչքիդ մէջ գերան կայ :
Մի՛ տայք զսրբութիւն շանց .	Սուրբ բանը մի՛ տաք շներու :
Մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խոզաց .	Մի՛ ձգէք ձեր մարգրիտները խոզերու առջեւ :

Զի մի առ ոտն կոխեսցեն ըզ-նոսա.
Եւ դարձեալ երգիծուցանիցեն զձեզ.
Մտէք ընդ նեղ դուռն.
Քանզի ընդարձակ է դուռնն.

Եւ համարձակ (է) ճանապարհն.
Որ տանի ի կորուստ.
Բազումք են որ մտանեն ընդ նա.

Քանզի անձուկ է դուռնն.
Եւ նեղ (է) ճանապարհն.
Որ տանի ի կեանս.
Սակաւք են որ գտանեն զնա.

Որպէս զի ոտքի տակ չկոխեն զանոնք:
Ու դառնան պատռեն զձեզ:

Մտէք նեղ դռնէն:
Վասն զի լայն ու արձակ է այն դուռը:
Ու բաց է այն ճամբան:
Որ կը տանի դէպ ի կորուստ:
Շատւոր են անոնք որ կը մտնեն անկէց:
Ո՛րքան նեղ է այն դուռը:
Ու նեղ է այն ճամբան:
Որ կտանի դէպ ի կեանքը:
Քիչւոր են անոնք որ կը գտնեն զայն:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց լեզու:

Ինչո՞ւ կը մտնես նեղ ճամբէն.

Եղբօրդ աչքին մէջ շիւղ կայ.
Ի՞նչպէս կըսես եղբօրդ.
Աչքէդ գերանը հանեմ.

Ձեր մարգրիտները շներուն մի տաք.
Խոզերը սուրբ բանը ոտքի տակ կառնեն.
Շները զձեզ կըպատռտեն.
Նեղ ճամբան դէպ ի կեանք կըտանի.

Զի՞ մտանես ընդ նեղ ճանապարհն:
Ցական եղբօր քո շիւղ կայ:
Զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո:
Հանից զգերանդ յականէ քում-մէ:
Մի տայք զմարգարիտս ձեր շանց:
Խոզք առ ոտն կոխեն զսրբու-թիւն:
Շունք երգիծուցանեն զձեզ:
Նեղ ճանապարհն տանի ի կեանս:

Ընդարձակ դռնեն մտնողները շատ են. | Բազումք են որ մտանեն ընդ ընդարձակ դուռն:
Նեղ դուռը գտնողները քիչ են. | Սակաւք են որ գտանեն զանձուկ դուռնն:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Զինչ տեսանես յական եղբօր քո. — Զշիւղ:

Զինչ կայ ի քում ական. — Գերան:

Ընդէր կամիս հանել զշիւղն յականէ եղբօր քո. — Առ կեղծաւորութեան:

Ո՞ւմ չիցէ պարտ տալ զսրբութիւն. — Շանց:

Զինչ չիցէ պարտ արկանել առաջի խոզաց. — Զմարգարիտս մեր:

Ընդէր չիցէ պարտ արկանել առաջի խոզաց զմարգարիտս մեր. — Զի մի առ ոտն կոխեսցեն ընդ նոսա:

Զինչ կարեն առնել ընդ մեզ խոզք. — Կարեն դառնալ եւ երգիծուցանել զմեզ:

Ուստի՞ պարտ իցէ մեզ մտանել. — Ընդ նեղ դուռն:

Ո՞ր դուռն տանի ի կորուստ. — Ընդարձակ դուռնն եւ համարձակ ճանապարհն:

Եւ ո՞րն տանիցի ի կեանս. — Անձուկ դուռնն եւ նեղ ճանապարհն:

Ո՞յք իցեն որ մտանեն ընդ ընդարձակ դուռնն. — Բազումք:

Ո՞յք իցեն որ գտանեն զանձուկ դուռնն. — Սակաւք:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

1. Գան ի Բեթսայիդա, եւ ածեն առաջի նորա կոյր մի, եւ աղաչէին զնա զի մերձեսցի ի նա: Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ եհան արտաքոյ շինին, եթուք յաչս նորա եւ ձեռն եդ ի վերայ նորա, եւ հարցանէր զնա թէ տեսանիցէ ինչ: Բացաւ եւ ասէ. Տեսանեմ զմարդիկս զի շրջին՝ իբրեւ զծառս:

2. Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց նորա. եբաց եւ տեսանէր. ողջացաւ եւ տեսանէր համարձակ զամենայն: Արձակեաց զնա ի տուն իւր եւ ասէ. Երթ ի տուն քո. եւ յորժամ ի շէնն մտանիցես, մի՛ ումեք ասիցես ի շինին:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Երբոր Բեթսայիդա գեղն եկան, կոյր մը բերին առջեւն ու կաղաչէին որ դպչի անոր: Նա ալ բռնեց կուրին ձեռքէն, հանեց զինքը գեղէն դուրս, աչքին վրայ թուք ըրաւ, ձեռքը վրան դրաւ ու հարցուց. Բան մը կտեսնե՞ս թէ չէ: Կուրին աչքը բացուեցաւ. Այս քալող մարդիկը ծառերու պէս կտեսնեմ ըսաւ:

2. Նորէն դրաւ ձեռքը անոր աչքին վրայ. բացուեցաւ ու սկսաւ նայիլ. առողջացաւ, ու ամէն բան համարձակ կտեսնէր: Յիսուս այն կոյրը տուն ճամբեց ու ըսաւ. Տունդ գնա, ու երբոր գեղը մտնես, գեղին մէջ մէկու մըն ալ բան չըսես:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Գան . կուգան :
— Եկին . եկան :
— Եկայք . եկէք :
Աձեն . կբերեն :
— Աձել . բերել :
— Էած . բերաւ :
Կոյր . *fkor :*
— Կուրանալ . կուրնալ :
Աղաշէին . կաղաշէին, կըխընդրէին :
Մերձեցի . մօտիկցայ, դպչի :
— Մերձենալ . մօտենալ, դըպչիլ :
Ի նա . անոր :
Առեալ . առած :
— Առնուլ . բռնել :
— Էառ . առաւ, բռնեց :
Եհան . հանեց :
Արտաքոյ . դուրս :
Շինին . գեղին :
— Շեն . գեղ :
Երուք . թքաւ, թուք ըրաւ :
— Թքանել . թքնել, թուք ընել :
Ցաչս . աչքը, աչքին վրայ :
— Աչօք բացօք . բաց աչքով :
Ձեռն . ձեռք :
Եդ . դրաւ :
— Եդին . դրին :
Տեսանիցէ . կտեսնէ :
Ինչ . բան մը :
Բացաւ . բացուեցաւ :
— Եբաց . բացաւ :
Շրջին . կքալեն :
— Շրջել . քալել, պտըտել :
Իբրեւ . պես :
— Իբրեւ զծառս . ծառերու պես :
Ողջացաւ . առողջացաւ, աղէկցաւ :
— Ողջանալ . աղէկնալ :
Համարձակ . առանց նեղութեան :
Արձակեաց . յուղարկեց, ճամբեց :
— Արձակել . յուղարկել, ճամբել :
Երթ . գնա :
— Երթայք . գնացէք :
— Չոգաւ . գնաց :
Մտանիցես . մտնես :
— Մուտ . մտիր :
Ումեք . մեկու մը :
— Ոք . մեկը :
Ի շինին . գեղին մեջ :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Գան ի Բեթսայիդա.	Կուգան Բեթսայիդա:
Ածեն առաջի նորա կոյր մի.	Կբերեն անոր առջեւը կոյր մը:
Աղաչէին զնա.	Կաղաչէին զինքը, կաղաչէին անոր:
Զի մերձեսցի ի նա.	Որ դպչի անոր:
Առեալ զձեռանէ կուրին.	Բռնեց կուրին ձեռքէն:
Եհան արտաքոյ շինին.	Հանեց գեղէն դուրս:
Եթուք յաչս նորա.	Թքաւ անոր աչքին վրայ:
Ձեռն եդ ի վերայ նորա.	Ձեռքը դրաւ անոր վրայ:
Հարցանէր ցնա թէ տեսանիցէ ինչ.	Կհարցընէր անոր թէ բան մը կտեսնէ:
Բացաւ եւ ասէ.	Աչքը բացուեցաւ ու ըսաւ:
Տեսանեմ զմարդիկս զի շրջին.	Կտեսնեմ այս մարդիկն որ կըքալեն:
Իբրեւ զծառս.	Ծառերու պէս:
Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց նորա.	Նորէն դրաւ ձեռքը անոր աչքին վրայ:
Եբաց եւ տեսանէր.	Բացուեցաւ աչքն ու կտեսնէր:
Ողջացաւ եւ տեսանէր համարձակ զամենայն.	Առողջացաւ եւ համարձակ կըտեսնէր ամէն բան:
Արձակեաց զնա ի տուն իւր.	Յուղարկեց զինքը իւր տունը:
Երթ ի տուն քո.	Գնա տունդ:
Յորժամ ի շէնն մտանիցես.	Երբոր գեղը մտնես:
Մի ումեք ասիցես ի շինին.	Մէկու մը չըսես գեղին մէջ:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց լեզու:

Բեթսայիդա կուգայ Յիսուս.	Գայ Յիսուս ի Բեթսայիդա:
Յիսուսի առջեւը կոյր մը բերուեցաւ.	Ածաւ առաջի Յիսուսի կոյր մի:

Յիսուս կուրին մօտիկցաւ.
Կուրին ձեռքէն բռնեցին.
Յիսուս հանեց կոյրը գեղէն դուրս.
Կուրին աչքին վրայ թուք րրաւ.
Կուրին վրայ ձեռք դրաւ.
Հարցուց անոր թէ բան մը կըտեսնէ՞.
Կուրին աչքը բացուեցաւ.
Քալող մարդիկը կտեսնեմ.
Այս մարդիկը ծառերու պէս կըտեսնեմ.
Նորէն դրաւ ձեռքը անոր աչքին.
Կոյրը առողջացաւ եւ որոշ կըտեսնէր ամէն բան.
Յիսուս զկոյրը իւր տունը նամբեց.
Քու տունդ գնա.
Երբոր գեղը մտաւ.
Գեղին մէջ մէկու մըն ալ չըսաւ.

Մերձեցաւ Յիսուս ի կոյրն:
Առին զձեռանէ կուրին:
Եհան Յիսուս զկոյրն արտաքոյ շինին:
Եթուք յաչս կուրին:
Ձեռն եդ ի վերայ կուրին:
Եհարց զնա թէ տեսանիցէ՞ ինչ:

Բացաւ կոյրն:
Տեսանեմ զմարդիկ զի շրջին:
Տեսանեմ զմարդիկս իբրեւ ըզծառս:
Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց նորա:
Ողջացաւ կոյրն եւ տեսանէր համարձակ զամենայն:
Արձակեաց Յիսուս զկոյրն ի տուն իւր:
Երթ ի տուն քո:
Իբրեւ եմուտ ի շէնն:
Ոչ ումեք ասաց ի շինին:

ԴԱՍ Ե.

Կրկնութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞յք էին որք եկին ի Բեթսայիդա.
Զ՞ ածին անոն առաջի Յիսուսի.
Զի՞նչ խնդրէին ի նմանէ.

Ո՞րպէս բժշկեաց Յիսուս ըզկոյրն.

Յիսուս եւ աշակերտքն իւր:

Կոյր մի:
Աղաչէին զնա զի մերձեսցի ի կոյրն:
Նախ առեալ զձեռանէ նորա՝ եհան արտաքոյ շինին:

Զիմրդ մերձեցաւ յաշս կուրին.
Երուք յօշս նորա եւ ձեռն եդ ի վերայ նորա:

Զինչ հարցանէր ցնա.
Հարցանէր թէ տեսանիցէ ինչ:

Զինչ տեսանէր կոյրն.
Տեսանէր զմարդիկ զի շրջէին:

Ո՞րպէս տեսանէր զմարդիկն.
Իբրեւ զծառս:

Զինչ արար Յիսուս երկրորդ անգամ.
Դարձեալ եդ ձեռս ի վերայ աչաց կուրին:

Զինչ եղեւ ընդ կոյրն.
Բացաւ եւ տեսանէր համարձակ զամենայն:

Ո՞ւր արձակեաց Յիսուս զկոյրն երթալ.
Ի տուն իւր. Երթ սահ ի տուն քո:

Ո՞ւմ պատուիրեաց Յիսուս չասել զիրսն ի շինին.
Եւ ոչ ումեք:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

1. Իբրեւ եմուտ Յիսուս ի նաւն, թողին աշակերտքն զժողովուրդն, առին զնա նաւաւն հարդերձ, եւ զայլ եւս նաւսն որ էին ընդ նմա, եւ գնացին: Եւ մինչդեռ նաւէին՝ ի քուն եմուտ Յիսուս:

2. Եւ էջ մրրիկ-հողմոյ ի ծովակն եւ ուռնոյր. եւ ահա շրժումն մեծ եղեւ ի ծովուն՝ մինչ նաւին ծածկել յալեաց անտի. եւ ինքն ննջէր ի խելս նաւին ի վերայ բարձի:

3. Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա եւ ասեն. Վարդապետ, ոչինչ է քեզ փոյթ. փրկեա զմեզ, զի կորընչիմք աւասիկ: Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ընդէր վատասիրտք էք, սակաւահաւատք: Յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոցն եւ ծովուն, եւ ասէ. Դադարեա, կարկեա՛ց: Եւ դադարեաց հողմն եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ:

4. Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞ւր են հաւատք ձեր. չեւ եւս ունիք հաւատս: Եւ մարդիկն զահի հարեալ զարմացան, եւ ասէին ցմիմեանս. Որպիսի՞ ոք իցէ սա, զի եւ հողմք եւ ծով հնազանդին սմա:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Երբոր Յիսուս նաւակը մտաւ, աշակերտները ժողովրդէն զատուեցան, առին զինքը նաւակովը, անոր հետ եղած ուրիշ նաւակները, եւ գնացին: Նաւով առաջ գնացած ատենները Յիսուս քուն եղաւ:

2. Ծովակին վրայ փոթորիկ ելաւ ու սկսաւ ալէկոծիլ. յետոյ մեծ շարժմունք եղաւ ծովուն երեսը, այնպէս որ նաւակը ալիքներէն կըծածկուէր. իսկ ինքը նաւակին ետեւի կողմը բարձի վրայ կըքնանար:

3. Աշակերտները քովը գնացին, զարթուցին զինքն ու ըսին. Վարդապետ, քու հոգդ չէ ամեննեւին, ազատէ զմեզ. ահա կորսուելու վրայ ենք: Յիսուս ըսաւ անոնց. Թերահաւատներ, ինչո՞ւ վախկոտ էք: Այն ատեն ելաւ սաստեց հովերուն ու ծովուն. Հանդարտէ, ձայնդ քաշէ ըսաւ: Անոր վրայ հովը դադրեցաւ ու մեծ հանդարտութիւն եղաւ:

4. Յիսուս ըսաւ անոնց. Ո՞ւր է ձեր հաւատքը. մինչեւ հիմա հաւատք չունի՞ք: Մարդիկն ալ զարհուրեցան, ապշեցան ու կըսէին իրարու. Ինչպիսի՞ մարդ է արդեօք սա, որ հովերն ու ծովերն ալ կըհնազանդին ասոր:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Իբրեւ . երբոր :
Եմուտ . մտաւ :
— Մտանել . մտնել :
Նաւ . *կէմի , գայըգ :*
— Նաւել . նաւով երթալ :
Թողին . թողուցին, ձգեցին :
— Թողուլ . ձգել :
Նաւաւն . նաւովը :
Հանդերձ . հետ, մէկտեղ :
Զայլ եւս . ուրիշները :
Ընդ նմա . անոր հետ :
Մինչդեռ . երբոր, քանի որ :
Նաւէին . նաւով կերթային :
Ի քուն եմուտ . քունը մտաւ :
Էջ . իջաւ :
— Է՛ջ . իջիր :
— Իջի . իջայ :
— Իջանել . իջնալ :
Մրրիկ . փոթորիկ :
Հողմ . հով, քամի :
Ծովակ . փոքր ծով, լիճ :
Ուռնոյր . կուռեր :
— Ուռնուլ . ուռիլ, բարձրանալ :
Շարժումն . շարժմունք, ալեկոծութիւն :
Ալիք . *տալղա :*
Ննջել . քուն ըլլալ, քնանալ :
Խելք . նաւին գլուխը :
Մատուցեալ . մօտ եկած :
— Մատչել . մօտ երթալ, մօտենալ :
Յարուցանել . զարթեցընել, ոտք հանել :
Վատասիրտ . վախկոտ :
Սակաւահաւատ . հաւատքը քիչ, թերահաւատ :
Սաստել . բարկութեամբ յանդիմանել :
Կարկեա՛ց . ձայնդ քաշէ, լո՛ւռ կեցիր :
Զահի հարեալ . սարսափած :
Զահի հարկանիլ . վախնալ, սարսափիլ :
Ցմիմեանս . մէկմէկու, իրարու :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն :

Իբրեւ եմուտ Յիսուս ի նաւն .	Երբոր մտաւ Յիսուս նաւը :
Թողին աշակերտքն զժողովուրդն .	Թողուցին աշակերտները ժողովուրդը :

Առին զնա նաւաւն հանդերձ.	Առին զինքը նաւակով:
Եւ զայլ եւս նաւսն.	Ուրիշ նաւերն ալ:
Որ էին ընդ նմա.	Որ անոր հետն էին:
Եւ գնացին.	Ու գնացին:
Մինչդեռ նաւէին.	Երբոր նաւակով առաջ կերթային:
Ի քուն եմուտ Յիսուս.	Յիսուս քուն եղաւ:
Էջ մրրիկ հողմոյ ի ծովակն.	Փոթորիկ ելաւ ծովակին վրայ:
Ծովակն ուռնոյր.	Ծովակը կուռէր:
Շարժումն մեծ եղեւ ի ծովուն.	Մեծ շարժմունք եղաւ ծովուն մէջ:
Մինչ նաւին ծածկել յալեաց անտի.	Այնպէս որ նաւակը ալիքներէն կըծածկուէր:
Ինքն ննջէր ի խելս նաւին.	Ինքը քուն կըլլար նաւին գըլուխը:
Ի վերայ բարձի.	Բարձի վրայ:
Մատուցեալ աշակերտքն.	Աշակերտները քովն եկած:
Յարուցին զնա.	Արթնցուցին զինքը, հանեցին զինքը:
Վարդապետ, ոչինչ է քեզ փոյթ.	Վարդապետ, ամենեւին հոգդ չէ:
Փրկեա զմեզ.	Ազատէ զմեզ:
Զի կորնչիմք աւասիկ.	Վասն զի ահա կորսուելու վրայ ենք:
Ասէ ցնոսա Յիսուս.	Ըսաւ նոցա Յիսուս:
Ընդէ՞ր վատասիրտք էք, սակաւահաւատք.	Ինչու վախկոտ էք, թերահաւատներ:
Յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոցն եւ ծովուն.	Այն ատեն ելաւ սաստեց հովերուն ու ծովուն:
Եւ ասէ. Դադարեա, կարկեաց.	Դադրէ, ձայնդ քաշէ ըսաւ:
Դադարեաց հողմն.	Հովը դադրեցաւ:
Եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ.	Մեծ հանդարտութիւն եղաւ:
Ասէ ցնոսա.	Ըսաւ անոնց:
Ո՞ւր են հաւատք ձեր.	Ո՞ւր է ձեր հաւատք:
Զե՞ւ եւս ունիք հաւատս.	Տակաւին հաւատք չունի՞ք:

Մարդիկն զահի հարեալ զարմացան.	Մարդիկը սարսափեցան ու զարմացան:
Ասէին ցմիմեանս.	Կըսէին մէկմէկու:
Որպիսի ոք իցէ սա.	Ինչպիսի մարդ է սա:
Զի եւ հողմք եւ ծով հնազանդին սմա.	Որ հովերն ալ ու ծովն ալ կը-հնազանդին անոր:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Յիսուս ու աշակերտները նաւով գնացին.	Յիսուս եւ աշակերտքն նաւեցին:
Նաւը հետերն առած գնացին.	Նաւաւն հանդերձ գնացին:
Յիսուսի քունը տարաւ.	Ի քուն եմուտ Յիսուս:
Բարձի վրայ կը քնանար.	Ննջէր ի վերայ բարձի:
Նաւուն գլուխը քուն կըլլար.	Ննջէր ի խելս նաւին:
Ծովը մեծ շարժման մէջ է.	Շարժումն մեծ է ի ծովուն:
Երբոր ծովակին մէջ փոթորիկ ելլէ.	Յորժամ իջանիցէ ի ծովակն մրրիկ հողմոյ:
Ծովակը կուռի.	Ծովակն ուռնու:
Նաւակը ալիքներէն կըծածկուէր.	Նաւն ծածկէր յալեաց անտի:
Աշակերտները զարթեցուցին ըզՅիսուս.	Աշակերտքն յարուցին զՅիսուս:
Ահա կորսուելու վրայ ենք.	Կորնչիմք աւասիկ:
Ազատէ զմեզ.	Փրկեա զմեզ:
Քիչ հաւատք ունեցողները վախկոտ են.	Սակաւահաւատքն վատասիրտք են:
Յիսուս հովերուն ու ծովուն սաստեց.	Սաստեաց Յիսուս հողմոցն եւ ծովուն:
Հովերը դադրեցան.	Հողմք դադարեցին:
Ծովը ձայնը քաշեց.	Ծովն կարկեցաւ:
Մեծ հանդարտութիւն եղաւ.	Եղեւ խաղաղութիւն մեծ:
Ո՞ւր է ձեր հաւատքը.	Ո՞ւր են հաւատք ձեր:

Մինչեւ հիմա հաւատք չունինք.	Չեւ եւս ունիք հաւատս:
Մարդիկը սարսափեցան.	Մարդիկն զահի հարան:
Մարդիկն իրարու կըսեին.	Մարդիկն ասեին ցմիմեանս:
Արդեօք ինչ մարդ է աս.	Ո՞րպիսի ոք իցէ սա:
Հովերն ու ծովերը անոր խօսքը մտիկ կընեն.	Հողմք եւ ծովք հնազանդին սմա:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞ւր եմուտ Յիսուս.	Ի նաւ:
Ո՞ էր որ եմուտ ի նաւն.	Յիսուս:
Զո՞ թողին աշակերտքն.	Զժողովուրդն:
Զո՞ առին ընդ իւրեանս.	ԶՅիսուս:
Զիա՞րդ առին աշակերտքն զՅիսուս.	Նաւաւն հանդերձ:
Ե՞րբ ի քուն եմուտ Յիսուս.	Մինչդեռ նաւէին:
Զինչ արար Յիսուս մինչդեռ նաւէին.	Ի քուն եմուտ:
Զինչ էջ ի ծովակն.	Մրրիկ հողմոյ:
Զինչ լինէր ծովակն.	Ուռնոյր:
Ո՞ւր եղեւ շարժումն մեծ.	Ի ծովուն:
Ուստի ծածկէր նաւն.	Յալեաց անտի:
Ո՞ւր ննջէր Յիսուս.	Ի խելս նաւին ի վերայ բարձի:
Զինչ արարին աշակերտքն.	Մատուցեալ յարուցին զնա:
Զինչ կոչեաց զնոսա Յիսուս ի յանդիմանել իւրում.	Սակաւահաւատս եւ վատասիրտս:
Ո՞ւմ սաստեաց Յիսուս:	Հողմոցն եւ ծովուն:
Զինչ ասաց ի սաստելն.	Դադարեա՛, կարկեա՛ց:
Զինչ եղեւ յետ այնորիկ.	Դադարեաց հողմն եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ:
Զո՞ր հարցումն յանդիմանական արար Յիսուս աշակերտացն:	Ո՞ւր են, ասէ, հաւատք ձեր. չեւ եւս ունիք հաւատս:

Մարդիկն զինչ արարին.
Զինչ ասէին ցմիմեանս.

Զանի հարեալ զարմացան:
Ուրկիւսի՞ ո՞ իցէ սա, զի եւ հողմք եւ ծով հնազանդին սմա:

ԵՕԹՆԵՄԱԿ ՈՒԹԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

1. Այր ոմն էր մեծատուն, եւ ագանէր բեհեզս եւ ծիրանիս, եւ ուրախ լինէր հանապազ առատապէս: Եւ աղքատ ոմն անուն Ղազարոս անկեալ դնէր առ դրան նորա վիրաւորեալ. եւ ցանկայր յագել ի փշրանացն որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն: Այլ եւ շունք եւս գային եւ լեզուին զվէրս նորա:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Հարուստ մարդ մը կար, բեհեզներ ու ծիրանիներ կըհագնէր, եւ միշտ առատապէս ուրախ օրեր կանցրնէր: Ղազարոս անունով աղքատ մըն ալ անոր դրան առջեւն ընկած կըկենար՝ վրան գլուխը վէրքերով լցուած, ու կը փափաքէր որ հարուստին սեղանէն թափթփած փշրանքներովը փորը կշտացրնէ: Անկէց ի զատ շներն ալ կուգային ու անոր վէրքերը կը լզէին:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Այր . մարդ, էրիկ մարդ:

— Արք . մարդիկ, էրիկ մարդիկ:

Ոմն . մէկը, մարդուն մէկը:

— Ոմանք . մէկը մէկալը, *պաշի մարդիկ:*

Մեծատուն . հարուստ, *զէնկին:*

Ազանէր . կնազնէր:

— Ազանել . հազնիլ:

Բեհեզս . բարակ ճերմակ լաթեր:

— Բեհեզ . բարակ ճերմակ լաթ, *պիւրիւնճիւք:*

Ծիրանիս . ազնիւ կարմիր լաթեր:

— Ծիրանի . ազնիւ կարմիր լաթ:

Ուրախ լինել . ուրախանալ, ուրախութիւն ընել:

Հանապազ . անդադար, միշտ, *տայիմա:*

Առատապէս . առատ կերպով, *պօլ պօլ:*

Աղքատ . աղքատ, շքաւոր, *ֆուգարէ:*

Անկեալ . ինկած:

— Անկանել . ինկնիլ, իյնալ:

Դնել . դրուիլ, կենալ:

Առ դրան . դրան քովը:

— Դուռն . դուռ, *գափու:*

Վիրաւորեալ . վէրք առած, վէրքերով լցուած, *եարալը, եարա փէրէ:*

Ցանկայր . կցանկար, կփափաքէր:

— Ցանկալ . փափաքիլ, սիրտ ուզել:

Յագել . կշտանալ, փորը կշտացընել:

Ի փշրանացն . փշրանքներէն:

— Փշրանք . փշրանք, փշանք:

Ի սեղանոյ . սեղանէն:

— Սեղան . սեղան, *սուֆրա, սօֆրա:*

Շունք . շները, *քէօփէքլէր:*

Լեզուին . կը լզէին.

— Լեզուլ . լզել:

Զվէրս . վէրքերը:

— Վէր . վէրք, *եարա:*

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Այր ոմն էր մեծատուն.

Ագանէր բեհեզս եւ ծիրանիս.

Մէկ մարդ մը կար հարուստ:

Բեհեզներ ու ծիրանիներ կհագնէր:

Ուրախ լինէր հանապազ առատապէս .	Ուրախ կըլլար, կուրախանար միշտ առատ կերպով :
Աղքատ ումն .	Աղքատ մը, աղքատին մէկը :
Անուն Ղազարոս .	Անունը Ղազարոս, Ղազարոս անունով :
Անկեալ դնէր վիրաւորեալ .	Ընկած կըկենար՝ ընկած էր վէրքերով լցուած :
Առ դրան նորա .	Նորա դրան քով, անոր դրան առջեւը :
Յանկայր յագել .	Կփափաքէր որ փորը կշտացընէ :
Ի փշրանացն .	Փշրանքներէն, այն փշրանքներէն :
Որ անկանէին .	Որ կիյնային, կթափէին, կթափթըփէին :
Ի սեղանոյ մեծատանն.	Հարուստին սեղանէն :
Այլ եւ .	Անկէց ի զատ, այս ալ կայ որ:
Շունք եւս գային .	Շներն ալ կուգային :
Լեզուին զվէրս նորա .	Նորա վէրքերը կը լզէին :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Հարուստ մարդուն մէկը կար .	Այր ումն էր մեծատուն :
Բէհեզներ ու ծիրանիներ կըհագնէր .	Ագանէր բեհեզս եւ ծիրանիս :
Անդադար ուրախութիւն կընէր առատապէս .	Ուրախ լինէր հանապազ առատապէս :
Ղազարոս անունով աղքատին մէկը .	Աղքատ ումն անուն Ղազարոս :
Անոր դրանը քով ընկած կըկենար .	Անկեալ դնէր առ դրան նորա :
Վրան գլուխը վէրքերով լցուած:	Վիրաւորեալ :
Հարուստին սեղանէն թափըթփած փշրանքներովը փորը կշտացընելու կարօտ էր .	Յանկայր յագել ի փշրանացն որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն :

*

Շներն ալ կուգային՝ անոր վէրքերը կը լզէին.

Շունք եւս գային եւ լեզուին զվէրս նորա:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞վ էր մեծատունն.
Զի՞նչ էր այրն այն.
Զի՞նչ ագանէր մեծատունն.
Ե՞րբ ուրախ լինէր մեծատունն.
Ո՞րպէս ուրախ լինէր.
Ո՞ էր Ղազարոս.
Զի՞նչ անուն էր աղքատին.
Զի՞նչ առնէր աղքատն այն.
Ո՞ւր անկեալ դնէր Ղազարոս.
Ո՞րպէս անկեալ դնէր.
Զի՞նչ խորհէր կամ զի՞նչ կամէր Ղազարոս.

Այր մին:
Մեծատուն էր:
Բեհեզս եւ ծիրանիս:
Հանապազ:
Առատապէս:
Աղքատ մին էր:
Ղազարոս:
Անկեալ դնէր:
Առ դրան մեծատանն:
Վիրաւորեալ:
Ցանկայր յագել ի փշրանացն որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն:
Ի փշրանաց:

Ուստի՞ ցանկայր յագել Ղազարոս.
Յորո՞ց փշրանաց ցանկայր յագել:
Ուստի՞ անկանէին փշրանքն.
Ո՞յր էր սեղանն այն.
Զի՞նչ առնէին շունք.
Առ ո՞ գային շունք.
Զի՞նչ լեզուին.

Յայնցանէ որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն:
Ի սեղանոյ մեծատանն:
Մեծատանն էր:
Գային եւ լեզուին զվէրս նորա:
Առ Ղազարոս:
Զվէրս նորա:

ԵՕԹՆԵՍԱԿ ԻՆՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Եւ եղեւ մեռանել աղքատին, եւ տանել հրեշտակաց զնա ի գոգն Աբրահամու: Մեռաւ եւ մեծատունն եւ թաղեցաւ, եւ ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր մինչ ի տանջանսն էր, ետես զԱբրահամ ի հեռաստանէ, եւ զՂազարոս ի գոգ նորա հանգուցեալ:

2. Եւ նա աղաղակեաց եւ ասէ. Հայր Աբրահամ, ողորմեա ինձ, եւ առաքեա զՂազարոս՝ զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր եւ զովացուսցէ զլեզու իմ, զի պապակիմ ի տապոյ աստի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Եղաւ որ աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները զինքը Աբրահամու գոգը տարին: Հարուստն ալ մեռաւ ու թաղուեցաւ. դժոխքին մէջ աչքերը վեր վերուց՝ երբոր տանջանքի մէջ էր, հեռուէն տեսաւ Աբրահամ (նահապետը), Ղազարոսն ալ անոր գոգը նստած:

2. Աղաղակեց հարուստն ու ըսաւ. Հայր Աբրահամ, ողորմէ ինձի, ու Ղազարոսը ղրկէ որ մատին ծայրը ջրի մէջ թրջէ ու լեզուս զովացընէ. վասն զի այս տաքութենէն կըպապակիմ:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Մեռանել . մեռնիլ :
Տանել . տանիլ :
— Տարայ . տարի :
Գոգ . գիրկ :
Թաղեցաւ . թաղուեցաւ :
— Թաղել . թաղել, թաղուիլ :
Դժոխք . դժոխք, *ձեհէննէմ :*
— Ամբարձ . վեր վերուց :
— Ամբառնալ . վեր վերցընել :
Զաշս . աչքը :
— Աչք . աչք, *կեօզ :*
Մինչ . երբ, երբոր :
— Մինչեւ . մինչուան :
Ի տանջանս . տանջանքի մէջ :
— Տանջանք . չարչարանք :
Եւես . տեսաւ :
— Տեսանել . տեսնել :
Ի հեռաստանէ . հեռուէն :
Հանգուցեալ . հանգչած :
— Հանգչել . հանգչիլ, հանգստանալ :
Աղաղակեաց . կանչեց :
— Աղաղակել . կանչել, բարձր ձայնով ըսել :
Ողորմեա . ողորմէ :
— Ողորմել . ողորմիլ, գթալ, խղճալ :
Առաքեա . յուղարկէ, ղրկէ :
— Առաքել . յուղարկել, ղրկել :
Զի . որ, որպես զի :
— Զի՞ . ինչու, ինչու համար :
Թացցէ . թրջէ :
— Թանալ . թրջել :
Ծագ . ծայր :
Մատն . մատ :
Զովացուսցէ . զովացընէ :
— Զովացուցանել . զովացընել, պաղեցընել :
Պապակել . պապակիլ, սաստիկ ծարաւ քաշել :
Ի տապոյ . տաքութենէ :
— Տապ . սաստիկ տաքութիւն :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն :

Եղեւ .
Մեռանել աղքատին .
Տանել հրեշտակաց զնա .
Ի գոգն Աբրահամու .
Մեռաւ եւ մեծատունն .

Եղաւ :
Աղքատին մեռնիլը :
Հրեշտակներուն զինքը տանիլը :
Աբրահամու գոգը, գիրկը :
Հարուստն ալ մեռաւ :

Թաղեցաւ․	Թաղուեցաւ:
Ի դժոխսն․	Դժոխքին մէջ:
Ամբարձ զաչս իւր․	Աչքերը վերուց, վեր վերցուց:
Մինչ ի տանջանսն էր․	Երբոր տանջանքի մէջ էր, քանի որ տանջանաց մէջ էր:
Ետես զԱբրահամ․	Աբրահամը տեսաւ:
Ի հեռաստանէ․	Հեռուէն, հեռուանց:
Ետես զՂազարոս․	Ղազարոսը տեսաւ:
Ի գոգ նորա․	Նորա գոգը, անոր գիրկը:
Հանգուցեալ․	Հանգչած․ նստած:
Նա աղաղակեաց եւ ասէ․	Նա աղաղակեց, կանչեց ու ըսաւ:
Հայր Աբրահամ, ողորմեա ինձ․	Հայր Աբրահամ, ողորմէ ինծի:
Առաքեա զՂազարոս․	Ղազարոսը ղրկէ:
Զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր․	Որ իրեն մատին ծայրը թրջէ ջրի մէջ:
Զովացուսցէ զլեզու իմ․	Լեզուս զովացընէ, պաղեցընէ:
Զի պապակիմ ի տապոյ աստի․	Վասն զի կպապակիմ այս տաքութենէն:

ԴԱՍ Դ․

Թարգմ․ ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Եղաւ որ աղքատը մեռաւ․	Եւ եղեւ մեռանել աղքատին:
Հրեշտակները տարին զինքը Աբրահամու գոգը․	Հրեշտակք տարան զնա ի գոգն Աբրահամու:
Հարուստն ալ մեռաւ․	Մեռաւ եւ մեծատունն:
Թաղուեցաւ․	Թաղեցաւ:
Դժոխքին մէջ աչքերը վեր վերուց․	Ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր:
Մինչդեռ տանջանքի մէջ էր․	Մինչ ի տանջանսն էր:
Աբրահամը տեսաւ հեռուէն․	Ետես զԱբրահամ ի հեռաստանէ:

Ղազարոսը տեսաւ որ անոր գոգը հանգչած էր.

Հարուստը աղաղակեց ու ըսաւ.

Հայր Աբրահամ, ողորմէ ինծի.

Ղազարոսը ղրկէ որ մատին ծայրը ջրով թրջէ.

Լեզուս զովացընէ.

Վասն զի այս տաքութենէն կըպապակիմ.

Ետես զՂազարոս ի գոգ նորա հանգուցեալ:

Մեծատունն աղաղակեաց եւ ասէ:

Հայր Աբրահամ, ողորմեա ինձ:

Առաքեա զՂազարոս զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր:

Զովացուսցէ զլեզու իմ:

Զի պապակիմ ի տապոյ աստի:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Զի՞նչ եղեւ աղքատին.

Ո՞ւր տարան հրեշտակք զՂազարոս.

Զի՞նչ եղեւ մեծատանն.

Ո՞ւր ամբարձ մեծատունն զաչս իւր.

Ե՞րբ.

Զո՞ ետես.

Ուստի՞ ետես զԱբրահամ.

Ո՞ւր ետես զՂազարոս.

Զի՞նչ արար մեծատունն.

Զի՞նչ ասաց ցԱբրահամ.

Ընդէ՞ր խնդրեց առաքել զՂազարոս.

Վասն է՞ր խնդրէր զովացուցանել զլեզու նորա.

Մեռանել, եւ տանել հրեշտակաց զնա:

Ի գոգն Աբրահամու:

Մեռաւ եւ թաղեցաւ:

Ի դժոխս:

Մինչ ի տանջանսն էր:

ԶԱբրահամ:

Ի հեռաստանէ:

Ի գոգն Աբրահամու հանգուցեալ:

Աղաղակեաց:

Ողորմեա ինձ եւ առաքեա ըզՂազարոս:

Զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր եւ զովացուսցէ զլեզու նորա:

Զի պապակիմ, ասէր, ի տապոյ աստի:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Եւ ասէ ցնա Աբրահամ. Որդեակ, յիշեա զի ընկալար անդէն զբարիս քո ի կեանսն քում, եւ Ղազարոս նոյնպէս զչարչարանս. արդ սա աստ մխիթարի, եւ դու այդր պապակիս: Եւ ի վերայ այսր ամենայնի վիհ մեծ է ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ. եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել՝ ոչ կարեն, եւ ոչ այտի ոք առ մեզ անցանել:

2. Եւ ասէ. Արդ աղաչեմ զքեզ, հայր, զի արձակեսցես զդա ի տուն հօր իմոյ. են իմ անդ եղբարք հինգ. որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն, զի մի եւ նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց:

3. Եւ ասէ Աբրահամ. Ունին զՄովսէս եւ զմարգարէս, նոցա լուիցեն: Եւ նա ասէ. Ոչ, հայր Աբրահամ. բայց եթէ ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա եւ ապաշխարեսցեն: Եւ ասէ ցնա. Եթէ Մովսեսի եւ մարգարէիցն ոչ լսեն, եւ ոչ թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ հաւատասցեն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Աբրահամ ըսաւ հարուստին. Որդեակ, միտքդ բեր որ դուն քու բարիքդ (այսինքն ըրած աղէկութիւններուդ փոխարէնը) առիր հոն քու կենդանութեանդ ժամանակը. Ղազարոս ալ չարչարարք (առաւ հոն). այժմ սա հոս կը մխիթարուի, խսկ դուն այդ տեղը կըպապակիս: Սառնցմէ

զատ, մեր մէջն ու ձեր մէջը ահագին անդունդ կայ. թէ որ ուզէ մէկը ասկէց ձեզի անցնիլ՝ չկրնար, ոչ ալ անկէց կրնայ մէկը մեզի անցնիլ:

2. Հարուստն ըսաւ. Ուրեմն կաղաչեմ քեզի, հայր Աբրահամ. Թող որ երթայ դա իմ հօրս տունը. հոն ես հինգ եղբայր ունիմ. (իմացընէ անոնց) որ չըլլայ թէ իրենք ալ գան այս տանջանաց տեղը:

3. Պատասխանեց Աբրահամ. Մովսէսն ու մարգարէները իրենց քովն են. Թող անոնց խօսքերուն մտիկ ընեն: Ըսաւ հարուստը. Ոչ, հայր Աբրահամ. բայց թէ որ մեռելներէն մէկը երթայ անոնց՝ կապաշխարեն: Աբրահամ ըսաւ անոր. Թէ որ Մովսեսի ու մարգարէից (բաժին) մտիկ չեն ըներ, մեռած մարդուն յարութիւն առածին ալ չեն հաւատար:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Յիշեա . միշտ բեր, յիշէ:
— Յիշել . միշտ բերել:
— Յիշատակ . միշտ ձգող բան, յիշելիք:
Ընկալար . ընդունեցար, առիր:
— Ընկալ . ընդունէ:
— Ընդունիմ . ընդունել, առնուլ:
Անդէն . այն տեղը, հոն:
— Աստէն . այս տեղս, հոս:
Զբարիս . բարիքը, աղէկութիւնները:
Ի կեանսն . կենացը մէջ, ողջութեան ատենը:
— Կեանք կենդանութիւն, ողջութիւն:
— Ի կենաց . կեանքէն, կենդանութենէն:
Նոյնպէս . անոր պէս, նմանապէս:
— Սոյնպէս . ասոր պէս, սոյն կերպով:
— Դոյնպէս . ատոր պէս, այդ կերպով:
Չարչարանս . տանջանք, նեղութիւն:
— Չարչարել . տանջել, չարչրկել:

Արդ . այժմ , հիմա :
Աստ . այս տեղ , *պուրա-սա :*
— Այսր . այս տեղ , *պուրայա :*
Մխիթարի . կը մխիթարուի :
— Մխիթարել . մխիթարել , սիրտ տալ :
Այդր . այդ տեղ , *շուրասա* , *շուրայա :*
Պապակիս . կըպապակիս :
Ի վերայ այսր ամենայնի . ա-ռանցմէ զաս , այսու ամե-նայնիւ :
Վիհ . մեծ փոս , անդունդ :
Ոք . մէկը :
— Ոչ ոք . ոչ մէկը , *հիչ քիմսէ :*
Արձակեսցես . յուղարկես , ղըր-կես , ճամբես :
— Արձակել . ղրկել , ճամբել :
— Արձակ . ազատ , չկապուած :
Տացէ . տայ :
Գայցեն . գան :
— Մի գայցեն . չգան :
Լուիցեն . թող լսեն , թող մտիկ անեն :
Ի մեռելոց . մեռելներէն , մե-ռածներէն :
Երթիցէ . երթայ :
Ապաշխարեսցեն . զղջումի գան:
Յառնիցէ . յարութիւն առնու :
— Յառնեմ . ոտք ելլել , յարու-թիւն առնուլ :
— Յարեայ . ոտք ելայ , կենդա-նացայ :
— Արի . ել , ոտք ել , կենդա-նացիր :
— Յարութիւն . ոտք ելլելը :
Հաւատասցեն . կհաւատան :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն :

Ասէ ցնա Աբրահամ .
Որդեակ , յիշեա .
Զի ընկալար անդէն զբարիս քո ի կեանսն քում .

Եւ Ղազարոս նոյնպէս զչարչա-րանս .
Արդ սա աստ մխիթարի .
Աբրահամ ըսաւ անոր :
Որդեակ , յիշէ , միտքդ բեր :
Որ ընդունեցար այն տեղը քու բարիքդ կենդանութեանդ ա-տենդ :
Ղազարոս ալ նոյնպէս չարչա-րանքը :
Հիմա սա այս տեղ կը մխիթա-րուի :

Եւ դու այդր պապակիս .

Ի վերայ այսր ամենայնի .

Վիհ մեծ է ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ .

Եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել , ոչ կարեն .

Եւ ոչ այտի (կարէ) ոք առ մեզ անցանել .

Եւ ասէ . Արդ աղաչեմ զքեզ , հայր .

Զի առաքեսցես զդա ի տուն հօր իմոյ .

Են իմ անդ եղբարք հինգ .

Որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն .

Զի մի եւ նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց .

Եւ ասէ Աբրահամ . Ունին զՄովսէս եւ զմարգարէս .

Նոցա լուիցեն .

Եւ նա ասէ . Ոչ , հայր Աբրահամ .

Բայց եթէ ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա եւ ապաշխարեսցեն .

Եւ ասէ ցնա . Եթէ Մովսէսի եւ մարգարէիցն ոչ լսեն .

Եւ ոչ թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ՛ հաւատասցեն .

Ու դուն այդ տեղը կպապակիս :

Այս ամէն բանին վրայ . ասոնց-մէ զատ :

Անհագին անդունդ կայ մեր մէջն ու ձեր մէջը :

Թէ որ ուզեն ասկէց ձեզի անցնիլ՛ չեն կրնար :

Ասկից ալ չկրնար մէկը մեզի անցնիլ :

Ըսաւ հարուստը . Ուրեմն կաղաչեմ քեզի , հայրիկ :

Որ ղրկես զինքը իմ հօրս տունը :

Ես այն տեղը հինգ եղբայր ունիմ :

Որպէս զի վկայութիւն տայ անոնց :

Որ չըլլայ թէ նոքա եւս գան այս տանջանքի տեղը :

Աբրահամ ըսաւ . Մովսէսն ու մարգարէները իրենց քովն են :

Թող նոցա մտիկ ընեն :

Նա պատասխանեց թէ Չէ , հայր Աբրահամ :

Հապա թէ որ մեռելներէն մէկը երթայ անոնց՛ կապաշխարեն :

Ըսաւ անոր . Թէ որ Մովսէսի ու մարգարէներուն մտիկ չեն ըներ :

Մեռելներէն մէկը յարութիւն կառնու ըսուածին եւս չեն հաւատար :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ։

Որդեակ, միտքդ բեր որ քու բարիքդ ընդունեցար.	Որդեակ, յիշեա զի ընկալար զբարիսն քո։
Քանի որ ողջ էիր.	Ի կեանսն քում։
Ղազարոսը չարչարանք ընդունեցաւ.	Ղազարոս ընկալաւ զչարչարանս։
Աս հոս կը մխիթարուի.	Սա աստ մխիթարի։
Դուն այդ տեղը կըպապակիս.	Դու այդր պապակիս։
Մեր մէջն ու ձեր մէջը մեծ անդունդ կայ.	Վիհ մեծ է ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ։
Թէ որ ուզեն ասկից ձեզի անցնիլ.	Եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել։
Չեն կրնար.	Ոչ կարեն։
Չկրնար մէկը ատկից մեզի անցնիլ.	Ոչ կարէ ոք այտի առ մեզ անցանել։
Կաղաչեմ քեզի, հայր.	Աղաչեմ զքեզ, հայր։
Ղազարոսը իմ հօրս տունը ղրկէ.	Առաքեա զՂազարոս ի տուն հօր իմոյ։
Ես այն տեղը հինգ եղբայր ունիմ.	Են իմ անդ եղբարք հինգ։
Որպէս զի վկայութիւն տայ նոցա առջեւը.	Որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն։
Որ նոքա եւս չգան.	Զի մի եւ նոքա գայցեն։
Տանջանքի տեղ.	Տեղի տանջանաց։
Մովսէսն ու մարգարէներն ունին.	Ունին զՄովսէս եւ զմարգարէս։
Թող նոցա մտիկ ընեն.	Նոցա լուիցեն։
Թէ որ մեռելներէն մէկը երթայ անոնց.	Եթէ ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա։
Մովսէսին ու մարգարէներուն մտիկ չեն ըներ.	Մովսէսի եւ մարգարէիցն ոչ լսեն։

Զէն հաւասար.	Ոչ հաւասարացեն :
Մեռելներն մեկուն յարութիւն առածին.	Թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ :

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան :

Ո՞ւր ընկալաւ մեծատունն զբարիս իւր.	Անդէն ի կեանս իւր :
Ղազարոս զի՞նչ ընկալաւ ի կեանս իւր.	Զչարչարանս :
Զի՞նչ առնէր Ղազարոս ի գոգն Աբրահամու :	Ղազարոս մխիթարէր ի գոգն Աբրահամու :
Եւ զի՞նչ մեծատունն ի դժոխս.	Մեծատունն ի դժոխս պապակէր :
Զի՞նչ կայր ընդ Աբրահամ եւ ընդ մեծատունն.	Վիհ մեծ :
Կարէ՞ն անցանել ի գոգոյն Աբրահամու ի դժոխս :	Ոչ կարեն :
Զո՞ ոք աղաչէր մեծատունն.	ԶԱբրահամ :
Զի՞նչ խնդրէր ի նմանէ.	Զի առաքեսցէ զՂազարոս ի տուն հօր իւրոյ :
Քանի՞ եղբարք էին մեծատանն.	Հինգ :
Ո՞ւր էին եղբարք մեծատանն.	Ի տան հօր նորա :
Է՞ր վասն խնդրէր մեծատունն առաքել զՂազարոս առ եղբարս իւր.	Որպէս զի տացէ նոցա վկայութիւն :
Առ ի՞նչ պիտոյ էր վկայութիւնն Ղազարու եղբարց մեծատանն.	Զի մի՛ եւ նոքա երթիցեն յայն տեղի տանջանաց :
Զի՞նչ անուանէր մեծատունն ըզդժոխս.	Տեղի տանջանաց :
Զո՞ ունէին եղբարք մեծատանն վկայ.	ԶՄովսէս եւ զմարգարէս :

Ո՞ւմ ոչ լսեին եղբարք մեծա-
 ւանն.
Ի՞մ իմիք ոչ հաւատային եղբարք
 մեծաւանն.

Մովսեսի եւ մարգարեից:

Թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Այլ առակ արկ առ նոսա եւ ասէ. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն՝ որ սերմանիցէ սերմն բարի յագարակի իւրում. եւ ի քուն լինել մարդկան՝ եկն թշնամին նորա, եւ ցանեաց ի վերայ որոմն ի մէջ ցորենոյն եւ գնաց: եւ իբրեւ բուսաւ խոտն եւ արար պտուղ, ապա երեւեցաւ եւ որոմն:

2. Մատուցեալ ծառայք տանուտեառնն՝ ասեն ցնա. Տէր, ոչ սերմն բարի սերմանեցեր յագարակին քում. արդ ուստի ունիցի զորոմն: Եւ նա ասէ ցնոսա. Այր թշնամի արար զայն:

3. Ասեն ցնա ծառայքն. կամիս զի երթիցուք քաղեսցուք զայն ի բաց: Եւ նա ասէ ցնոսա. Մի, գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն՝ եւ զցորեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք: Թոյլ տուք երկոցունց աճել ի միասին մինչեւ ի հունձս. եւ ի ժամանակի հնձոցն ասացից ցհնձօղսն. Քաղեցէք նախ զորոմնդ, եւ կապեցէք զայդ խրձունս առ ի յայրել. եւ զցորեանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Ուրիշ օրինակ մը բերաւ անոնց ու ասաց. Երկնքի Թագաւորութիւնը նման եղաւ այնպիսի մարդու որ աղէկ սերմ կրցանէ իր ագարակը: Մարդկանց քուն եղած ատենը եկաւ նորա թշնամին, վրայէն ցորենի մէջ որոմ ցանեց ու գնաց: Երբոր խոտը բուսաւ ու պտուղ տուաւ, այն ատեն որոմն ալ դուրս ելաւ:

2. Առաջ անցան տանտիրոջ ծառաներն ու ըսին. Տէր, քու ագարակիդ մէջ աղէկ սերմ չցանեցի՞ր. ուրեմն անոր որոմը ուսկի՞ց է: Նա ըսաւ անոնց. Այդ թշնամի մարդու ըրած բանն է:

3. Ըսին անոր ծառաները. կուզե՞ս որ երթանք՝ այն որոմը քաղենք հանենք: Պատասխան տուաւ թէ Ոչ. կարելի է թէ որոմը քաղած ատեններդ՝ ցորենն ալ անոր հետ կը խլէք կը հանէք: Թող տուէք որ երկուսն ալ աճին մէկտեղ մինչեւ հունձքի ատենը. ես հունձքի ժամանակը կրսեմ հնձողներուն. Առաջ որոմը քաղեցէք, ու խուրձ խուրձ կապեցէք՝ այրելու համար՞ իսկ ցորենը իմ շտեմարաններս ժողվեցէք:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Այլ . ուրիշ:
Առակ . օրինակ, առակ:
— Առակել . խաղք ընել:
Արկ . ասաց, պատմեց:
— Արկանել . ձգել, առաջ բերել, առջեւ դնել:
Նմանեցաւ . նման եղաւ:
— Նմանել . նման ըլլալ:
Արքայութիւն . թագաւորութիւն, տէրութիւն:
Առն . մարդու:
Սերմանիցէ . ցանէ:
— Սերմանել . ցանել, հունտ ցանել:
Սերմն . սերմ, հունտ:
Բարի . աղէկ, ազնիւ, ընտիր:

Ագարակ . արտ, անդաստան:
Ի քուն լինել . քուն ըլլալ, քնանալ:
Թշնամի . թշնամի, *տիւշման:*
Ցանեաց . ցանեց:
— Ցանել . ցանել, սփռել, *սէրփմէք:*
Որոմն . որոմ, գէշ խոտ, *տէլիճէ:*
Իբրեւ . երբոր:
Բուսաւ . աճեցաւ, մեծցաւ:
— Բուսանել . բուսնիլ, աճիլ:
Առնել պտուղ . պտուղ տալ:
Ապա . յետոյ, ետքը:
Երեւեցաւ . երեւցաւ, դուրս ելաւ:
— Երեւել . երեւնալ, դուրս ելլել:
Մատուցեալ . առաջ անցնելով.
— Մատչել . մօտենալ, քովը երթալ:
Տանուտեառնն . տանտիրոջը:
— Տանուտէր . տանտէր, *էվ սահիպի:*
Յագարակին . ագարակին մէջ:
Կամել . ուզել, կամենալ:
Քաղեսցուք . հանենք, խլենք:
— Քաղել . հանել, փրցնել:
Ի բաց . դուրս, մէկդի:
Գուցէ . կարելի է թէ, *պէլքի:*
Մինչ . երբոր:
Քաղիցէք . հանէք:
Խլել . փրցնել, հանել:
Թոյլ տուք . թողէք:
— Թոյլ տալ . թող տալ, թողուլ:
Երկոցունցն . երկուքին ալ:
— Երկոքեանն . երկուքն ալ:
Աճել . աճիլ, մեծնալ:
Ի միասին . մէկտեղ:
Մինչեւ . ինչուան:
Հունձք . ցորեն կտրելու ատենը:
Յհնձողսն . ցորեն կտրողներուն:
— Հնձող . ցորեն կամ խոտ կտրող:
Նախ . առաջ:
Զորոմնդ . այդ որոմը:
Խրձունս . խուրձ խուրձ:
— Խուրձ . խուրձ, կապոց, *տէմէթ:*
Առ ի յայրել . այրելու համար:
— Այրել . երել:
Շտեմարան . մթերանոց, *մաղազա:*

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Այլ առակ արկ առ նոսա.
Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն.

Ուրիշ օրինակ մը բերաւ անոնց:
Երկնքի թագաւորութիւնը մարդու մը նման է:

Որ սերմանիցէ սերմն բարի.
Յագարակի իւրում.
Ի քուն լինել մարդկանն.
Եկն թշնամին նորա.
Ցանեաց ի վերայ որոմն.
Ի մէջ ցորենոյն.
Եւ գնաց.
Իբրեւ բուսաւ խոտն.
Արար պտուղ.
Ապա երեւեցաւ եւ որոմնն.
Մատուցեալ ծառայք տանու-
տեառնն.
Ասեն ցնա.
Տէր, ո՞չ սերմն բարի սերմանե-
ցեր յագարակին քում.
Արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն.
Եւ նա ասէ ցնոսա.
Այր թշնամի արար զայն.
Ասեն ցնա ծառայքն.
Կամի՞ս զի երթիցուք քաղեսցուք
զայն ի բաց.
Եւ նա ասէ ցնոսա, Մի՛.
Գուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն.

Եւ զցորեանն ընդ նմին ի բաց
խլիցէք.
Թոյլ տուք երկոցունց աճել ի
միասին.
Մինչեւ ի հունձս.
Ի ժամանակի հնձոցն ասացից
ցհնձօղսն.
Քաղեցէք նախ զորոմնդ.
Կապեցէք զայդ խրձունս առ ի
այրել.

Որ աղէկ հունտ ցանէ:
Իր ագարակին մէջ:
Մարդկանց քուն եղած ատենը:
Եկաւ նորա թշնամին:
Վրան որոմ ցանեց:
Ցորենին մէջ:
Ելաւ գնաց:
Երբոր խոտը բուսաւ:
Պտուղ տուաւ:
Յետոյ երեւան ելաւ որոմն ալ:
Տանտիրոջ ծառաները մօտեցան
(քովը):
Ըսին անոր:
Տէր, աղէկ սերմ չէ՞ր որ ցանե-
ցիր քու ագարակիդ մէջ:
Ուրեմն մէջի որոմն ուսկի՞ց է:
Իսկ նա ասաց անոնց:
Թշնամի մարդու բան է այդ:
Ծառաներն ըսին անոր:
Կուզե՞ս որ երթանք, այն (որո-
մը) քաղենք հանենք:
Իսկ նա ըսաւ անոնց, Ոչ:
Չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեն-
ներդ:
Ցորենն ալ անոր հետ խլէք հա-
նէք:
Թողուցէք որ երկուքն ալ աճին
մէկտեղ:
Մինչեւ հունձքի ժամանակը:
Հունձքի ժամանակը կըսեմ հըն-
ձողներուն:
Առաջ այդ որոմը քաղեցէք:
Խուրձ խուրձ կապեցէք զայդ
այրելու համար:

Զցորեանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ.	Ցորենը իմ շտեմարաններու ժողվեցէք:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Ուրիշ առակ մը ըսաւ անոնց,	Այլ առակ արկ առ նոսա:
Մարդուն մէկը որոմ ցանեց իւր ագարակին մէջ.	Այր ոմն սերմանեաց որոմն յագարակի իւրում:
Մարդուն քուն եղած ատենը.	Ի քուն լինել առնն:
Անոր թշնամին եկաւ.	Եկն թշնամին նորա:
Երբոր խոտը բուսաւ ու պտուղ տուաւ.	Իբրեւ բուսաւ խոտն եւ արար պտուղ:
Տանտիրոջ ծառաները.	Ծառայք տանուտեառնն:
Աղէկ հունտ ցանեցիր.	Սերմն բարի սերմանեցեր:
Քու ագարակիդ մէջ.	Յագարակին քում:
Ուրեմն անոր որոմը ուսկից է.	Արդ ուստի՞ ունիցի զորոմն:
Այդ թշնամի մարդու բան է.	Այր թշնամի արար զայն:
Երթանք որոմը փրցընենք հանենք.	Երթիցուք քաղեսցուք զորոմն ի բաց.
Կարելի է թէ ցորենն ալ հետը մէկտեղ խլէք:	Գուցէ եւ զցորեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք:
Թողէք երկուքն ալ մէկտեղ աճին.	Թոյլ տուք երկոցունց աճել ի միասին:
Մինչեւ հունձքի ատենը.	Մինչեւ ցհունձս:
Հունձքի ժամանակը.	Ի ժամանակի հնձոցն:
Հնձողներուն կըսեմ.	Ասացից ցհնձողսն:
Առաջ այդ որոմը քաղեցէք.	Քաղեցէք նախ զորոմնդ:
Խուրձ խուրձ կապեցէք այրելու համար.	Կապեցէք զայդ խրձունս առ ի յայրել:
Ցորենը իմ շտեմարաններու ժողվեցէք.	Զցորեանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Զո՞ր առակ արկ Յիսուս առ աշակերտսն իւր.

Առ ո՞ արկ զառակն.

Ո՞ էր որ սերմանեաց սերմն բարի յագարակի իւրում.

Զինչ սերմանեաց այրն այն.

Ո՞ւր սերմանեաց.

Զինչ առնէին մարդիկն.

Ո՞վ եկն.

Զինչ արար թշնամին.

Ո՞ւր ցանեաց զորոմն.

Ե՞րբ երեւեցաւ որոմնն.

Ո՞ մատեաւ առ տանուտէրն.

Զինչ ասացին ծառայքն.

Զինչ պատասխանն ետ տանուտէրն.

Զինչ կամէին ծառայքն առնել.

Տանուտէրն ե՞տ նոցա հրաման թէ ոչ.

Որոմն եւ ցորեանն ո՞րպէս աճեցին.

Մինչեւ ցե՞րբ.

Ե՞րբ ասել ինչ կամէր տանուտէրն ցհնձողսն.

Յո՞վ ոք կամէր ասել.

Ո՞րպէս տայր կապել զորոմն.

Առ ի՞նչ խրձունս տայր կապել.

Ո՞ւր ասէր ժողովել զցորեանն.

Զինչ ասէր ժողովել ի շտեմարանս իւր.

Զառակ որոմանցն յագարակի:

Առ աշակերտս իւր:

Այր մին:

Սերմն բարի:

Յագարակին իւրում:

Ի քուն էին:

Թշնամին նորա:

Ցանեաց զորոմն:

Ի մէջ ցորենոյն:

Իբրեւ բուսաւ խոտն եւ արար պտուղ:

Ծառայք նորա:

Տէր, ո՞չ սերմն բարի սերմանեցեր յագարակին քում, արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն:

Այր թշնամի արար զայն:

Երթալ քաղել զորոմն ի բաց:

Ոչ. գուցէ, ասէ, մինչ քաղիցէք զորոմն՝ եւ զցորեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք:

Ի միասին:

Մինչեւ ցհունձս:

Ի ժամանակի հնձոցն:

Յհնձողսն:

Խրձունս:

Առ ի յայրել:

Ի շտեմարանս իւր:

Զցորեանն:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

1. Իբրեւ եկին (Յիսուս եւ աշակերտքն իւր) ի Կափառնաում, մատեան որք զերկդրամեանն պահանջէին՝ առ Պետրոս եւ ասեն. Վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն: Եւ ասէ, Այո՛:

2. Եւ իբրեւ եմուտ ի տուն, յառաջեաց քան զնա Յիսուս եւ ասէ. Զիա՞րդ թուի քեզ, Սիմոն. թագաւորք ազգաց յումմէ՞ առնուն զհարկս կամ զհասն. յորդւո՞ց իւրեանց թէ յօտարաց: Եւ իբրեւ ասաց թէ յօտարաց, ասէ ցնա Յիսուս. Ապա ուրեմն ազատ են որդիքն:

3. Բայց զի մի՛ գայթակղեցուսցուք զնոսա, երթ ի ծով եւ ընկեա կարթ, եւ զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ՝ առ եւ բաց զբերան նորա, եւ գտանիցես սատեր. եւ զայն առեալ տացես նոցա ընդ իմ եւ ընդ քո:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Երբոր Յիսուս եւ աշակերտները Կափառնաում քաղաքն եկան, երկդրամեանին տուրքը պահանջողները Պետրոսին մօտեցան ու ըսին. Ձեր վարդապետը երկդրամեանը չի՞տար: Նա ալ ըսաւ թէ Այո՛, կուտայ:

2. Երբոր տուն մը մտաւ, Յիսուս Պետրոսէն առաջ անցաւ ու ըսաւ. Ի՞նչպէս կերեւնայ քեզի, Սիմոն. ուրիշ ազգաց թագաւորները հարկերը կամ տուրքը ուսկի՞ց կառնուն. իրենց զաւկըներէ՞ն թէ օտարներէն: Երբոր ըսաւ թէ Օտարներէն, Յիսուս պատասխան տուաւ անոր. Ուրեմն որդիքը տուրքէ ազատ են:

3. Բայց որպէս զի գայթակղութիւն չտանք անոնց, գնա ծովն ու կարթ ձգէ, եւ առաջին ձուկն որ ելլէ՝ առ, բերանը բաց, մէջը սատեր մը կը գտնես. այն սատերը կառնուս կուտաս անոնց իմ տեղս ու քու տեղդ:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Երկդրամեան . երկուքնոց, երկու դրամնոց ստակ:
Պահանջէին . կպահանջէին, կուզէին:
— Պահանջել . ուզել, առնելիքը ուզել:
Վարդապետ . ուսուցիչ, սովրեցընող:
Այո . հա՛:
Եմուտ . մտաւ:
— Մտանել . մտնել:
— Մուտ . մտիր:
Յառաջեաց . առաջ անցաւ:
— Յառաջել . առաջ անցնիլ, ուրիշէն առաջ բան մը ընել:
Քան զնա . անկէց, քան զինքը:
Զիա՞րդ . ի՞նչպէս:
Թուի . կերեւնայ:
— Թուել . երեւնալ, կարծուիլ:
Յումմէ՞ . ո՞ր մարդէն, ուսկի՞ց:
Զհարկս . տուրքերը:
— Հարկ . տուրք:
Զհասն . եկամուտը:
— Հաս . եկամուտ, տէրութեան տրուած բաժինը:
Յօտարաց . օտարներէն:
— Օտար . ուրիշ մարդ, դրսի մարդ:
Մի՛ գայթակղեցուսցուք . գայթակղութիւն չտանք:
— Գայթակղեցուցանել . գայթակղութիւն տալ, չար օրինակ տալ:
Երթ . գնա:
Ընկեա . ձգէ:
— Ընկենուլ . ձգել, *աթմագ*:
Կարթ . ձուկ բռնելու ճանկ, *օլթա*:
Ձուկն . ձուկ:
— Ի ձկանց . ձկներէն:
Ելանիցէ . ելլէ:
— Ելանել . ելլել:
Գտանիցես . կը գտնես:
— Գտանել . գտնել:
Սատեր . տեսակ մը հին ստակ, չորեքդրամեան:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Իբրեւ եկին .	Երբոր եկան :
Ի Կափառնաում .	Կափառնաում քաղաքը :
Որք զերկդրամեանն պահանջէին .	Անոնք որ երկդրամեանը կըպահանջէին :
Մատեան առ Պետրոս .	Պետրոսի քովն եկան :
Վարդապետն ձեր .	Ձեր վարդապետը :
Ո՞չ տայ զերկդրամեանն .	Երկդրամեանը չի՞տար :
Այո՛ .	Հա՛ :
Եմուտ ի տուն .	Տունը մտաւ, ներս մտաւ :
Յառաջեաց քան զնա Յիսուս .	Անկէց առաջ անցաւ Յիսուս :
Զի՞արդ թուի քեզ, Սիմոն .	Ի՞նչպէս կերեւնայ քեզի, Սիմոն :
Թագաւորք ազգաց .	Ուրիշ ազգաց թագաւորները :
Յումմէ՞ առնուն զհարկս կամ զհասն .	Ուսկի՞ց կառնուն հարկերը կամ տուրքը :
Յորդւո՞ց իւրեանց թէ յօտարաց .	Իրենց զաւկըներէ՞ն թէ օտարներէն :
Իբրեւ ասաց թէ յօտարաց .	Երբոր ըսաւ թէ օտարներէն :
Ապա ուրեմն .	Ուրեմն, այնպէս է նէ :
Ազատ են որդիքն .	Որդիքը ազատ են :
Զի մի՛ գայթակղեցուսցուք զդոսա .	Որ անոնց գայթակղութիւն չըլլանք :
Երթ ի ծով .	Գնա ծովը :
Ընկեա կարթ .	Կարթ ձգէ :
Զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ՛ առ .	Առաջին ձուկն որ ելլէ՛ առ :
Բաց զբերան նորա .	Անոր բերանը բաց :
Գտանիցես սատեր .	Սատեր մը կը գտնես :
Զայն առեալ տացես նոցա .	Այն կառնես կուտաս անոնց :
Ընդ իմ եւ ընդ քո .	Իմ տեղս ու քու տեղդ :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Երբոր եկան Կափառնաում.	Իբրեւ եկին ի Կափառնաում:
Պետրոսի քովն եկան.	Մատեան առ Պետրոս:
Երկդրամեանը պահանջողները.	Որք զերկդրամեանն պահանջէին:
Ձեր վարդապետը երկդրամեանը չի՞տար.	Վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն:
Այո՛, կուտայ.	Այո՛:
Երբոր տուն մը մտաւ.	Իբրեւ եմուտ ի տուն:
Յիսուս Պետրոսէն առաջ խօսեցաւ ու ըսաւ.	Յառաջեաց Յիսուս քան զՊետրոս եւ ասէ:
Թագաւորներն ուսկի՞ց կառնուն տուրքերը.	Թագաւորք յումմէ՞ առնուն ըզհարկսն:
Իրենց զաւկընե՞րէն թէ օտարներէն.	Յորդւո՞ց իւրեանց թէ յօտարաց:
Որդիքը ազատ են.	Ազատ են որդիքն:
Որպէս զի չգայթակղեցընենք զանոնք.	Զի մի՛ գայթակղեցուսցուք ըզնոսա:
Գնա ծովն ու կարթ ձգէ.	Երթ ի ծով եւ ընկեա կարթ:
Առաջին ձուկն որ ելլէ՝ առ.	Զառաջին ձուկնն որ ելանիցէ՝ առ:
Բերանը բաց.	Բաց զբերան նորա:
Սատեր մը կը գտնես.	Գտանիցես սատեր:
Զայն առ ու անոնց տուր.	Զայն առեալ տացես նոցա:
Իմ տեղս ու քու տեղդ.	Ընդ իմ եւ ընդ քո:

ԴԱՍ Ե.

Կրկնութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞յք էին որ եկինն.	Յիսուս եւ աշակերտքն իւր:
Ո՞ւր եկին.	Ի Կափառնաում:
Ո՞վ մատեաւ առ Պետրոս.	Որք զերկդրամեանն պահանջէին:

Զի՞նչ պահանջէին.	Զերկդրամեանն :
Առ ո՞ մատեան.	Առ Պետրոս :
Որք մատեանն առ Պետրոս՝ զի՞նչ առնէին.	Զերկդրամեանն պահանջէին :
Զի՞նչ ասացին նոքա ցՊետրոս.	Վարդապետն ձեր ո՞չ տայ զերկդրամեանն :
Ո՞ էր վարդապետն Պետրոսի.	Յիսուս :
Յիսուս տա՞յր զերկդրամեանն.	Այո՛ :
Ո՞ւր եմուտ Յիսուս.	Ի տուն :
Զի՞նչ արար Յիսուս.	Յառաջեաց քան զՊետրոս եւ ասէ:
Զի՞նչ ասաց ցՊետրոս.	Զիա՞րդ թուի քեզ, Սիմոն:
Ո՞յք են որ առնուն զհարկս կամ զհասն.	Թագաւորք ազգաց :
Յումմէ՞ առնուն.	Յորդւոց իւրեանց կամ յօտարաց:
Զի՞նչ առնուն թագաւորք ազգաց յօտարաց.	Զհարկս կամ զհասն :
Որդիք թագաւորաց զի՞նչ են.	Ազատ են :
Ո՞յք են ազատքն ի հարկաց.	Որդիք թագաւորաց :
Յո՞ առաքեաց Յիսուս զՊետրոս.	Ի ծով :
Ո՞րպէս առաքեաց.	Ասէ ցնա. Երթ ի ծով:
Առ ի՞նչ առաքեաց.	Ընկեա, ասէ, կարթ :
Զի՞նչ ընկենուլ ի ծով ասաց Յիսուս ցՊետրոս.	Զկարթ :
Զի՞նչ ելանէր ի ծովէն.	Ձուկն :
Զո՞ր ձուկն առնոյր Պետրոս.	Զառաջին ձուկն :
Զի՞նչ առնէր զձուկնն.	Բանայր զբերան նորա :
Զո՞յր բերանն բանայր Պետրոս.	Զձկանն :
Զի՞նչ գտանէր ի բերանի անդ ձկանն.	Սատեր :
Զի՞նչ արար Պետրոս զսատերն.	Առնել զայն ետ ընդ Յիսուսի եւ ընդ իւր :
Ընդ ո՞յր ետ զսատերն.	Ընդ Յիսուսի եւ ընդ իւր :

ԵՕԹՆԵԱԿ ԵՐԵՔՏԱՄԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Հերովդէս կալաւ զՅովհաննէս, կապեաց զնա եւ եդ ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր նորա: Զի ասէր ցնա Յովհաննէս. Չէ արժան քեզ ունել զդա: Եւ կամէր զնա սպանանել, բայց երկնչէր ի ժողովրդենէ անտի. քանզի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա:

2. Եւ իբրեւ եղեն ծնունդք Հերովդի, կաքաւեաց դուստրն Հերովդիայ ի մէջ բազմականին, եւ հաճոյ թուեցաւ Հերովդի. ուստի եւ երդմամբ խոստացաւ տալ նմա զինչ եւ խնդրեսցէ: Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ ի մօրէ իւրմէ, տուր ինձ, ասէ, այսր ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի:

3. Եւ տրտմեցաւ թագաւորն. բայց վասն երդմանցն եւ բարձակցացն հրամայեաց տալ նմա: Եւ առաքեաց գլխատեաց զՅովհաննէս ի բանտի, եւ բերաւ գլուխ նորա սկտեղբ, եւ տուաւ աղջկանն, եւ տարաւ առ մայր իւր:

4. Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՛ բարձին զմարմինն եւ թաղեցին. եւ եկեալ պատմեցին Յիսուսի:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Հերովդէս Յովհաննէս Մկրտիչը բռնեց կապեց ու բանտ դրաւ՛ իրեն Փիլիպպոս եղբօրը Հերովդիա կնկանը պատճառաւ: Վասն զի Յովհաննէս կըսէր անոր թէ Պէտք

չէ որ դուն քովդ պահես այդ կինը: Հերովդէս կուզէր Յովհաննէսը մեռցնել, բայց ժողովրդէն կվախնար, որովհետեւ ամէնքն ալ մարգարէի տեղ դրած էին Յովհաննէսը:

2. Երբոր Հերովդեսի ծննդեան տարեդարձին հանդէսն եղաւ, Հերովդիայի աղջիկը կոչունքին ատենը կաքաւեց, ու Հերովդեսին հաճոյ եղաւ. ուստի երդում ընելով խոստացաւ որ ինչ ալ ուզէ նէ տայ անոր: Նա ալ առաջուց իր մօրէն խրատուած ըլլալով՝ ասաց թէ Յովհաննէս Մկրտչին գլուխը տուր ինծի հոս ափսէի մը վրայ:

3. Թագաւորը տրտմեցաւ. բայց ըրած երդումներուն համար, հոն նստողներէն ալ ամըչնալուն՝ հրամայեց որ տրուի: Մարդ յուղարկեց, Յովհաննեսին գլուխը կտրել տուաւ բանտին մէջ. բերին ափսէով գլուխը, աղջկանը տուին, առաւ մօրը տարաւ:

4. Յովհաննեսի աշակերտներն ալ գնացին, վերուցին մարմինը ու թաղեցին, յետոյ եկան պատմեցին Յիսուսի:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Կալաւ . բռնեց:
— Կա՛լ կամ կա՛ . բռնէ, ձեռք առ:
Եդ . դրաւ:
— Եդի . դրի:
— Եդեալ . դրած, դրուած:
Ի բանտի . բանտի մէջ:
— Բանտ . *հափս, զընտան*:
Վասն . համար:
Ոչ արժան . չվայլեր, պէտք չէ, հրաման չկայ:
— Արժան է . կվայլէ, պէտք է:
Ունել . ունենալ, բռնել, քովը պահել:
Կամէր . կուզէր:
Սպանանել . սպաննել, մեռցնել:
— Սպա՛ն . մեռցուր:
— Սպանի . մեռուցի:
Երկնչէր . կվախնար:
— Երկի՛ր . վախցիր:
— Երկեայ . վախցայ:

Քանզի . վասն զի, ինչու որ:
Իբրեւ . պես, *կիպի*:
Ունէին . կըրունէին, դրած էին, կարծէին:
Ծնունդք . ծնած օրը, ծննդեան տարեդարձին տօնը:
Կախուեաց . պարեց:
— Կախաւել . ցաթկըտել, պարել, խաղալ:
Դուստր . աղջիկ զաւակ, աղջիկ:
Ի բազմականին . խնջոյքին մէջ:
— Բազմական . կոչունք, խընջոյք, *զիաֆէթ*:
Հաճոյ թուեցաւ . աղէկ երեւցաւ:
— Հաճոյ . ախորժելի, ընդունելի:
Երդմամբ . երդումով:
— Երդումն . երդում:
Խոստանալ . խօսք տալ:
Խնդրեսցէ . խնդրելու ըլլայ, խնդրէ:
Յառաջագոյն . առաջուընէ, առաջուց:
Խրատեալ . խրատուած:
Ի վերայ սկտեղ . ափսէի վրայ:
— Սկուտեղ . ափսէ, *թէփսի*:
Տրտմիլ . սիրտը կոտրիլ:
Երդմանցն . երդումներուն:
Բարձակցացն . հետը նստողներուն:
— Բարձակից . հետը նստող, հրաւիրեալ, *միւսաֆիր*:
Գլխատեաց . գլուխը կտրեց:
— Գլխատել . գլուխը կտրել:
Բերաւ . բերուեցաւ:
— Բերեր . բերաւ:
— Բերից . կբերեմ:
Սկտեղբ . ափսէով:
Տուաւ . տրուեցաւ:
— Ետ . տուաւ:
— Ետու . տուի:
— Տուք . տուէք:
Բարձին . վերուցին:
— Բարձ . վերցուր:
— Բարձի . վերուցի:
— Բառնալ . վերցընել:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Հերովդէս կալաւ զՅովհաննէս.
Կապեաց զնա.
Եդ ի բանտի.
Վասն Հերովդիայ.
Կնոջ Փիլիպպոսի.
Եղբօր նորա.

Հերովդէս բռնեց Յովհաննէսը:
Կապեց զինքը:
Բանտ դրաւ:
Հերովդիայի համար:
Փիլիպպոսի կնկանը:
Անոր եղբօրը:

Զի ասէր ցնա Յովհաննէս .	Վասն զի կըսէր անոր Յովհաննէս :
Չէ արժան քեզ ունել զդա .	Չվայլեր քեզի քովդ պահել այդ կինը :
Կամէր զնա սպանանել .	Կուզեր զինքը մեռցընել :
Բայց երկնչէր ի ժողովրդենէ անտի .	Բայց կըվախնար ժողովրդեն :
Քանզի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա .	Վասն զի մարգարէի տեղ դրած էին զինքը :
Իբրեւ եղեն ծնունդք Հերովդի .	Երբոր եկաւ Հերովդեսի ծնած օրը :
Կաքաւեաց դուստրն Հերովդիայ .	Հերովդիային աղջիկը խաղաց :
Ի մէջ բազմականին .	Կոչունքին մէջ :
Հաճոյ թուեցաւ Հերովդի .	Աղէկ երեւցաւ Հերովդեսին :
Ուստի եւ երդմամբ խոստացաւ .	Ուստի երդումով խոստացաւ :
Տալ նմա զինչ եւ խնդրեսցէ .	Տալ անոր ինչ որ ալ ուզէ :
Եւ նա .	Նա ալ :
Յառաջագոյն խրատեալ .	Առաջուց խրատուած :
Ի մօրէն իւրմէ .	Իր մօրմէն :
Տուր ինձ, ասէ, այսր .	Տուր ինծի, ըսաւ, հոս :
Ի վերայ սկտեղ .	Ափսէի վրայ :
Զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի .	Յովհաննէս Մկրտչին գլուխը :
Տրտմեցաւ թագաւորն .	Թագաւորին սիրտը կոտրեցաւ :
Վասն երդմանցն .	Երդումներուն համար :
Վասն բարձակցացն .	Հետը նստողներուն համար :
Հրամայեաց տալ նմա .	Հրամայեց որ տրուի անոր :
Առաքեաց .	Մարդ յուղարկեց :
Գլխատեաց զՅովհաննէս .	Յովհաննէսին գլուխը կտրեց :
Ի բանտի .	Բանտին մէջ :
Բերաւ գլուխ նորա .	Բերուեցաւ անոր գլուխը :
Սկտեղբ .	Ափսէով :
Տուաւ աղջկանն .	Տրուեցաւ աղջկանը :
Տարաւ առ մայր իւր .	Տարաւ իր մօրը :

Մատուցեալ աշակերտքն նորա.	Անոր աշակերտները քովը գնացին:
Բարձին զմարմինն եւ թաղեցին.	Վերուցին մարմինն ու թաղեցին:
Եկեալ պատմեցին Յիսուսի.	Եկան պատմեցին Յիսուսի:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Հերովդէս Յովհաննէս Մկրտչին գլուխը կտրեց.	Հերովդէս գլխատեաց զՅովհաննէս Մկրտիչ:
Հերովդիայի աղջկանը համար.	Վասն դստերն Հերովդիայ:
Փիլիպպոս՝ Հերովդէսի եղբայրն էր.	Փիլիպպոս եղբայր էր Հերովդի:
Պէտք չէր խոստանալ.	Չէր արժան խոստանալ:
Յովհաննու աշակերտները տրտմեցան.	Տրտմեցան աշակերտքն Յովհաննու:
Հերովդիա կուզէր Յովհաննէսը մեռցընել.	Հերովդիա կամէր սպանանել զՅովհաննէս:
Հերովդիայի աղջիկը մօրմէն կըվախնար.	Դուստրն Հերովդիայ երկնչէր ի մօրէ իւրմէ:
Գլուխը կոշունքին մէջ բերուեցաւ.	Բերաւ գլուխ նորա ի մէջ բազմականին:
Ժողովուրդը թագաւորի տեղ դրած էր զինքը.	Ժողովուրդն իբրեւ զթագաւոր ունէր զնա:
Հետը նստողները հաւնեցան.	Հանոյ թուեցաւ բարձակցացն:
Ի՛նչ որ ուզէ՝ հրամայեց որ յուղարկուի իրեն.	Հրամայեաց առաքել նմա զի՛նչ եւ խնդրեսցէ:
Յովհաննու աշակերտները անոր մարմինը թաղեցին.	Աշակերտքն Յովհաննու թաղեցին զմարմին նորա:
Հերովդիայի դուստրը ափսէով տարաւ Յովհաննու Մկրտչի գլուխը իրեն մօրը.	Դուստրն Հերովդիայ տարաւ սկտեղբ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի առ մայր իւր:
Հերովդէս հարուստ էր.	Հերովդէս մեծատուն էր:

Ծիրանիներ կըհագնէր .
Երեք եղբայր ունէր .
Հոս միշտ առասպելս կուռախանար , հոն դժոխքի կրակէն կըպապակի .
Հերովդէսին ու Յովհաննէսին մէջ տեղը մեծ փոս կայ .
Հերովդէս մարգարէներուն խօսքին մտիկ չէր ըներ .
Չէր հաւատար թէ մեռած մարդը յարութիւն կառնու .

Ագանէր ծիրանիս :
Էին նորա եղբարք երեք :
Աստ ուրախ լինէր հանապազ առասպելս , եւ անդ ի տապոյ դժոխոց պապակի :
Վիհ մեծ է ընդ Հերովդէս եւ ընդ Յովհաննէս :
Հերովդէս ոչ լսէր մարգարէից :
Ոչ հաւատայր թէ ի մեռելոց ոք յառնիցէ :

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան :

Ո՞ էր Հերովդէս .
Թագաւոր Հրէից կամ չորրորդապետ :

Զո՞ կապեաց .
ԶՅովհաննէս Մկրտիչ :

Ո՞ւր եդ զնա .
Ի բանտի :

Վասն ո՞յր .
Վասն Հերովդիայ :

Ո՞ էր Հերովդիա .
Կին էր Փիլիպպոսի եղբօրն Հերովդի :

Զի՞նչ ասէր Յովհաննէս զՀերովդէս վասն Հերովդիայ .
Չէ արժան քեզ ունել զդա :

Հերովդէս թշնամի՞ էր Յովհաննու .
Այո :

Զի՞նչ կամէր առնել ընդ նա .
Կամէր սպանանել զնա :

Եւ ընդէ՞ր ոչ սպանանէր .
Զի երկնչէր ի ժողովրդենէ անտի :

Ընդէ՞ր երկնչէր Հերովդէս ի ժողովրդենէն .
Զի ամենեքեան իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա :

Ե՞րբ կաքաւեաց դուստրն Հերովդիայ .
Յաւուր ծննդոցն Հերովդի :

Ո՞ւր կաքաւեաց .
Ի մէջ բազմականին :

Զիա՞րդ թուեցաւ Հերովդի.

Ո՞րպէս յայտ արար Հերովդէս զհաճութիւն իւր.

Զի՞նչ խնդրեաց դուստրն Հերովդիայ.

Ուստի՞ բերաւ նա յայն խնդիր.

Որպիսի՞ բանիւ արար զխնդիրն.

Զի՞նչ արար յայնժամ թագաւորն.

Ո՞չ ետ զգլուխն.

Վասն է՞ր հրամայեաց տալ.

Ո՞ւր գլխատեաց Հերովդէս զՅովհաննէս.

Ո՞րպէս բերաւ զլուխն.

Ո՞ւմ տուաւ.

Աղջիկն զի՞նչ արար զգլուխն Յովհաննու.

Զի՞նչ արարին աշակերտքն Յովհաննու.

Ո՞ւմ պատմեցին զայս ամենայն.

Հաճոյ թուեցաւ:

Երդմամբ խոստացաւ տալ նմա զի՛նչ եւ խնդրեսցէ:

Զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի:

Յառաջագոյն խրատեալ էր ի մօրէ իւրմէ:

Տուր ինձ, ասէ, այսր ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի:

Տրտմեցաւ:

Հրամայեաց տալ նմա:

Վասն երդմանցն եւ բարձակցացն:

Ի բանտին:

Սկտեղբ:

Աղջկանն:

Տարաւ առ մայրն իւր:

Բարձին զմարմին նորա եւ թաղեցին:

Յիսուսի:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՉՈՐԵՔՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն թագաւորի որ կամեցաւ համար առնուլ ի մէջ ծառայից իւրոց: Եւ իբրեւ սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ: Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել, հրամայեաց զնա վաճառել տէրն նորա, եւ զկին նորա եւ զորդիս եւ զամենայն որ զինչ եւ ունիցի, եւ հատուցանել: Եւ անկեալ ծառայն երկիրպագանէր նմա եւ ասէր. Երկայնամիտ լեր առ իս, եւ զամենայն հատուցից քեզ: Գթացեալ տէր ծառային այնորիկ՝ արձակեաց զնա, եւ զփոխն եթող նմա:

2. Եւ ելեալ ծառայն այն եգիտ զմի ի ծառայակցաց իւրոց, որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան. եւ կալեալ զնա խեղդէր եւ ասէր. Հատո ինձ զոր պարտիսդ: Արդ անկեալ ծառայակցին առ ոտս նորա՝ աղաչէր զնա եւ ասէր. Երկայնամիտ լեր առ իս եւ հատուցից քեզ. եւ նա ոչ կամէր. այլ չոքաւ արկ զնա ի բանտ՝ մինչեւ հատուսցէ զպարտսն:

3. Իբրեւ տեսին ծառայակիցքն որ ինչ եղեւն՝ տրտմեցան յոյժ, եւ եկեալ ցուցին տեառն իւրեանց զամենայն որ ինչ եղեւն: Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն իւր եւ ասէ. Ծառայ չար, զամենայն զպարտսն թողի քեզ, վասն զի աղաչեցեր զիս. իսկ արդ ո՞չ էր պարտ եւ քեզ ողորմել ծառայակցին քում, որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ: Եւ բարկացեալ տէրն նորա՝ մատնեաց զնա դահճաց, մինչեւ հատուսցէ զամենայն զպարտսն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Երկնքի թագաւորութիւնը նման է այնպիսի թագաւորի մը որ կամեցաւ իր ծառաներուն հետ հաշիւ տեսնել: Երբոր դեռ նոր սկսեր էր հաշիւները տեսնել, մէկը բերին առջեւն որ տասը հազար քանքար պարտական էր: Տեսնելով որ վճարելու պէս չէ, տէրը հրամայեց որ ծախեն զինքը, կնիկն ու զաւկրները, եւ ամէն ունեցածը, եւ պարտքը վճարեն: Ծառան ոտքն ընկած երկրպագութիւն կրնէր ու կըսէր. Քիչ մը ատեն ալ սպասէ, բոլոր պարտքս կրվճարեմ: Խղճաց տէրը ծառային վրան, թող տուաւ որ եղլէ երթայ, պարտքն ալ ներեց անոր:

2. Ծառան դուրս որ ելաւ, իր ընկերներէն մէկը գտաւ՝ որ հարիւր դահեկան պարտք ունէր իրեն. բռնեց զինքն ու հոգին կհանէր ու կըսէր. Պարտքդ տուր: Ընկերը ոտքն ընկաւ, կաղաչէր ու կըսէր. Քիչ մը ատեն ալ սպասէ, կրվճարեմ պարտքս: Իսկ նա մտիկ չըրաւ, տարաւ զինքը բանտ դրաւ՝ մինչեւ որ պարտքը վճարէ:

3. Ծառային ընկերները այս եղած բանն որ տեսան՝ շատ ցաւեցան, գնացին ամէն բան տեղովը պատմեցին իրենց տիրոջը: Այն ատեն տէրը կանչեց ծառան իր քովն ու ըսաւ. Անզգամ ծառայ, ես բոլոր պարտքդ թողուցի քեզի՝ զիս աղաչածիդ համար. ուրեմն պէտք չէր որ դուն ալ քու ընկերոջդ վրայ խղճայիր՝ ինչպէս որ ես քու վրադ խղճացի: Բարկացաւ տէրը անոր, ու դահիճներուն ձեռքը տուաւ մինչեւ որ բոլոր պարտքը վճարէ:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Համար . հաշիւ, *հիսապ* :
— Համարել . համրել:

— Համարիմ . կարծել:
Մատուցաւ . առաջ բերուեցաւ:

— Մատուցանել . առջեւը բերել:
Պարտական . պարտք ունեցող:
Բիւր . տասը հազար:
— Բիւրք բիւրուց . հարիւր միլիոն, անհամար:
Քանքար . քակ, *ք'աք:*
— Քանքարաքանոյց . իւր տաղանդը՝ խելքը ծածկող:
Հատուցանել . վճարել:
— Հատո . վճարէ:
Վաճառել . ծախել:
— Վաճառ . ապրանք, *մալ:*
— Գին եւ վաճառ . առուտուր:
Անկեալ . ընկած, գետին ընկած:
Երկայնամիտ լեր . քիչ մը համբերէ, սպասէ:
— Երկայնամիտ լինել . համբերել, սպասել, ժամանակ տալ:
— Երկայնմտութիւն . համբերութիւն:
Գթացեալ . գթալով, խղճալով:
— Գթալ . խղճալ:
— Գթա . խղճացիր, խնայէ:
Արձակեաց . ազատ թողուց, արձակեց:
Եգիտ . գտաւ:
— Գտանել . գտնալ:

Ի ծառայակցաց . ծառայ ընկերներէն:
— Ծառայակից . միեւնոյն ծառայութիւն ընող, ընկեր.
Պարտէր . պարտական էր:
— Պարտիմ . պարտական եմ:
— Պարտ է . պէտք է:
Դահեկան . տանոց, քառանոց, արծաթ սակ, *ղուրուշ:*
Կալեալ . բռնած:
— Կալնում . բռնել:
Խեղդել . խղդել, նեղել:
Ձոխա . գնաց:
— Ձոխայ . գնացի:
Արկ . ձգեց, դրաւ:
— Արկանել . դնել, ձգել:
Բանտ . *զընտան, հափս:*
Զպարտսն . պարտքը:
Ցուցին . իմացուցին:
— Ցուցանել . ցուցընել, յայտնել, իմացընել:
Ողորմել . խղճալ, ողորմութիւն ընել:
Բարկացեալ . բարկացած, սրդողած:
Դահճաց . դահիճներու:
— Դահիճ . *ճէլլատ:*

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից.

Երկնքի թագաւորութիւնը նման եղաւ, կամ նման է:

Առն թագաւորի .	Թագաւոր մարդու, այնպիսի թագաւորի :
Որ կամեցաւ համար առնուլ .	Որ ուզեց հաշիւ տեսնել :
Ի մէջ ծառայից իւրոց .	Իր ծառաներուն մէջ :
Իբրեւ սկսաւ առնուլ .	Երբոր սկսաւ առնուլ :
Մատուցաւ առ նա .	Բերուեցաւ անոր :
Պարտապան մի բիւր քանքարոյ .	Տասը հազար քանքի պարտք ունեցող մը :
Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել .	Երբոր վճարելու չափ բան չունէր :
Հրամայեաց տէրն նորա .	Անոր տէրը հրամայեց :
Զնա վաճառել .	Զինքը ծախել :
Զկին նորա եւ զորդիս վաճառել .	Անոր կինն ու որդիքը ծախել :
Զամենայն զոր ինչ եւ ունիցի վաճառել .	Ինչ որ ունի ամենն ալ ծախել :
Եւ հատուցանել զպարտսն .	Ու պարտքը վճարել :
Անկեալ ծառայն .	Ծառան գետինն ընկած :
Երկիրպագանէր նմա եւ ասէր .	Երկրպագութիւն կընէր անոր ու կըսէր :
Երկայնամիտ լեր առ իս .	Համբերութեամբ ատեն տուր ինծի :
Զամենայն հատուցից քեզ .	Բոլորն ալ կըվճարեմ քեզի :
Գթացեալ տէր ծառային այնորիկ .	Այն ծառային տէրը խղճաց :
Արձակեաց զնա .	Ազատ թողուց զինքը :
Զփոխն եթող նմա .	Փոխը ներեց անոր :
Ելեալ ծառայն այն .	Այն ծառան ելաւ :
Եգիտ զմի ի ծառայակցաց իւրոց .	Իր ծառայ ընկերներէն մէկը գտաւ :
Որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան .	Որ պարտք ունէր անոր հարիւր դահեկան :
Կալեալ զնա խեղդէր .	Բռնեց զինքն ու կը խեղդէր :
Եւ ասէր . Հատո ինձ զոր պարտիսդ .	Ու կըսէր . Վճարէ ինծի ինչ որ պարտք ունիս :

Անկեալ ծառայակցին առ ոտս
 նորա.
Աղաչէր զնա եւ ասէր.
Երկայնամիտ լեր առ իս եւ հա-
 տուցից քեզ.
Եւ նա ոչ կամէր.
Չոքաւ արկ զնա ի բանտ.
Մինչեւ հատուցէ զպարտսն.
Իբրեւ տեսին ծառայակիցքն որ
 ինչ եղեւն.
Տրտմեցան յոյժ.
Եկեալ ցուցին տեառն իւրեանց
 զամենայն որ ինչ եղեւն.
Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն իւր
 եւ ասէ.
Ծառայ չար.
Զամենայն զպարտսն թողի քեզ.
Վասն զի աղաչեցեր զիս.
Իսկ արդ ո՞չ էր պարտ եւ քեզ
 ողորմել ծառայակցին քում.
Որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ.

Բարկացեալ տէրն նորա.
Մատնեաց զնա դահճաց.

Մինչեւ հատուցէ զամենայն ըզ-
 պարտսն.

Ծառայ ընկերը անոր ոտքն ըն-
 կած:
Կաղաչէր զինքն ու կըսէր:
Ատէն տուր ինծի ու կըվճարեմ
 քեզի:
Իսկ նա մտիկ չըրաւ:
Գնաց բանտ դրաւ զինքը:
Մինչեւ որ պարտքը վճարէ:
Երբոր տեսան ծառային ընկեր-
 ները ինչ որ եղաւ:
Շատ ցաւեցան:
Եկան յայտնեցին իրենց տիրոջը
 ամէն բան ինչ որ եղաւ:
Այն ատենը կանչեց զինքը իր
 տէրն ու ըսաւ:
Չար ծառայ:
Բոլոր պարտքդ թողուցի քեզի:
Ինչու որ աղաչեցիր ինծի:
Ուրեմն պէտք չէր որ դուն ալ
 խղճայիր քու ընկերոջդ վրայ:
Ինչպէս որ ես ալ քու վրադ
 խղճացի:
Անոր տէրը բարկացած:
Դահիճներուն ձեռքը տուաւ զին-
 քը:
Մինչեւ որ վճարէ բոլոր պարտքը:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Թագաւորին մէկը ուզեց հաշիւ
 տեսնել.
Հարիւր դահեկանի պարտատէր
 մը բռնեցին.

Այր թագաւոր կամեցաւ համար
 առնուլ:
Կալան զպարտապան մի հարիւր
 դահեկանի:

Թէ որ վճարելու պէս չըլլար, զինքը պիտի ծախէր.

Կնիկն ու զաւկըներր իրենց տիրոջը ոտքն ընկան.

Հրամայեց որ ունեցածը չունեցածը ծախեն.

Տէրը համբերեց ծառային.

Ծառան երկրպագութիւն կընէր տիրոջը.

Տէրը խղճաց իւր ծառային վրայ, իսկ ծառան իւր ընկերոջը վրայ չխղճաց.

Տէրը զծառան ազատ թողուց.

Թագաւորը ծառային պարտքը ներեց.

Ծառան իր ընկերներէն մէկը գտաւ.

Ծառան թագաւորին տասը հազար քանքար պարտք ունէր.

Չար ծառան իր ընկերոջը հոգին կհանէր.

Ինծի ունեցած պարտքդ վճարէ.

Թագաւորը զչար ծառան բանտ չէր դրած.

Արդարները կըտրտմին մեղաւորաց ըրածին վրայ.

Դուն զիս աղաչեցիր.

Պէտք էր որ դուն ընկերոջդ վրայ խղճայիր.

Ես խղճացի քու վրադ.

Տէրը իր ծառան դահիճներուն ձեռքը տուաւ.

Եթէ ոչ ունէր հատուցանել, զնա վաճառէր:

Կին նորա եւ որդիք անկան առ ոտս տեառն իւրեանց:

Հրամայեաց վաճառել զամենայն որ զինչ եւ ունիցի:

Երկայնամիտ եղեւ տէրն առ ծառային:

Երկիրպագանէր ծառայն տեառն իւրում:

Գթացաւ տէր ծառային իւրում, իսկ ծառայն ոչ ողորմեցաւ ծառայակցին իւրում:

Արձակեաց տէրն զծառայն:

Եթող թագաւորն զպարտս ծառային:

Եգիտ ծառայն զմի ի ծառայակցաց իւրոց:

Ծառայն պարտէր թագաւորին բիւր քանքար:

Ծառայն չար խեղդէր զծառայակիցն իւր:

Հատո ինձ զոր պարտիսդ:

Թագաւորն ոչ էր արկեալ ի բանտ զծառայն չար:

Արդարքն տրտմին ընդ գործս մեղաւորաց:

Դու աղաչեցեր զիս:

Պարտ էր քեզ ողորմել ծառայակցին քում:

Ես քեզ ողորմեցայ:

Մատնեաց տէրն զծառայն դահճաց:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞ւմ նմանեցուցանէ Քրիստոս զարքայութիւն երկնից.	Առն թագաւորի.
Զինչ կամեցաւ թագաւորն.	Համար առնուլ ի մէջ ծառայից իւրոց:
Ո՞ մատուցաւ առ նա.	Պարտապան մի բիւր քանքարոյ:
Ո՞րչափ ինչ պարտէր նա թագաւորին.	Բիւր քանքար:
Ունէր նա այնչափ ինչ ի հատուցանել.	Ոչ ունէր:
Զինչ արար տէրն նորա.	Հրամայեաց զնա վաճառել:
Եւ այլ զինչ հրամայեաց վաճառել զնորա.	Զկին նորա եւ զորդիս եւ զամենայն որ ինչ եւ ունիցի:
Ծառայն զինչ առնէր.	Անկեալ երկիրպագանէր տեառն իւրում:
Զինչ ասէր ծառայն.	Երկայնամիտ լեր առ իս, եւ զամենայն հատուցից քեզ:
Կատարեա՞ց թագաւորն զհրամանն իւր թէ ոչ.	Ոչ, քանզի զթացաւ:
Եւ ապա զինչ արար.	Արձակեաց զնա:
Եւ զինչ եղեն պարտքն.	Զպարտսն եթող նմա:
Զի՞ եգիտ ծառայն յելանել իւրում յերեսաց տեառն իւրոյ.	Զմի ի ծառայակցաց իւրոց:
Ո՞րչափ ինչ պարտէր նա նմա.	Հարիւր դահեկան:
Ո՞րպէս վարեցաւ ընդ նմա.	Կալեալ զնա խեղդէր:
Ծառայակիցն զինչ առնէր.	Անկեալ առ ոտս նորա աղաչէր զնա:
Լուա՞ւ ծառայն աղաչանացն.	Ոչ, այլ շոքաւ արկ զնա ի բանտ:
Ո՞ւր արկ զնա.	Ի բանտ:
Յո՞րչափ ինչ ժամանակ.	Մինչեւ հատուսցէ զպարտսն:
Ո՞ ետես որ ինչ եղեւն.	Ծառայակիցքն:
Զինչ ասացին նոքա.	Տրտմեցան յոյժ:

Ո՞ւմ ցուցին զամենայն որ ինչ եղեւն․
Ո՞րպէս խօսեցաւ տէրն ընդ ծառային․
Ընդէ՞ր թողեալ էր նմա զամենայն զպարտսն․
Զի՞նչ պարտ էր ծառային առնել․
Ո՞ւմ մատնեաց տէրն զծառայն չար․

Տեառն իւրեանց։
Ծառայ չար անուանեաց զնա։
Վասն զի աղաչեցեր զիս, ասէ։
Ողորմել ծառայակցին իւրում։
Դահճաց։

ԵՕԹՆԵՄԱԿ ՀՆԳԵՏԱՄԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Նման է արքայութիւն երկնից առն տանուտեառն, որ ել ընդ առաւօտս ի վարձու ունել մշակս այգւոյ իւր։ Եւ արկ վարձս մշակացն աւուրն դահեկան, եւ առաքեաց զնոսա յայգի իւր։ Եւ ելեալ զերրորդ ժամու՛ ետես այլս զի կային դատարկ ի հրապարակս, ասէ եւ ցնոսա. Երթայք եւ դուք յայգի իմ, եւ որ ինչ արժան իցէ՛ տաց ձեզ։ Գնացին եւ նոքա։ Եւ դարձեալ ելեալ զվեց ժամու եւ զինն ժամու՛ արար նոյնպէս։ Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ եգիտ այլս զի կային դատարկ. ասէ եւ ցնոսա. Ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ։ Ասեն ցնա. Զի ոչ ոք կալաւ զմեզ ի վարձու։ Ասէ ցնոսա. Երթայք եւ դուք յայգին, եւ որ ինչ արժան է առնուցուք։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Երկնքի թագաւորութիւնը այն տանտիրոջ կընմանի որ մէկ առաւօտ մը գնաց՝ իր այգւոյն համար բանւոր բռնելու: Օրը մէկ դահեկանի ծախս ըրաւ հետերն ու յուղարկեց զանոնք այգին: Երրորդ ժամուն ատեններ նորէն ելաւ, ուրիշ բանւորներ ալ տեսաւ որ հրապարակներուն մէջ պարապ կեցեր էին. Դուք ալ գնացէք այգիս, ըսաւ անոնց, եւ ինչ որ հարկն է կուտամ ձեզի: Անոնք ալ գնացին: Նորէն ելաւ վեցերորդ ժամուն ու իններորդ ժամուն ատենները, եւ նոյնպէս ըրաւ: Իսկ մետասաներորդ ժամուն ատեններն որ ելաւ, ուրիշ բանւորներ գտաւ որ պարապ կեցեր էին. Ինչու համար բոլոր օրը հոս պարապ կեցեր էք, ըսաւ անոնց: Պատասխան տուին թէ Մէկը չեղաւ որ զմեզ վարձէր, անոր համար: Դուք ալ այգին գնացէք, ըսաւ անոնց, եւ ինչ վարձ որ պէտք է՝ կընդունիք:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Առն տանուտեառն . տանտիրոջ, տանուտէր մարդու:

— Այր տանուտէր . տանտէր մարդ:

Ել . ելաւ:

— Ելից . ելլեմ:

— Ելցուք . ելլենք:

Ընդ առաւօտս . առաւօտանց:

— Առաւօտ առնեմ . առաւօտը ելլել, կանուխ ելլել:

Ի վարձու ունել . վարձել, բռնել:

— Վարձ . *քիրա*:

— Վարձկան . վարձուոր, փողով վարձուած:

Մշակ . գետին բանող, բանուոր:

— Մշակեմ . գետին բանիլ:

Այգի . էգի, *բաղ*:

— Այգեստան . այգիներ:

Վարձս արկանեմ . վարձ տալ, վարձ խոստանալ:

Դահեկան . դրամ, *ղուրուշ*, *ֆրանք*, *րուպլի* եւ այլն:

Ժամ . *սահաթ*:

— Ժամ ի ժամ . ժամէ ժամ, *սահաթտան սահաթա*:

— Ի ժամու . ատենին :
— Ժամ առնուլ . ատեն գտնել :
Դատարկ . պարապ :

— Դատարկանամ . պարապ կե-
նալ, աշխատանքէ դադրիլ :
Ընդէ՞ր . ինչո՞ւ, *նէ՞չին :*

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Նման է արքայութիւն երկնից
առն տանուտեառն.
Որ ել ընդ առաւօտս.
Ի վարձու ունել մշակս.
Յայգի իւր.
Արկ վարձս մշակացն.
Աւուրն դահեկան.
Առաքեաց զնոսա յայգի իւր.
Ելեալ զերրորդ ժամու.
Ետես այլս.
Զի կային դատարկ ի հրապա-
րակս.
Ասէ եւ ցնոսա.
Երթայք եւ դուք յայգի իմ.
Որ ինչ արժան իցէ.
Տաց ձեզ.
Գնացին եւ նոքա.
Դարձեալ ելեալ.
Զվեց ժամու եւ զինն ժամու.

Արար նոյնպէս.
Զմետասաներորդ ժամու ելեալ.
Եգիտ այլս զի կային դատարկ.
Ասէ եւ ցնոսա.
Ընդէ՞ր կայք աստ.
Զօրս ցերեկ.

Երկնքի թագաւորութիւնը նման
է տանուտէր մարդու :
Որ ելաւ առաւօտը:
Բանուորներ բռնել:
Իւր այգիին համար :
Բանուորներուն վարձ խոստացաւ:
Օրը մէկ դահեկան :
Յուղարկեց զանոնք իւր այգին:
Երրորդ ժամին ատենները ելաւ:
Տեսաւ ուրիշներ :
Որ պարապ կեցեր էին հրապա-
րակներուն մէջ:
Ըսաւ անոնց ալ :
Գնացէք դուք ալ իմ այգիս:
Ինչ որ պէտք է, ինչ որ կարժէ:
Կուտամ ձեզի :
Գնացին անոնք ալ:
Նորէն ելաւ :
Վեցերորդ ժամուն ու իններորդ
ժամուն ատենները:
Նոյնպէս ըրաւ :
Մետասաներորդ ժամուն ելաւ :
Ուրիշ պարապ կեցողներ գտաւ :
Ըսաւ անոնց ալ:
Ինչո՞ւ կեցեր էք հոս :
Բոլոր օրը, առաւօտէ մինչեւ
իրիկուն :

Ասեն ցնա.	Ըսին անոր:
Զի ոչ ոք կալաւ զմեզ ի վարձու.	Վասն զի մէկն ալ չբռնեց զմեզ վարձով:
Ասէ ցնոսա.	Ըսաւ անոնց:
Երթայք եւ դուք յայգին.	Գնացէք դուք ալ այգին:
Որ ինչ արժան է առնուցուք.	Ինչ որ պէտք է կառնէք:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Տանուտէր մարդը առաւօտները կելլէ.	Այր տանուտէր ելանէ ընդ առաւօտս:
Երկնքի թագաւորութիւնը այգւոյ կընմանի.	Նման է արքայութիւն երկնից այգւոյ:
Այգւոյն տէրը բանւոր կըբռնէ.	Տէր այգւոյն ի վարձու ունի մշակս:
Օրը տասը դահեկան վարձ խոստացաւ բանւորներուն.	Արկ վարձս մշակացն աւուրն դահեկանս տասն:
Զանոնք հրապարակները յուղարկեց.	Առաքեաց զնոսա ի հրապարակս:
Երրորդ ժամուն ատենները պարապ կեցեր էին.	Զերրորդ ժամուն կային դատարկք:
Շատ բանւորներ տեսաւ.	Ետես մշակս բազումս:
Տանուտէրը բանւորներուն ինչ որ պէտք է կուտայ.	Տանուտէրն տայ մշակաց որ ինչ արժանն իցէ:
Անոնք ալ գնացին այգին.	Գնացին եւ նոքա յայգին:
Մշակներ կըգտնուին որ բոլոր օրը պարապ կկենան.	Գտանին մշակք որ կան զօրն ցերեկ դատարկ:
Անոր համար որ մէկը չվարձեր զիրենք.	Զի ոչ ոք ունի զնոսա ի վարձու:
Այգւոյն գինն էր տասը հազար քանքար.	Գին այգւոյն էր բիւր քանքար:

*

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞ւմ նման է արքայութիւն երկնից.
Ո՞ւր ել տանուտէրն.
Վասն է՞ր ել ի հրապարակս.
Ե՞րբ ել տանուտէրն.
Ո՞րքան վարձս արկ մշակացն.
Յո՞ առաքեաց զնոսա.
Յորո՞ւմ ժամու ել դարձեալ.
Զի՞նչ ետես.
Ո՞ւր կային մշակքն դատարկք.
Զի՞նչ ասաց ցնոսա տանուտէրն.
Ո՞յր էր այգին.
Զի՞նչ խոստացաւ տալ նոցա.
Մշակքն զի՞նչ արարին.
Քանի՞ցս անգամ ել տանուտէրն ի վարձու ունել մշակս.

Եգի՞տ զոք եւ զմետասաներորդ ժամու.
Զի՞նչ ասաց ցնոսա.

Զի՞նչ պատասխանեցին մշակքն.

Առն տանուտեառն:

Ի հրապարակս:
Ի վարձու ունել մշակս յայգի իւր:
Ընդ առաւօտս:
Աւուրն դահեկան:
Յայգի իւր:
Զերրորդ ժամու:
Ետես այլս զի կային դատարկ:
Ի հրապարակս:
Երթայք եւ դուք յայգի իմ:
Տանուտեառնն:
Որ ինչ արժանն իցէ:
Գնացին եւ նոքա յայգին:
Հնգիցս, այսինքն ընդ առաւօտս, զերրորդ ժամու, զվեց ժամու, զինն ժամու, եւ զմետասաներորդ ժամու:
Այո, եգիտ այլս զի կային դատարկ:
Ընդէ՞ր կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ:
Զի ոչ ոք կալաւ, ասեն, զմեզ ի վարձու:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՎԵՇՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր. Կոչեա զմշակսն եւ տուր նոցա վարձ՝ սկսեալ ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն: Իբրեւ եկին որք զմետասաներորդ ժամուն, առին մէն մի դահեկան. եկեալ եւ առաջինքն՝ համարէին թէ աւելի առնուցուն, եւ առին մէն մի դահեկան եւ նոքա:

2. Իբրեւ առին, տրտնջէին զտանուտեառնէն եւ ասէին, թէ Դոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին, եւ հաւասարկորդս մեզ արարեր զդոսա, որ զծանրութիւն աւուրն բարձաք եւ զտօթ: Նա պատասխանի ետ միում ի նոցանէ եւ ասէ. Ընկեր, չզրկեմ զքեզ. ո՛չ դահեկանի միոջ սակ արկեր ընդ իս. ա՛ռ զքոյդ եւ երթ. եթէ կամիմ յետնոցս տալ՝ որպէս եւ քեզ, եթէ չիցէ ինձ իշխանութիւն յիմս առնել զինչ եւ կամիմ. կամ թէ ակն քո չար է, զի ես առատ եմ:

3. Այսպէս եղիցին յետինք՝ առաջինք, եւ առաջինք յետինք. զի բազումք են կոչեցեալք, եւ սակաւք են ընտրեալք:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Իրիկուն որ եղաւ, այգւոյն տէրն ըսաւ գաւառապետին թէ Բանուորները կանչէ ու իրենց վարձերը վճարէ՝ ետքիններէն մինչեւ առաջինները: Մետասաներորդ ժամուն ատենները բռնուածներն որ եկան՝ մէկ մէկ դահեկան առին: Առաջինները երբոր՝ մտքերնին դրած էին թէ աւելի եկան՝ բան պիտի առնուն, անոնք եւս առին մէկմէկ դահեկան:

2· Սկսան տանտիրոջ դէմ զանգատիլ ու ըսել թէ Այդ ետքինները մէկ ժամ մը միայն բանեցան, ու ատոնք ալ մեզի հաւասար ըրիր որ բոլոր օրուան ծանրութիւնն ու տաքը քաշեցինք: Իսկ նա պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ. Եղբայր, ես քեզի զրկանք մը չեմ ըներ. դուն մէկ դահեկանի ծախս չըրի՞ր ինծի հետ. առ քուկինդ ու գնա բանդ. ես թէ որ քեզի տուածիս պէս կուզեմ տալ այս ետքիններուն, միթէ իշխանութիւն չունի՞մ իմ բաներուս վրայ ուզածս ընելու: Կամ թէ պիտի ըսենք որ քու ըրածդ նախանձ է որ ես ինչո՞ւ համար այսպէս առատաձեռն եմ:

3. Ահա այս կերպով ետքիններ կան որ առաջին պիտի ըլլան. առաջիններ ալ կան որ ետ պիտի մնան. վասն զի կանչուածները շատւոր են, ընտրուածները քիչւոր:

ԴԱՍ Բ·

ԲԱՌԱՐԱՆ

Երեկոյ . իրիկուն :

— Ընդ երեկս . իրիկուան դէմ :

— Ընդ երեկոյս . իրիկուններ :

— Ցերեկոյէ . առջի իրիկուընէ :

Գաւառապետ . հազարապետ, մատակարար :

Սկսեալ . սկսած, սկսելով :

— Սկսանիմ . սկսիլ :

Ի յետնոցն . ետքիններէն :

— Յետին . վերջին, ետքի :

— Յետ այնորիկ . անկէց ետքը :

Մեն մի . մէկ մէկ, մէյմէկ :

Համարէին . կկարծէին, մտքերնին դրած էին :

— Համարել . կարծել, միտքը դնել :

Տրտնջել . զանգատիլ, տժգոհիլ:

— Տրտունջ . զանգատ, տժգոհութիւն :

Գործել . բանիլ, աշխատիլ :

— Գործաւոր . բանւոր, աշխատող:

Հասարակորդ . հաւասար :

Բարձաք . վերուցինք, քաշեցինք:

— Բառնալ . վերցընել, քաշել:

— Բարձի . վերուցի :

— Բառնալ թողուլ . երեսի վրայ ձգել:

Տօթ . տաքութիւն :

Զրկել . զրկանք ընել, վնաս հասցընել :

Սակ արկեր . ծախս ըրիր :

— Սակ արկանել . ծախս ընել:
Երբ . զնա:
Ակն . աչք:
— Ակն դնել . աչք ձգել:
— Ընդ ակամբ հայել . ծուռ աչքով նայիլ:
— Ցականէ յանուանէ . տեղով անունով:
— Առ ականէ . խաթեր համար:
Ցիմաս . իմ բաներուս մէջ:
Առաս . առասաձեռն, *ճեումերս:*
Կոչեցեալք . կանչուածներ:
— Կոչել . կանչել, հրաւիրել, անուն դնել:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Իբրեւ երեկոյ եղեւ.
Ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր.
Կոչեա զմշակսն.
Տուր նոցա վարձս.
Սկսեալ ի յետնոցն.
Մինչեւ ցառաջինսն.
Իբրեւ եկին որք զմետասաներորդ ժամուն.
Առին մեն մի դահեկան.
Եկեալ եւ առաջինքն.
Համարէին թէ աւելի առնուցուն.
Առին մեն մի դահեկան եւ նոքա.
Իբրեւ առին.
Տրտնջէին զտանուտեառնէն եւ ասէին.
Դոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին.

Երբոր իրիկուն եղաւ:
Ըսաւ այգւոյն տէրը իր գաւառապետին:
Կանչէ բանուորները:
Տուր անոնց վարձ:
Սկսելով ետքիններէն:
Մինչեւ առաջինները:
Երբոր եկան անոնք որ մետասաներորդ ժամուն ատենները վարձուեր էին:
Առին մէյմէկ դահեկան:
Եկան առաջինները ալ:
Կարծէին թէ աւելի պիտի առնուն:
Մէյմէկ դահեկան առին անոնք ալ:
Երբոր առին:
Կգանգատէին տանտիրոջը դէմ ու կըսէին:
Այդ ետքինները մէկ ժամ բանեցան:

Հասարակորդս մեզ արարեր ըզ-դոսա. | Մեզի հաւասար ըրիր ասոնք :

Որ զծանրութիւն աւուրն բարձաք եւ զտօթ. | Որ օրուան ծանրութիւնն ու տաքը քաշեցինք :

Նա պատասխանի ետ միում ի նոցանէ եւ ասէ. | Նա պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ :

Ընկեր, չզրկեմ զքեզ. | Եղբայր, քեզի զրկանք չեմ ըներ:

Ո՞չ դահեկանի միոջ սակ արկեր ընդ իս. | Մէկ դահեկանի ծախս չըրի՞ր ինծի հետ :

Առ զքոյդ եւ երթ. | Առ քուկդ ու գնա:

Եթէ կամիմ յետնոցս տալ որպէս եւ քեզ. | Թէ որ կուզեմ այս ետքիններուն տալ ինչպէս քեզի:

Եթէ չի՞ցէ ինձ իշխանութիւն յիմսս առնել զինչ եւ կամիմ· | Միթէ իշխանութիւն չունի՞մ իմ բաներուս վրայ ինչ որ կուզեմ ընելու :

Կամ թէ ակն քո չար է. | Կամ թէ քու աչքդ չար է:

Զի ես առատ եմ. | Որ ես այսպէս առատաձեռն եմ:

Այսպէս եղիցին յետինք առաջինք, եւ առաջինք յետինք. | Այսպէս պիտի ըլլան ետքինները առաջին, եւ առաջինները ետքին :

Զի բազումք են կոչեցեալք. | Վասն զի շատը կանչուած են :

Սակաւք են ընտրեալք. | Քիչը ընտրուած են :

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Իրիկուն եղաւ. | Երեկոյ եղեւ:

Հազարապետը բանւորները կանչեց. | Գաւառապետն կոչեաց զմշակսըն:

Այգւոյն տէրը վարձ տուաւ բանւորներուն. | Տէր այգւոյն ետ վարձս մշակացն :

Ամէն բանւորներն ալ մէկմէկ | Ամենայն մշակքն առին մէն մի

դահեկան տուին.

Առաջին բանուորները կարծեցին թէ եսքիններէն աւելի բան պիտի առնուն.

Մէկմէկ դահեկան առնողները զանգատ կընէին տանտիրոջը դէմ.

Եսքինները մէկ ժամ մը բանեցան.

Տանուտէրը առաջին բանուորները եսքիններուն հաւասար ըրաւ.

Բանուորները օրուան ծանրութիւնն ու տաքը կըքաշեն.

Տանուտէրը բանուորները չըզրկեր.

Բանուորները մէկ դահեկանի ծախս ըրին այգւոյն տիրոջ հետ.

Տանուտէրը կուզէր եսքիններուն ալ այնպէս տալ՝ ինչպէս որ պիտի տար առաջիններուն.

Իշխանութիւն ունիս քու բաներուդ վրայ ինչ որ կուզես ընելու.

Բանուորին աչքը չար էր՝ տանտիրոջ այսպէս առատաձեռն եղածին վրայ.

Կանչուածները շատ են.

Ընտրուածները քիչ են.

դահեկան:

Առաջին մշակքն համարէին թէ աւելի առնուցուն քան ըզյետինսն:

Որք առին մէն մի դահեկան՝ տրտնջէին զտանուտեառնէն:

Յետինքն մի ժամ գործեցին:

Տանուտէրն զառաջին մշակսն հաւասարակորդս արար յետնոցն:

Մշակքն զծանրութիւն աւուրն բառնային եւ զտօթ:

Տանուտէրն չզրկէ զմշակս:

Մշակքն դահեկանի միոջ սակ արկին ընդ տեառն այգւոյն:

Տանուտէրն կամէր եւ յետնոցն տալ որպէս եւ առաջնոցն:

Իշխանութիւն է քեզ ի քոյսդ առնել զինչ եւ կամիս:

Ակն մշակին չար էր՝ զի տանուտէրն այնպէս առատ էր:

Բազումք են կոչեցեալք:

Սակաւք են ընտրեալք:

ԴԱՍ Ե.

Կրկնութիւն զրուցատրութեան:

Ե՞րբ ասաց տէր այգւոյն կոչել զմշակսն.	Իբրեւ երեկոյ եղեւ:
Ու՞մ ասաց կոչել զմշակսն.	Ցգաւառապետ իւր:
Ընդէ՞ր կոչեաց զմշակսն.	Տալ նոցա վարձս:
Որպիսի՞ կարգաւ ասաց տալ նոցա վարձս.	Սկսեալ ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն:
Ո՞յք եկին նախ առնուլ զվարձս.	Որք զմետասաներորդ ժամուն:
Ո՞րչափ ինչ առին նոքա.	Մեն մի դահեկան:
Առաջինքն յինչ միտս էին.	Համարէին թէ աւելի առնուցուն.
Եւ ո՞րչափ ինչ առին նոքա.	Եւ նոքա եւս առին մեն մի դահեկան:
Զի՞նչ ասացին առաջինքն յորժամ առին զվարձս իւրեանց.	Տրտնջեցին զտանուտեառնէն:
Վասն է՞ր տրտնջեցին.	Զի հաւասարակորդս նոցա արար զյետինսն:
Ո՞րչափ ինչ ժամանակ գործեալ էին յետինքն.	Մի ժամ:
Առաջնոցն վաստակք ի՞ւ առաւել էին.	Այնու զի զծանրութիւն աւուրն բարձին եւ զտօթ:
Տանուտէրն ու՞մ ետ պատասխանի.	Միում ի նոցանէ:
Զի՞նչ կոչեաց զնա.	Ընկեր:
Զո՞ր հարցումն արար առ նա.	Ո՞չ դահեկանի միոջ սակ արկեր ընդ իս:
Եւ զի՞նչ հրամայեաց նմա.	Առնուլ զիւրն եւ երթալ:
Յետնոցն որպէս կամեցաւ տալ.	Որպէս եւ առաջնոցն:
Ո՞ր իշխանութիւն է տանուտեառն.	Առնել յիւրսն զինչ եւ կամիցի:
Որպիսի՞ ասաց տանուտէրն զակն տրտնջող մշակին.	Չար:
Ընդէ՞ր չարակնէր մշակն.	Զի տանուտէրն առատ էր:

Ո՞յք իցեն բազումք. Կոչեցեալքն:
Եւ ո՞յք սակաւք. Ընտրեալքն:

ԵՕԹՆԵՍԱԿ ԵՕԹՆԵՒՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Յիսուս մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. եւ ահա այր մի անուն կոչեցեալ Զակքէոս, եւ նա էր մաքսապետ, եւ ինքն մեծատուն, խնդրէր տեսանել թէ ով իցէ Յիսուս, եւ ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ: Եւ ընթացեալ յառաջս՝ ել ի ժանտաթզենին զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր:

2. Իբրեւ եկն ի տեղին՝ հայեցաւ ի վեր Յիսուս եւ ասէ ցնա. Զակքէ, փութա էջ այտի, զի այսօր ի տան քում արժան է ինձ ագանել: Փութացաւ եւ էջ եւ ընկալաւ զնա ուրախութեամբ: Իբրեւ տեսին ամենեքին՝ տրտնջեցին եւ ասէին թէ Առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել:

3. Եկն եկաց Զակքէոս եւ ասէ ցՏէր. Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց, եւ եթէ զոք զրկեցի՝ հատուցից չորեքկին: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Այսօր եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ. քանզի եւ սա որդի Աբրահամու է. զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Յիսուս Երիքով մտաւ ու կքալէր: Անդիէն Զակքէոս անունով մարդուն մէկը, որ մաքսապետ էր, ինքն ալ հարուստ մարդ, ետեւէ էր տեսնելու թէ արդեօք ո՛վ է Յիսուս, բայց ժողովրդեան շատուոր եղածէն՝ չէր կրնար,

վասն զի հասակը կարճ էր: Առաջ վազեց, ժանտաթզենիին վրայ ելաւ որ տեսնէ, որովհետեւ անցնելու տեղն ալ անկից էր: Այն տեղն որ եկաւ Յիսուս՝ վեր նայեցաւ ու ըսաւ իրեն. Զակքէոս, շուտ ըրէ իջիր անկից, վասն զի պէտք է որ ես այսօր քու տունդ իջեւանիմ: Արտորաց իջաւ եւ ուրախութեամբ ընդունեցաւ զինքը: Տեսնողները ամէնքն ալ սկսան զանգատիլ եւ ըսել որ մեղաւոր մարդու տունն իջաւ: Զակքէոս եկաւ կեցաւ (Յիսուսի առջեւն) ու ըսաւ. Տէր, ահա ունեցածիս չունեցածիս կէսը կուտամ աղքատներուն, ու թէ որ մէկու զրկանք մը ըրեր եմ՝ քառապատիկը կը վճարեմ: Յիսուս պատասխան տուաւ թէ Այս տունը այսօր փրկութեան հասաւ. վասն զի սա ալ Աբրահամու որդի է. վասն զի Քրիստոս եկած է որ կորսուածները գտնէ ու ապրեցընէ:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Շրջէր . կքալէր:
— Շրջիմ . քալել, ման գալ, ժուռ գալ:
Մաքսապետ . մաքսատան մեծը, մաքսաւորներու գլուխ:
— Մաքս . *կօմրիւկ:*
— Մաքսաւոր . *կօմրիւկճիւ:*
Խնդրել . ուզել, ետեւէ ըլլալ:
Բազմութիւն . շատ ժողովուրդ:
Կարճ . *գըսա:*
— Կարճ ի կարճոյ . կարճ խօսքով:
— Կարճել . դադրեցընել:
Հասակ . մեծութիւն, *պօյ:*
— Հասակակից . տարեկից, *պօյտաշ:*
Ընթացեալ . վազելով:
— Ընթանալ . վազել, *աքյիւրթմէք:*
— Ընթացք . վազուածք:
— Ընթացարան . վազելու տեղ:
— Ընթացակից . մէկտեղ վազող:
Ժանտաթզենի . վայրի թզենի, *եապան ինճիրի աղաճը:*
— Ժանտ . չար, գէշ:
— Ժանտաթուզ . վայրի թուզ:
Հայեցեալ . նայելով:

— Հայել . նայիլ:
— Հայեցուած . նայուածք:
Փութա . շուտ ըրէ:
— Փութամ . արտորալ, շուտ ընել:
— Փոյթ . ջանք, *գայրէթ*. շուտ ընող, *չուպ*:
— Փոյթ ընդ փոյթ . շուտով, շուտ շուտ:
— Փութանակի . շուտ շուտ:
Ագանել . իջնալ, հանգչիլ, տեղ մը կենալ:
— Առ առն . մարդու քով:
Լուծանել . քակել, *չէօզմէք*. իջնալ, տեղ մը դադրիլ, *գօնմագ*:
Ընչից իմոց . ստացուածքս:
— Ինչք . ստացուածք, հարստութիւն:
Զրկեցի . զրկանք ըրի:
Հատուցից . կվճարեմ:
— Հատուցումն . վճարք:
Չորեքկին . չորս անգամ աւելի:
— Չորեքին . չորսն ալ:
— Չորեքտասան . տասնըչորս:
— Չորեքօրեայ . չորս օրուան:
— Չորիցս . չորս անգամ:
Փրկութիւն . ազատութիւն, գերութենէ ազատիլը:
— Փրկիչ . ազատող:
Խնդրել . փնտռել ու գտնել:
Կեցուցանել . կեանք տալ, ապրեցնել:
— Կեցո . կեանք տուր, ապրեցուր:
Կորուսեալ . կորսուած:
— Կորնչիմ . կորսուիլ:
— Կորուսանեմ . կորսնել:
— Կորուստ . կորսուիլը, կորսուած բան:

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Յիսուս մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. — Յիսուս մտաւ ու կքալէր Երիքովի մէջ:

Եւ ահա այր մի. — Եւ ահա մարդ մը:

Անուն կոչեցեալ Զակքէոս. — Անունը ըսուած Զակքէոս:

Նա էր մաքսապետ. — Նա մաքսապետ էր:

Ինքն էր մեծատուն. — Ինքը հարուստ էր:

Խնդրէր տեսանել թէ ո՞վ իցէ Յիսուս. — Կուզէր տեսնել թէ ո՞վ է Յիսուս:

Ոչ կարէր ի բազմութենէն. — Չէր կրնար՝ ժողովրդեան շատութենէն:

Զի կարճ էր հասակաւ.
Ընթացեալ յառաջս.
Ել ի ժանտաթզենին.
Զի տեսանիցէ զնա:
Քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր.
Իբրեւ եկն ի տեղին:
Հայեցաւ ի վեր Յիսուս եւ ասէ ցնա.
Զակքէ, փութա էջ այտի.
Զի այսօր ի տան քում արժան է ինձ ագանել.
Փութացաւ եւ էջ.
Ընկալաւ զնա ուրախութեամբ.

Իբրեւ տեսին ամենեքին.
Տրտնջէին եւ ասէին.
Առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել.
Եկն եկաց Զակքէոս եւ ասէ ցՏէր.
Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տամ աղքատաց.
Եւ եթէ զոք ՝զրկեցի՝ հատուցից չորեքկին.
Եւ ասէ ցնա Յիսուս.
Այսօր եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ.
Քանզի եւ սա որդի Աբրահամու է.
Զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն.

Վասն զի հասակը կարճ էր:
Առաջ վազեց:
Ժանտաթզենիին վրայ ելաւ:
Որ տեսնէ զինքը:
Վասն զի անկից պիտի անցնէր:

Երբոր եկաւ այն տեղը:
Վեր նայեցաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր:
Զակքէոս, շուտ ըրէ իջիր ատկից:
Վասն զի այսօր պէտք է որ քու տունդ իջեւանիմ:
Արտորաց ու իջաւ:
Ընդունեցաւ զինքը ուրախութեամբ:
Երբոր ամէնքն ալ տեսան:
Կգանգատէին ու կասէին:
Մեղաւոր մարդու տունն մտաւ իջեւանելու:
Եկաւ կանգնեցաւ Զակքէոսն ու ըսաւ Յիսուսի:
Տէր, ահա ստացուածքիս կէսը կուտամ աղքատներուն:
Եւ թէ որ մէկուն զրկանք ըրի, քառապատիկը կը վճարեմ:
Ըսաւ անոր Յիսուս:
Այս տունը այսօր փրկութեան հասաւ:
Վասն զի սա ալ Աբրահամու որդին է:
Վասն զի Որդին մարդոյ (Քրիստոս) եկաւ որ կորուսածը փնտռէ գտնէ ու ապրեցնէ:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Յիսուս Երիքովին մէջ կքալէր.	Յիսուս շրջէր ընդ Երիքով:
Զակքէոսը հարուստ մաքսապետ էր.	Զակքէոս մաքսապետ էր մեծատուն:
Կուզէր տեսնել թէ ո՛վ է Յիսուս.	Խնդրէր տեսանել թէ ո՛վ իցէ Յիսուս:
Չէր կրնար տեսնել՝ ժողովրդեան բազմութենէն.	Ոչ կարէր տեսանել ի բազմութենէն:
Զակքէոսը կարճահասակ էր.	Զակքէոս կարճ էր հասակաւ:
Առաջ վազեց.	Ընթացաւ յառաջս:
Ժանտաթզենիին վրայ ելաւ որ տեսնէ.	Ել ի ժանտաթզենին զի տեսանիցէ:
Յիսուս ալ անոր քովէն պիտի անցնէր.	Ընդ այն իսկ անցանելոց էր Յիսուս:
Այն տեղն եկաւ Յիսուս.	Եկն ի տեղին Յիսուս:
Վեր նայեցաւ ժանտաթզենիին վրայ.	Հայեցաւ ի վեր ի ժանտաթզենին.
Զակքէոս, շուտով վար իջիր ատկից.	Զակքէ, փութա էջ այտի:
Այսօր քու տունդ պիտի իջնամ.	Այսօր ի տան քում արժան է ինձ ագանել:
Շուտ մը վար իջաւ ծառէն.	Փութացաւ եւ էջ ի ծառոյ անտի:
Ուրախութեամբ ընդունեցաւ զինքը իւր տունը.	Ընկալաւ զնա ուրախութեամբ ի տուն իւր:
Ամենքն ալ գանգատ կընէին Յիսուսի դէմ.	Ամենեքին տրտնջէին զՅիսուսէ:
Մեղաւոր մարդու տուն մտաւ իջաւ.	Առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել:
Զակքէոս եկաւ կեցաւ Յիսուսի առջեւը.	Եկն եկաց Զակքէոս առաջի Յիսուսի:
Տէր, ահա հարստութեանս կէսը աղքատներուն կուտամ.	Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տամ աղքատաց:

Թէ որ մէկուն զրկանք մը ըրի, քառապատիկը կըվճարեմ .	Եթէ զոք զրկեցի՝ հատուցից չորեքկին :
Զակքէոսի տան փրկութիւնը այն օրն եղաւ .	Յայնմ աւուր եղեւ փրկութիւն տանն Զակքէի :
Մաքսապետն ալ Աբրահամու որդի էր .	Եւ մաքսապետն որդի Աբրահամու էր :
Յիսուս եկաւ որ կորսուածները գտնէ .	Եկն Յիսուս խնդրել զկորուսեալսն :

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞ւր մտեալ երթէր Յիսուս .	Յերիքով :
Զի՞նչ էր Երիքով .	Քաղաք էր ի Հրէաստան :
Զի՞նչ արուեստ էր Զակքէի .	Մաքսապետ էր նա :
Աղքա՞տ ոք էր թէ մեծատուն .	Մեծատուն էր :
Զի՞նչ խնդրէր .	Խնդրէր տեսանել թէ ո՛վ իցէ Յիսուս :
Ընդէ՞ր ոչ կարէր տեսանել .	Զի բազմութիւն յոյժ էր ժողովրդեանն, եւ ինքն կարճ էր հասակաւ :
Զի՞նչ արար Զակքէոս՝ զի տեսանիցէ զՅիսուս .	Ընթացաւ յառաջս եւ ել ի ժանտաթզենին :
Ընդէ՞ր ել ի ժանտաթզենին .	Քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր Յիսուս :
Զի՞նչ արար Յիսուս .	Իբրեւ եկն ի տեղին՝ հայեցաւ ի վեր :
Եւ զի՞նչ ասաց ցԶակքէոս .	Զակքէ, փութա էջ այտի :
Ո՞ւր կամեցաւ Յիսուս ագանել յայնմ աւուր .	Ի տանն Զակքէի :
Զի՞նչ արար Զակքէոս .	Փութացաւ եւ էջ եւ ընկալաւ զնա :
Զիա՞րդ ընկալաւ Զակքէոս զՅիսուս .	Ուրախութեամբ :

Ո՞րպէս խօսեցաւ Զակքէոս ընդ Յիսուսի.

Զի՞նչ ասաց ցՅիսուս.

Ընդէ՞ր զկէս ընչիցն միայն կամէր տալ.

Իսկ զզրկանսն ո՛րպէս հատոյց.

Զի՞նչ ասաց զայն.

Զի՞նչ փոխարէնս ընկալաւ Զակքէոս ի դարձին իւրում.

Ո՞յր որդի ասաց Քրիստոս զԶակքէոս.

Է՞ր վասն էկն Որդին մարդոյ, այսինքն Յիսուս.

Եկն եկաց առաջի նորա եւ ասէ:

Տէր, ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց:

Զի ոչ ի զրկանաց սացեալ էր զինչսն:

Չորեքկին:

Եթէ զոք զրկեցի՝ հատուցից չորեքկին:

Զայն՝ զի փրկութիւն եղեւ տան նորա յաւուր յայնմիկ:

Աբրահամու:

Խնդրել եւ կեցուցանել զկորուսեալն:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՈՒԹՈՒՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

Բ Ն Ա Գ Ի Ր

1. Մի երկնչիր, հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն: Վաճառեցէք զինչս ձեր եւ տուք ողորմութիւն, եւ արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս՝ ուր ոչ գող մերձենայ եւ ոչ ցեց ապականէ. զի ուր գանձն ձեր է՝ անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին:

2. Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, եւ ճրագունք լուցեալք, եւ դուք նմանողք մարդկան որ ակն ունիցին տեառն իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ եւ բախիցէ՝ վաղվաղակի բանայցեն նմա:

3. Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս. ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի ընդ մէջ ածցէ,

եւ բազմեցուսցէ զնոսա, եւ անցեալ պաշտեսցէ զնոսա: Եւ եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ եւ գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ:

4. Բայց զայն գիտասջիք. եթէ գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ, հսկէր եւ չտայր թողլ ական հատանել ի տան իւրում: Եւ դուք եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ Որդի մարդոյ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Մի վախնար, փոքրիկ հօտ (ոչխարներու *սիւրիւ*), վասն զի ձեր հայրը կամեցաւ որ թագաւորութիւն տայ ձեզ: Ծախեցէք ձեր ստացուածքն ու ողորմութեան տեղ տուէք. չհնանալու քսակներ պատրաստեցէք, չպակսելու գանձ ժողովեցէք երկինքը՝ ուր ոչ գող կմօտիկնայ եւ ոչ ցեցը կուտէ կապականէ: Ձեր գանձը ո՛ւր է նէ՝ ձեր սիրտն ալ հոն կըլլայ:

2. Ձեր գօտիները մէջքերնիդ ձիգ կապուած ըլլան, ձեր ճրագներն ալ վառ ըլլան. դուք ալ այն մարդկանց նմանեցէք որ կըսպասեն թէ արդեօք իրենց տէրը երբ պիտի դառնայ գայ հարսնիքէն, այնպէս որ եկած դուռը զարկածին պէս՝ բանան:

3. Երանի այն ծառաներուն՝ թէ որ տէրը գայ ու արթուն գտնէ զիրենք. իրաւ կըսեմ ձեզի, մէջքը գօտի կըկապէ, զանոնք կընստեցրնէ, եւ ինքը կելլէ անոնց ծառայութիւն ընելու: Եւ թէ որ երկրորդ կամ երրորդ պահուն (այսինքն կէս գիշերուն կամ լուսոյ դէմ) գայ եւ այնպէս գտնէ, երանելի են այն ծառաները:

4. Բայց այս ալ գիտցէք, որ եթէ տանուտէր մը գիտնար թէ գողը ո՛ր ժամուն կուգայ, արթուն կկենար ու չէր թողուր որ իր տանը պատը ծակեն: Դուք ալ պատրաստ եղիք. վասն զի ո՛ր ժամուն որ չէք կարծեր՝ ա՛յն ատեն կուգայ Որդին մարդոյ:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Մի երկնչիր . մի վախնար:
— Երկնչիմ . վախնալ:
— Երկիւղ . վախ:
— Երկիւղած . վախկոտ, աստուածավախ:
— Երկչոտ . վախկոտ, վատ:
Հօտ . ոչխարներու բազմութիւն, *սիւրիւ*:
— Հօտապետ . մեծ հովիւ:
Հանեցաւ . կամեցաւ, յօժարեցաւ:
— Հանիմ . յօժարիլ, սիրտը ըլլալ:
— Հանոյ . սրտին ուզածը, *մագպուլ*:
— Հանոյք . հաճութիւն, կամք, *քէֆ*:
Քսակ . *քէսէ*:
Հնանալ . հիննալ:
— Հնախօսութիւն . հին պատմութիւն:
— Հնօտիք . հին բաներ:
Գանձ . *խազնէ*:
— Գանձապետ . գանձի պահապան, *խազնէտար*:
— Գանձել . գանձ ժողվել ու պահել:
Անպակաս . չպակսող, չկորսուող:
Մերձենայ . կմօտենայ:
— Մերձենամ . մօտենալ, դպչիլ:
Ցեց . *կիւվէ*:
— Ցեցակեր . ցեց կերած:
Ապականել . աւրել, փճացընել:
— Ապականութիւն . աւերութիւն, աղտեղութիւն, չարութիւն:
Գօտի . *գուշագ*:
Գօտի ընդ մէջ ածել . մէջքը գօտի կապել:
— Գօտեպինդ . մէջքը գօտի կապած:
Պնդեալ . ձիգ կապած:
— Պնդել . ձիգ կապել:
Մէջ . մէջք, *պէլ*:
— Ընդ մէջս . մէջքը:
— Մէջ գիշերոյ . կէս գիշեր:
— Ընդ մէջ . մէջտեղեն:
— Ի միջի . մէջը, մէջտեղը:
— Միջաբեկ . մէջքը կոտրած, սիրտը կոտրած:
Ճրագունք . ճրագներ:
— Ճրագ . *մում*:
— Ճրագալոյց . ճրագ վառելը:
— Ճրագարան . աշտանակ, *շամտան*:
— Ճրագու . ճրագի եղ, *մում եաղը*:

Լուցեալք . վառած :

— Լուցանել . վառել, *եագ-մագ* :

— Լուցկի . վառելու բան, աբեթ . *գավ*, *օտուն* :

Ակն ունիցին . սպասեն :

— Ակն ունիմ . յուսով սպասել :

— Ակնկալութիւն . յոյս :

Դառնայցէ . պիտի դառնայ :

— Դարձցի . կդառնայ, պիտի դառնայ :

— Դարձ առնել . դառնալ :

Ի հարսանեաց . հարսնիքէն :

— Հարսանիք . հարսնիք, *տիւ-յիւն* :

Բախիցէ . զարնէ :

— Բախել . զարնել, դուռը զարնել :

— Բաբախել . ստէպ զարնել, դողդըղալ :

Վաղվաղակի . շուտ մը, մէկէն ի մէկ :

Բանայցեն . բանան :

— Բացցին . բացուին :

— Բազմեցուցէ . կընստեցրնէ :

— Բազմեցուցանել . նստեցրնել :

— Բազմել . նստել :

— Բազմոց . նստարան, *մին-տէր* :

Պաշտիցէ . կծառայէ :

— Պաշտել . ծառայել :

— Պաշտօն . ծառայութիւն :

— Պաշտօնեայ . ծառայ :

Պահ . երեք ժամու միջոց :

— Երկրորդ պահ . կէս գիշերէն երեք ժամ ետքը :

— Պահք . պաք, պաս :

Հսկէր . արթուն կկենար :

— Հսկել . արթուն կենալ :

— Հսկող . արթուն կեցող :

— Հսկումն . գիշերը քուն չըլլալը :

Չտայր թոյլ . թող չէր տար :

— Թոյլ տալ . թող տալ, թողուլ :

Ական հատանել . պատը ծակել :

Ական . պատի ծակ, *լաղըմ* :

Կարծիցէք . կարծիք ընէք :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն :

Մի երկնչիր, հօտ փոքրիկ .

Հայր ձեր հաճեցաւ .

Հաճեցաւ տալ ձեզ .

Տալ ձեզ զարքայութիւն .

Վաճառեցէք զինչս ձեր .

Մի վախնար, փոքրիկ հօտ :

Ձեր հայրը յօժարեցաւ :

Յօժարեցաւ տալ ձեզի :

Թագաւորութիւն տալ ձեզի :

Ծախեցէք ձեր ստացուածքը :

Տուր ողորմութիւն.	Ողորմութիւն տուէք:
Արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ.	Այնպիսի քսակներ շինեցէք ձեզի որ չեն հիննար:
Գանձ անպակաս.	Չպակսելու գանձ:
Յերկինս.	Երկինքը:
Ուր գող ոչ մերձենայ.	Ուր որ գող չմօտենար:
Ուր ցեց ոչ ապականէ.	Ուր որ ցեցը չփճացներ:
Ուր գանձն ձեր է.	Ձեր գանձը ուր որ է:
Անդ եւ սիրտք ձեր եղիցին.	Ձեր սրտերն ալ այն տեղը կըլլան:
Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս.	Ձեր գօտիները մէջքերդ կապուած ըլլան:
Եղիցին ճրագունք ձեր լուցեալք.	Ձեր ճրագները վառ ըլլան:
Նմանողք եղերուք մարդկան.	Նման եղէք այնպիսի մարդկանց;
Որ ակն ունիցին տեառն իւրեանց.	Որ սպասեն իրենց տիրոջը:
Թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց.	Թէ երբ պիտի դառնայ հարսնիքէն:
Յորժամ գայցէ եւ բախիցէ.	Երբոր գայ ու դուռը զարնէ:
Վաղվաղակի բանայցեն նմա.	Շուտ մը դուռը բանան անոր:
Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ.	Երանի կըլլայ այն ծառաներուն:
Զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս.	Զորս տէրն որ գայ՛ արթուն գտնէ:
Ամէն ասեմ ձեզ.	Իրաւ կըսեմ ձեզի:
Գօտի ընդ մէջ ածցէ.	Մէջքը գօտի կկապէ:
Բազմեցուսցէ զնոսա.	Կընստեցընէ զանոնք:
Անցեալ պաշտիցէ զնոսա.	Ոտք կելլէ կծառայէ անոնց:
Եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ.	Թէ որ երկրորդ կամ երրորդ պահուն գայ:
Եթէ գտցէ այնպէս.	Եթէ այնպէս գտնէ:
Երանելի են ծառայքն այնոքիկ.	Այն ծառաները երանելի են:
Զայն գիտասջիք.	Այն բանը աղէկ գիտցէք:
Եթէ գիտէր տանուտէրն.	Թէ որ տանուտէրը գիտնար:
Յորում պահու գող գայ.	Ո՛ր ատեն կուգայ գողը:
Հսկէր տանուտէրն.	Տանուտէրը արթուն կկենար:
Չտայր թոյլ ական հատանել.	Չէր թողուր որ պատը ծակէ:

Ի տան իւրում.
Եւ դուք եղերուք պատրաստք.
Յորում ժամու ոչ կարծիցէք.
Գայ Որդի մարդոյ.

Իրեն տանը մէջ:
Դուք ալ պատրաստ եղէք:
Ձեր կարծիք չըրած ատենը:
Կուգայ Որդին մարդոյ:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Փո՛քրիկ հօտ, մի՛ վախնար.
Ձեր հայրը ուզեց ձեզի անկո-րուստ գանձ մը տալ.
Երկինքը գող չմօտենար.
Ցեցը այս գանձը չփճացըներ.

Ձեր սիրտը ո՛ւր է նէ՛ ձեր գան-ձըն ալ հոն կըլլայ.
Անոնց գօտիները մէջքերնին կա-պած էր.
Մեր ճրագները վառ էին.
Նման եղանք ծառաներու.
Ծառան իր տիրոջը կըսպասէ.

Հարսնիքէն երբ պիտի դառնաս.
Երբոր եկաւ դուռը զարկաւ.
Շուտ մը բացին իրեն.
Երանի՛ այն տանտիրոջը.

Ծառան եկաւ ու գտաւ.
Տէրը զծառաները արթուն գտաւ.
Մէջքը գօտի կապեց.
Ծառաները զինքը նստեցուցին.
Առաջ անցան ու ծառայութիւն ըրին անոր.

Մի՛ երկնչիր, հօտ փոքրիկ:
Հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ գանձ անպակաս:
Գող ոչ մերձենայ յերկինս:
Ցեց ոչ ապականէ զգանձս զայս:

Ուր սիրտքն ձեր իցեն՝ անդ եւ գանձք ձեր եղիցին:
Գօտիք նոցա պնդեալ էին ընդ մէջս:
Ճրագունք մեր լուցեալ էին:
Նմանողք եղաք ծառայից:
Ծառայն ակն ունի տեառն իւ-րում:

Ե՞րբ դարձցի ի հարսանեաց:
Յորժամ եկն եւ բախեաց:
Վաղվաղակի բացին նմա:
Երանի՛ իցէ տանուտեառնն այն-միկ:

Եկեալ ծառայն եգիտ:
Տէրն եգիտ զծառայսն արթունս:
Գօտի ած ընդ մէջ:
Ծառայքն բազմեցուցին զնա:
Անցեալ պաշտեցին զնա:

Թէ որ առաջին պահուն գար.

Երբ յառաջնում պահուն գայր:

Այնպէս կըգտնէր.

Գտանէր այնպէս:

Ծառաները աս գիտցան.

Ծառայքն գիտացին զայն:

Չէր գիտեր տանուտէրը.

Տանուտէրն ոչ գիտէր:

Ամեն ատեն գող կուգայ.

Յամենայն ժամու գող գայ:

Ծառաները արթուն կկենային.

Ծառայքն հսկէին:

Ծառան թող տուաւ որ պատը ծակեն.

Թոյլ ետ ծառայն ական հատանել:

Իրենց տանը մէջ.

Ի տան իւրեանց:

Ծառաները պատրաստ էին.

Ծառայքն պատրաստք էին:

Ո՛ր ատենն որ չէին կարծեր.

Յորում ժամու ոչ կարծէին:

Որդին մարդոյ եկաւ.

Եկն Որդի մարդոյ:

ԴԱՍ Է.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Որպիսի՛ անուանեաց Տէր զհօտ իւր:

Փոքրիկ:

Զի՛նչ էր զոր փոքրիկն անուանեաց.

Զհօտ իւր:

Զի՛նչ ասէ ցհօտն փոքրիկ.

Մի՛ երկնչիր:

Ո՞ հաճեցաւ տալ մեզ զարքայութիւն.

Հայրն մեր:

Զի՛նչ հաճեցաւ տալ մեզ.

Զարքայութիւն:

Զի՛նչ պարտիմք վաճառել.

Զինչս մեր:

Եւ զի՛նչ առնել զնովքն.

Տալ ողորմութիւն:

Որպիսի՛ քսակս պարտիմք առնել.

Քսակս առանց հնանալոյ:

Ո՞ւր պարտի լինել գանձն մեր.

Յերկինս:

Որպիսի գանձ.

Անպակաս:

Զի՛արդ անպակաս մնայ գանձն յերկինս.

Զի ոչ գող մերձենայ անդր, եւ ոչ ցեց ապականէ:

Ցեցն զի՛նչ առնէ գանձուն.

Ապականէ զայն:

Ո՞ւր են սիրտք մեր.

Գօտիք մեր որպիսիք պարտին լինել.

Ճրագունք մեր ո՞րպես.

Ո՞ւմ պարտիմք լինել նմանողք.

Ուստի դառնայցէ տէրն.

Ե՞րբ բացցեն նմա.

Ո՞րպես բացցեն.

Ո՞ւմ իցէ երանի.

Որո՞ց ծառայից.

Զի՞նչ արասցէ տէրն.

Զի՞արդ վարեսցի ընդ նոսա.

Զո՞ պաշտեսցէ.

Ե՞րբ կարէ գալ տէրն.

Ո՞յք իցեն երանելիք.

Յորո՞ւմ ժամու գող գայ.

Եթէ գիտեր՝ զի՞նչ առնէր.

Եւ մեք որպիսիք պարտիմք լինել.

Է՞ր վասն.

Ե՞րբ գայ Տէրն.

Ուր զանձն մեր է:

Պնդեալ ընդ մէջս.

Լուցեալք:

Մարդկան որ ակն ունիցին
տեառն իւրեանց:

Ի հարսանեաց:

Յորժամ գայցէ եւ բախիցէ.

Վաղվաղակի:

Ծառայիցն այնոցիկ:

Զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս:

Գօտի ընդ մէջ ածցէ:

Բազմեցուսցէ զնոսա:

Զծառայսն իւր:

Յերկրորդ կամ յերրորդ պահու:

Ծառայքն այնոքիկ:

Ոչ գիտէ տանուտէրն:

Հսկէր, եւ ոչ տայր թոյլ ական
հատանել ի տան իւրում:

Պատրաստք:

Զի յորում ժամու ոչ կարծիցեմք
գայ Տէրն մեր:

Յորում ժամու ոչ կարծիցեմք:

ԵՕԹՆԵԱԿ ԻՆՆԵՒՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Յովսէփ եօթնուտասնամեայ էր մինչ արածէր եղբարբքն հանդերձ խաշինս: Եւ սիրէր Յակոբ զՅովսէփ առաւել քան զամենայն որդիսն իւր, քանզի որդի ծերութեան նորա էր, եւ արար նմա պատմուճան ծաղկեայ: Իբրեւ տեսին եղբարքն նորա, ատեցին զնա, եւ ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ: Եւ ետես երազ Յովսէփ, եւ պատմեաց եղբարց իւրոց, եւ յաւելին եւս ատել զնա:

2. Եւ ասէ Յակոբ ցՅովսէփ. Երթ տես եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն քո եւ խաշինք, եւ բեր ինձ զրոյց: Եւ գնաց Յովսէփ զհետ եղբարց իւրոց, եւ եգիտ զնոսա ի Դովթայիմ: Տեսին զնա եղբարքն յառաջագոյն ի հեռաստանէ, մինչչեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա, խորհուրդ վատ ի մէջ առին սպանանել զնա: Իբրեւ լուաւ Ռուբէն, կորզեաց զնա ի ձեռաց նոցա եւ ասէ. Մի՛ հարցուք զդա յոգի, այլ արկէք զդա ի գուբ մի յանապատի աստ: (Զայս ասաց) զի թափիցէ զնա ի ձեռաց նոցա եւ հասուցանիցէ առ հայր իւր:

3. Իբրեւ եկն Յովսէփ առ եղբարսն իւր, մերկացին ըզպատմուճանն նորա ծաղկեայ ի նմանէ, եւ առին ընկեցին զնա ի գուբ մի. եւ գուբն ունայն էր, եւ ջուր ոչ գոյր ի նմա. եւ նստան ուտել զհացն:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Յովսէփ տասնըեօթը տարու եղած ժամանակը իր եղբարցը հետ ոչխար կարծեցընէր: Յակոբ նահապետն ալ Յովսէփը իր ամէն որդւոցմէ աւելի կըսիրէր, որովհե-

տեւ իր ծերութեան զաւակն էր, ուստի ծաղկազարդ կապայ մը բրաւ անոր: Եղբարքն այս որ տեսան, թշնամացան Յովսեփայ հետ. եւ չէին կրնար հետը անուշութեամբ խօսիլ: Երազ ալ տեսաւ Յովսէփ ու պատմեց եղբարցը, անով աւելի ելաւ անոնց աչքէն:

2. Օր մը ըսաւ Յակոբ Յովսեփայ. Գնա տես թէ եղբարքըդ ու ոչխարները ինչպէս են, եւ ինծի լուր մը բեր: Յովսէփ գնաց եղբարցը ետեւէն, ու Դովթայիմ ըսուած տեղը գտաւ զանոնք: Եղբարքը առաջուց որ տեսան զինքը հեռուէն, քանի որ դեռ նա անոնց քով չէր եկած՝ չար խորհուրդ մը խորհեցան իրենց մէջ՝ որ զինքը սպաննեն: Այս որ լսեց Ռուբէն, քաշեց հանեց Յովսէփը անոնց ձեռքէն ու ըսաւ. Չմեռցընենք այդ տղան. հապա տարէք զինքը այս դաշտիս մէջի գուբերէն մէկը ձգեցէք: (Այս ըսաւ) որպէս զի ազատէ Յովսէփն անոնց ձեռքէն ու հօրը քով հասցընէ:

3. Երբոր Յովսէփ եղբարցը քով եկաւ, հանեցին վրայէն ծաղկազարդ կապան, ու զինքը առին գուբի մը մէջ ձգեցին. իսկ այն գուբը պարապ էր ու ջուր չկար մէջը. յետոյ նստան հաց ուտելու:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Եօթնուտասնամեայ . տասնըեօթը տարեկան:

Մինչ . երբոր:

— Մինչեւ . ինչուան:

— Մինչչեւ . քանի որ չէ:

Արածել . արծեցընել, հովուել:

— Զհողմս արածել . պարապ պտըտիլ:

Խաշինս . ոչխարներ:

— Խաշն . ոչխար, այծ, եւ այլն:

— Խաշնարած . ոչխարներու հովիւ:

Պատմուճան . դրսի հագուստ, կապայ:

Ծաղկեայ . ծաղկազարդ, գունաւոր:

Աչեցին . բռնամի դարձան ։
— Աչել . չափել, բռնամանալ ։
— Աչլի . բռնամի, ատեցող ։
— Աչլութիւն . բռնամութիւն, ոխ ։
Երազ . *տիղ*, *ռոյա* ։
— Երազատես . երազ տեսնող ։
— Երազել . երազ տեսնել ։
Պատմեաց . պատմեց, զրուցեց ։
Յաւելին . աւելցուցին ։
— Յաւելում . աւելցընել, նորէն ընել, ըսել ։
— Յաւել ասել . նորէն ըսաւ, վրայ բերաւ ։
Ողջ . ողջ, առողջ, *սաղ* ։
— Ողջ լեր . բարեւ քեզ ։
— Ողջամբ . ողջ առողջ, *սաղ սէլիմ* ։
Զրոյց . լուր, *խապէր* ։
— Զրուցատրութիւն . խօսակցութիւն ։
Զհետ . ետեւէն ։
— Զհետ բերել . վրայ բերել, աւելցընել ։
Յառաջագոյն . առաջուց, աւելի առաջ ։
— Յառաջ . առաջ, *իլէրի* ։

Վատ . չար, գէշ, ծոյլ, անպիտան ։
— Վատթար . խիստ չար, վնասակար ։
Կորզեաց . քաշեց հանեց ։
— Կորզել . քաշել փրցընել, ազատել ։
— Կորզան . փորձ, հանդէս . քէլհան, *հէսապ* ։
Մի հարցուք . չզարնէք ։
— Հարկանել յոգի . մեռցընել ։
Գուբ . փոս, հոր, ջրհոր ։
Թափել . ազատել, հանել ։
— Թափել զոգի . հոգին հանել ։
— Ածել թափել վաղվաղակի . վրայ բերել ։
— Թափիլ ի մտաց . խելքը կորսընել ։
Մերկացին . հանուեցուցին ։
— Մերկանամ . հանուեցընել, հանուիլ ։
— Մերկանալ զքան . յայտնի ըսել ։
Ունայն . պարապ, դատարկ, *պօշ* ։
— Ընդունայն . պարապ տեղը, *պօշ եէրէ* ։

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն ։

Յովսէփ եօթնուտասնամեայ էր .
Մինչ արածէր խաշինս .
Եղբարբքն հանդերձ .

Յովսէփ տասնըեօթը տարու էր ։
Երբոր ոչխար կարծեցընէր ։
Իր եղբարցը հետ ։

Սիրէր Յակոբ զՅովսէփ.	Յակոբ Յովսէփը կսիրէր:
Առաւել քան զամենայն որդիսն իւր.	Իւր բոլոր որդւոցմէն աւելի:
Որդի ծերութեան նորա էր.	Անոր ծերութեան որդին էր:
Արար նմա պատմուճան ծաղկեայ.	Ծաղկազարդ կապայ մը շինեց անոր:
Իբրեւ տեսին եղբարքն նորա.	Երբոր տեսան անոր եղբարքը:
Ատեցին զնա.	Անոր թշնամի եղան:
Ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ.	Չէին կրնար բան մը խօսիլ հետը սիրով:
Ետես երազ Յովսէփ.	Յովսէփ երազ մը տեսաւ:
Պատմեաց եղբարց իւրոց.	Իր եղբարցը պատմեց:
Յաւելին եւս ատել զնա.	Աւելի ալ ատելութիւն մը ունեցան անոր դէմ:
Ասէ Յակոբ ցՅովսէփ.	Ըսաւ Յակոբ Յովսէփին:
Երթ տես եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն քո.	Գնա նայէ եղբարքդ ինչպէս են:
Բեր ինձ զրոյց.	Ինձի լուր մը բեր:
Գնաց Յովսէփ զհետ եղբարց իւրոց.	Յովսէփ եղբարցը ետեւէն գնաց:
Եգիտ զնոսա ի Դովթայիմ.	Դովթայիմ բռնած տեղը գտաւ զանոնք:
Տեսին զնա եղբարքն յառաջագոյն ի հեռաստանէ.	Եղբարքը տեսան զինքը առաջուց հեռուէն:
Մինչչեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա.	Քանի որ քովերը չէր մօտեցած:
Խորհուրդ վաս ի մէջ առին.	Չար խորհուրդ մը ըրին մէջերնին:
Սպանանել զնա.	Զինքը մեռցընելու:
Իբրեւ լուաւ Ռուբէն.	Երբոր լսեց Ռուբէն:
Կորզեաց զնա ի ձեռաց նոցա.	Քաշեց հանեց զինքը անոնց ձեռքէն:
Մի հարցուք զդա յոգի.	Չմեռցընենք այդ տղան:

Արկէք զդա ի գուբ մի.	Ձգեցէք զինքը գուբի մը մէջ:
Յանապատի աստ.	Այս անապատին մէջ:
Զի թափիցէ զնա ի ձեռաց նոցա.	Որ զինքը անոնց ձեռքէն ազատէ:
Հասուցանիցէ առ հայր իւր.	Իր հօրը հասցրնէ:
Եկն Յովսէփ առ եղբարսն իւր.	Յովսէփ եղբարցը քովն եկաւ:
Մերկացին զպատմուճանն նորա ծաղկեայ ի նմանէ.	Ծաղկեայ պատմուճանը վրայէն հանեցին:
Առին ընկեցին զնա ի գուբ մի.	Առին զինքը գուբը ձգեցին:
Գուբն ունայն էր.	Գուբը պարապ էր:
Ջուր ոչ գոյր ի նմա.	Ջուր չկար մէջը:
Նստան ուտել զհացն.	Նստան հաց ուտելու:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Յովսէփ ոչխար կարծեցրնէր.	Յովսէփ արածէր խաշինս:
Յակոբ իւր որդիքը կսիրէր:	Սիրէր Յակոբ զորդիսն իւր:
Անոնց կապանէր չինեց.	Արար նոցա պատմուճանս:
Միայն Յովսէփայ ծաղկեայ պատմուճան չինեց.	Յովսեփայ միայն արար պատմուճան ծաղկեայ:
Եղբայրներն ծաղկեայ պատմուճանը տեսան:	Տեսին եղբարքն նորա զպատմուճանն ծաղկեայ:
Յովսեփայ եղբայրները զինքը ատեցին.	Եղբարքն Յովսեփայ ատեցին ըզնա:
Հետը խօսիլ չէին կրնար.	Ոչ կարէին խօսել ընդ նմա:
Յովսէփ անոնց հետ սիրով կը խօսէր.	Յովսէփ խօսէր ընդ նոսա խաղաղութեամբ:
Յովսեփայ տեսած երազը երկուք էր.	Երազն զոր ետես Յովսէփ կրկին էր:
Եղբարցը պատմեց տեսած երազը.	Պատմեաց եղբարցն իւրոց զերազն զոր ետես:
Յակոբ առջինէն ալ աւելի սիրեց զՅովսէփ.	Յաւել եւս Յակոբ սիրել զՅովսէփ:

Գնա նայէ եղբայրդ ինչպէս է.

Գնաց որ լուր մը բերէ անոր.

Յովսէփայ եղբարքը ետեւէն չըգնացին.

Քանի որ տեսած չէին զինքը.

Մէջերնին խորհուրդ ըրին.

Յովսէփայ եղբարց խորհուրդը վատ էր.

Մտածեցին որ սպաննեն զինքը.

Ռուբէն Յովսէփը քաշեց հանեց եղբարցը ձեռքէն.

Եղբարքը կուզէին Յովսէփը զարնել մեռցընել.

Շատ գուբեր կային անապատին մէջ.

Ազատեց զինքը անոնց ձեռքէն.

Ռուբէն կուզէր Յովսէփը իր հօրը ձեռքը հասցընել.

Յովսէփայ եղբարքը անոր ծաղկեայ պատմուճանը վրայէն հանեցին.

Բռնեցին զինքը ձգեցին պարապ գուբ մը.

Գբին մէջը ջուր չկար.

Յովսէփայ եղբարքը հացի նըստան Դովթայիմ.

Երթ տես եթէ ողջ իցէ եղբայրն քո:

Չոքաւ բերել նմա զրոյց:

Ոչ գնացին եղբարքն Յովսեփայ զհետ նորա:

Մինչչեւ տեսեալ էր նոցա զնա:

Խորհուրդ ի մէջ առին:

Վատ էր խորհուրդ եղբարցն Յովսեփայ:

Խորհեցան սպանանել զնա:

Կորզեաց Ռուբէն զՅովսէփ ի ձեռաց եղբարցն:

Կամէին եղբարքն յոգի հարկանել զՅովսէփ:

Գուբք բազումք էին յանապատի անդ:

Թափեաց զնա ի ձեռաց նոցա:

Կամէր Ռուբէն հասուցանել ըզՅովսէփ առ հայր իւր:

Եղբարքն Յովսեփայ մերկացին զպատմուճան նորա ծաղկեայ ի նմանէ:

Առին ընկեցին զնա ի գուբ մի ունայն:

Ջուր ոչ գոյր ի գբի անդ:

Եղբարքն Յովսեփայ նստան ուտել զհաց ի Դովթայիմ:

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Քանի՞ ամաց էր Յովսէփ մինչ արածէր խաշինս.

Եօթնեւտասանամեայ:

Զի՞նչ գործ էր Յովսեփայ.

Արածէր խաշինս:

Ո՞րչափ սիրէր Յակոբ զՅովսէփ.	Առաւել քան զամենայն որդիսն իւր:
Ընդէ՞ր այնչափ սիրէր Յակոբ զՅովսէփ.	Քանզի որդի ծերութեան նորա էր:
Զի՞նչ արար նմա.	Պատմուճան ծաղկեայ:
Եղբարքն իբրեւ տեսին զի՞նչ արարին.	Ատեցին զՅովսէփ:
Ո՞րպէս վարէին ընդ նմա.	Ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ:
Զի՞նչ ետես Յովսէփ.	Երազ:
Ո՞ ետես զերազն.	Յովսէփ:
Ո՞ւմ պատմեաց զերազն.	Եղբարց իւրոց:
Եւ եղբարքն զի՞նչ արարին.	Յաւելին եւս ատել զնա:
Զի՞նչ պատուիրեաց Յակոբ Յովսեփայ.	Երթալ տեսանել եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն նորա եւ խաշինքն:
Զի՞նչ ասաց բերել նմա.	Զրոյց:
Ո՞ւր գնաց Յովսէփ.	Զհետ եղբարց իւրոց:
Ո՞ւր եգիտ զնոսա.	Ի Դովթայիմ:
Ե՞րբ տեսին եղբարքն զՅովսէփ.	Յառաջագոյն:
Ուստի՞ տեսին զնա եղբարքն.	Ի հեռաստանէ:
Ե՞րբ խորհուրդ առին զնմանէ.	Մինչեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա:
Որպիսի՞ ինչ էր խորհուրդն այն.	Խորհուրդ վասն սպանանել զնա:
Զի՞նչ արար Ռուբէն.	Կորզեաց զՅովսէփ ի ձեռաց եղբարցն:
Եւ զի՞նչ ասաց.	Մի՛ հարցուք զդա հոգի:
Ո՞ւր ասաց արկանել զնա.	Ի գուբ մի:
Ո՞ւր էր գուբն այն.	Յանապատի անդ:
Ընդէ՞ր ասաց զայն.	Զի թափիցէ զնա ի ձեռաց նոցա:
Ո՞ւր կամէր տանել զՅովսէփ.	Հասուցանել կամէր զնա առ հայր իւր:
Առ ո՞ եկն Յովսէփ.	Առ եղբարսն իւր:
Զի՞նչ մերկացին ի նմանէ եղբարքն.	Զպատմուճանն նորա ծաղկեայ:
Ո՞ւր ընկեցին զՅովսէփ.	Ի գուբ մի:

Որպիսի՞ ինչ էր գուբն այն. Ունայն էր, եւ ջուր ոչ գոյր ի նմա:

Զինչ նստան ուտել. Զհաց:

ԵՕԹՆԵԱԿ ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ

ԴԱՍ Ա.

ԲՆԱԳԻՐ

1. Զաչս ի վեր բարձեալ տեսին, եւ ահա անցանէին արք Իսմայէլացիք վաճառականք. եւ ուղտք նոցա լի էին խնկովք, ստաշխամբ եւ ռետնիւ, եւ երթային իջուցանել յԵգիպտոս: Եւ ձգեցին հանին եղբարքն զՅովսէփ ի գբոյ անտի, եւ վաճառեցին զնա Իսմայէլացւոցն քսան դահեկանի:

2. Եւ զենին ուլ այծեաց, եւ առեալ զպատմուճանն Յովսեփայ՝ թաթաւեցին յարեանն, եւ առաքեցին տանել առ հայրն իւրեանց եւ ասեն. Զայդ գտաք. ծանիր եթէ որդւո՞յ քոյ իցէ պատմուճանդ եթէ ոչ: Եւ ծանեաւ զնա եւ ասէ. Պատմուճանս որդւոյ իմոյ է. գազան չար եկեր զնա. գազան յափշտակեաց զՅովսէփ:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

1. Աչքերնին վեր վերուցին, տեսան որ Իսմայէլացի վաճառականներ կանցնին կերթան, հետերնին ալ իրենց ուղտերը՝ շատ մը խնկեղէն, ստաշխ ու ռետին բեռցուած, որ Եգիպտոս իջեցընելու կերթային: Վեր քաշեցին հանեցին Յովսէփը գուբէն, ու այն Իսմայելացիներուն ծախեցին 20 դահեկանի:

2. Յետոյ այծու ձագ մը մորթեցին, առին Յովսեփայ կապան՝ անոր արեանը մէջ թաթխեցին ու իրենց հօրը յուղարկեցին. Այդ հագուստը գտանք, ըսին. նայէ, որդւոյդ կապա՞ն է թէ ոչ: Յակոբ մէկէն ճանչցաւ ու ըսաւ. Այս կապան իմ որդւոյս կապան է. չար գազանը կերեր է զինքը. գազանը յափշտակեց Յովսէփս:

ԴԱՍ Բ.

ԲԱՌԱՐԱՆ

Զաչս ի վեր բառնալ . աչքը վեր վերցընել:
— Աչս առնուլ . աչառութիւն ընել:
— Աչս արձակել . աչք տնկել:
— Յաչաց հանել . աչքէ հանել:
— Ըստ աչս դատել . երեւցածին նայելով դատել:
— Առ աչօք . առերեւոյթ կերպով, միայն աչքի այնպէս երեւնալով:
Ուղտ . *տէվէ* :
Լի . լիք, լեցուն:
— Լի առնել . լեցընել:
— Լի աւուրբք . տարիքը առած, ծերացած:
— Լի կատարեալ . բոլոր բովանդակ, ամբողջ:
Խնկովք . խունկերով:
— Խունկ արկանել . խունկ ծխել:
Ստաշխամբ . ստաշխով:
— Ստաշխն . զմուռի տեսակ, *պուխուր* :
Ռետնիւ . ռետինով:
— Ռետին . անուշահոտ ծառէ վազած եղ:
Իջուցանել . իջեցընել:
Զգել . քաշել, *չէքմէք* :
Զենին . մորթեցին:
— Զենում . մորթել:
Ուլ այծեաց . այծու ձագ:
— Ուլենի . ուլի մորթ:
Թաթաւել . թաթխել, ներկել:
Յարեանն . արեանը մէջ:
— Արիւն . *ղան* :
— յԱրեան առնել . արիւնլուա ընել:
Ծանիր . ճանչցիր, հասկըցիր:
Ծանեաւ ճանչցաւ:
— Ծանօթ . ճանչւոր, ճանչցուած:
Եկեր . կերաւ:
— Կերի . կերայ:
Յափշտակել . խլել առնուլ, յանկարծ ու բռնի առնուլ. *գափմաք* :

ԴԱՍ Գ.

Թարգմ. ի գրոց լեզուէ ի ռամկականն:

Զաչս ի վեր բարձեալ տեսին.	Աչքերնին վեր վերուցին ու տեսան:
Եւ ահա անցանէին.	Անցնելու վրայ էին:
Արք Իսմայելացիք վաճառականք.	Իսմայելացի վաճառականներ:
Ուղտք նոցա լի էին խնկովք.	Անոնց ուղտերը խունկերով լեցուն էին:
Երթային իջուցանել յԵգիպտոս:	Կերթային Եգիպտոս իջեցընելու:
Ձգեցին հանին զՅովսէփ ի գբոյ անտի:	Քաշեցին հանեցին Յովսէփը գուբէն:
Վաճառեցին զնա Իսմայելացւոցն.	Ծախեցին զինքը Իսմայելացւոց:
Քսան դահեկանի.	Քսան ղուրուշի:
Զենին ուլ այծեաց.	Այծու ձագ մը մորթեցին:
Առեալ զպատմուճանն Յովսէփայ:	Առին Յովսէփայ կապան:
Թաթաւեցին զպատմուճանն յարեան.	Արիւնի մէջ թաթխեցին կապան:
Առաքեցին տանել առ հայրն իւրեանց.	Իրենց հօրը յուղարկեցին:
Զայդ գտաք.	Այդ բանը գտանք:
Ծանիր եթէ որդւոյ քո իցէ պատմուճանդ եթէ ոչ.	Նայէ այդ կապան որդւո՞յդն է թէ չէ:
Յակոբ ծանեաւ զնա.	Յակոբ ճանչցաւ զայն:
Պատմուճանս որդւոյ իմոյ է.	Այս պատմուճանը իմ որդւոյսն է:
Գազան չար եկեր զնա.	Չար գազան կերաւ զինքը:
Գազան յափշտակեաց զՅովսէփ.	Գազան յափշտակեց Յովսէփը:

ԴԱՍ Դ.

Թարգմ. ի ռամկականէն ի գրոց բարբառ:

Աչքը վեր վերցուց.	Զաչս ի վեր եբարձ:
Յովսեփայ եղբարքը Իսմայելացիներ տեսան.	Եղբարքն Յովսեփայ տեսին արս Իսմայելացիս:
Իսմայելացի վաճառականները կանցնեին.	Վաճառականքն Իսմայելացիք անցանէին:
Անոնց ուղտերը Եգիպտոս կերթային.	Ուղտք նոցա յԵգիպտոս երթային:
Ուղտերը խունկերով լեցուն էին.	Ուղտք նոցա լի էին խնկովք:
Շուտ մը քաշեցին հանեցին իրենց եղբայրը գուբէն.	Ձգեցին հանին վաղվաղակի զեղբայրն իւրեանց ի գբոյ անտի:
Աժան ծախեցին զինքը.	Դիւրագնոյ վաճառեցին զնա:
Ոչխարներ մորթել.	Զենուլ խաշինս:
Յովսեփայ կապան ուլին արեանը մէջ թաթխեցին.	Զպատմուճանն Յովսեփայ թաթաւեցին յարեան ուլուն:
Կապան իրենց հօրը ղրկեցին.	Առաքեցին տանել զպատմուճանն առ հայրն իւրեանց:
Իբր թէ գայլ գտեր էին.	Որպէս թէ գայլ գտեալ էր նոցա:
Ճանչցաւ Յակոբ իր որդւոյն կապան.	Ծանեաւ Յակոբ զպատմուճան որդւոյ իւրոյ:
Յովսեփայ կապան էր.	Պատմուճանն Յովսեփայ էր:
Նախանձու գազանն էր Յովսեփին ուտողը.	Գազանն նախանձու եկեր բզՅովսէփ:
Թշնամութիւնը հօրը ձեռքէն առաւ զՅովսէփ.	Ատելութիւն յափշտակեաց զՅովսէփ ի ձեռաց հօրն.

ԴԱՍ Ե.

Կրթութիւն զրուցատրութեան:

Ո՞յք ոմանք անցանէին.	Արք Իսմայելացիք:
Զի՞նչ արուեստ էր նոցա.	Վաճառականք էին:

Ուղտք նոցա զի՞նչ տանէին.

Ո՞ւր տանէին զայն ամենայն.
Ուստի՞ ձգեցին հանին զՅովսէփ.
Քանո՞յ վաճառեցին զնա.
Ո՞ւմ վաճառեցին.
Զի՞նչ զենին եղբարքն Յովսէփայ.
Զի՞նչ արարին զպատմուճանն Յովսէփայ.
Առ ո՞ տարին զպատմուճանն.
Զի՞նչ ասացին ցնա.

Զի՞նչ արար Յակոբ.
Ո՞ եկեր, ասէր, զՅովսէփ.
Զո՞ յափշտակեալ ասէր գազանին.

Լի էին խնկովք, ստաշխամբ եւ ռետինիւ:
Երթային իջուցանել յԵգիպտոս:
Ի գբոյ անտի:
Քսան դահեկանի:
Իսմայելացւոցն.
Ուլ այծեաց:

Թաթաւեցին յարեանն:

Առ հայրն իւրեանց:
Զայդ գտաք, ասեն. ծանիր եթէ որդւոյ քո՞յ իցէ պատմուճանդ եթէ ոչ:
Ծանեաւ զպատմուճանն:
Գազան չար:
ԶՅովսէփ:

ՎԱԽՃԱՆ Ա. ՄԱՍԻՆ